

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบาย การตรวจราชการและติดตามประเมินผล การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓
เอกสารลำดับที่ ๓/๒๕๖๔

รายงานเรื่อง : การดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการ
การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ)
รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓
ปีงบประมาณ พ.ศ. : ๒๕๖๔

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓ มี
วัตถุประสงค์เพื่อรับทราบและรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตาม
ประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิง
นโยบายของหน่วยงาน/สถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ ๓ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายของการตรวจราชการและ
ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ)
รอบที่ ๑ ได้แก่ หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ ๓ จำนวน ๓ จังหวัด คือ
จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน ๓ แห่ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๙ แห่ง สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา
จำนวน ๓ แห่ง สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน ๔ แห่ง สำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด (กศน.จังหวัด) จำนวน ๓ แห่ง สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด จำนวน ๓ แห่ง และสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายในการตรวจราชการ
จำนวน ๙ แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๔ แห่ง

ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการตรวจราชการและติดตาม ได้แก่ นโยบายการตรวจราชการ
และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ตาม
คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๒๐/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่
ด้านที่ ๑ ด้านความมั่นคง ด้านที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านที่ ๓ ด้านการพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม และ
ด้านที่ ๕ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบาย
ตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๖๔ ที่สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสร้างขึ้น โดย
เครื่องมือฯ ดังกล่าว มีลักษณะเป็นเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) โดยจำแนกเป็นรายด้านและ
รายประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็นจะสอบถามเกี่ยวกับผลการขับเคลื่อนนโยบาย ปัจจัยความสำเร็จ/ต้นแบบ
หรือแบบอย่างที่ดี ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตาม
นโยบาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยสำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ ส่งแบบรายงานฯ ไปยัง
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๒ และ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เพื่อให้
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในฐานะเลขานุการการตรวจราชการระดับจังหวัด นำไปจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

กับหน่วยงานการศึกษากลุ่มเป้าหมายในจังหวัด พร้อมทั้งรวบรวมและวิเคราะห์ผลเป็นภาพรวมของจังหวัด และส่งให้สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ เพื่อวิเคราะห์และสรุปเป็นภาพรวมระดับภาค โดยนำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ได้รับกลับคืนมาจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๓ ครบทุกจังหวัด มาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของแต่ละจังหวัด และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ตามข้อคำถามในแต่ละประเด็นการตรวจราชการ และติดตาม

สรุปผลการตรวจราชการและติดตาม

๑. ด้านความมั่นคง

๑.๑ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง พลุกฝึงความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด โดยน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน และร่วมกับสถานศึกษาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้

๑.๒) สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงตามอุดมการณ์และหลักสูตรของลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด และใช้กระบวนการ PLC ในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและใช้กระบวนการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๑.๓) ครูผู้สอนใช้กระบวนการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง ความมีระเบียบวินัย ทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

๑.๔) ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ความเป็นพลเมืองดี มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ปัจจุบัน มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง พลุกฝึงความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

๒.๑) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรทางลูกเสือ ขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๒.๒) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้การดำเนินการบางกิจกรรม/โครงการต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรม/กลุ่มเป้าหมายตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือเลื่อนออกไปจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย

๒.๓) สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานด้านลูกเสือบ่อย บางแห่งขาดบุคลากรด้านนี้หรือมีจำนวนจำกัด รวมทั้งครูผู้สอนขาดประสบการณ์ไม่เข้าใจหลักการ/แนวทางในการจัดกิจกรรม

๒.๔) หลักสูตร/กิจกรรมทางลูกเสือไม่มีการพัฒนาให้มีความทันสมัย ไม่มีความโดดเด่นและไม่เป็นที่นิยม อีกทั้งขาดวิทยากรที่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรมลูกเสือและความชัดเจนในเรื่องระเบียบการปฏิบัติของลูกเสือหรือเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นลูกเสือ

๒.๕) ผู้เรียนขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี และ ยุวกาชาด ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญต่อการเรียนวิชานี้ค่อนข้างน้อย และเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อการเรียน และ

๒.๖) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/พัฒนานโยบาย

๓.๑.๑) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และ ยุวกาชาดเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดระเบียบ/แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด และควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

๓.๑.๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ทางลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรมีการจัดทำแผนกิจกรรมลูกเสือลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดให้สอดคล้องเหมาะสม ทันยุคสมัย และมีความเป็นสากล

๓.๒) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานตามนโยบาย

๓.๒.๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรทางลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดอย่างสม่ำเสมอ

๓.๒.๒) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดอำนาจหน้าที่ ขอบเขต ภาระงานของกิจการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดของหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ให้ชัดเจน

๓.๒.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงศึกษาธิการและระดับจังหวัดควรพัฒนาค่ายลูกเสือประจำจังหวัดให้มีความพร้อม เพื่อให้สามารถรองรับการจัดกิจกรรมต่างๆ ของผู้มารับบริการทั้งภาครัฐและเอกชน

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๒.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และส่งเสริมสนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลด้านการให้ความรู้และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๒) สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Coding) ในทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) รวมทั้งมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาวัฒนธรรมการศึกษา ทั้งในส่วนของสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ และเทคนิคการสอน

๑.๓) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และเลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิค การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับช่วงวัยให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรม

๑.๔) ครูจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายตรงกับความต้องการเหมาะสม

๑.๕) ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วางแผน ฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ และมีปฏิสัมพันธ์ ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

๑.๖) ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสาร การใช้ระบบ ICT ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ รู้จักการแก้ปัญหาและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมสำหรับวัยเรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๒.๑) ระยะเวลาในการดำเนินงานตามกิจกรรมหรือโครงการกับงบประมาณที่ได้รับ ไม่สัมพันธ์กัน ทั้งเรื่องระยะเวลาและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งสถานศึกษาบางแห่งไม่มีไฟฟ้าใช้ สัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าไม่ถึง ทำให้การติดต่อสื่อสาร ICT และการพัฒนาเทคโนโลยีได้ไม่เต็มตาม ศักยภาพ

๒.๒) สถานศึกษาขนาดเล็กขาดบุคลากรในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

๒.๓) ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษาส่วนมากเกือบ ๑๐๐% ไม่ได้เรียนจบ การศึกษาทางสายวิชาชีพ

๒.๔) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังคงยึดติดกับเนื้อหาความรู้มากกว่า ทักษะกระบวนการ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาด้านทักษะ ประกอบกับผู้ปกครองไม่เข้าใจในสำคัญของการมีทักษะ ทำให้โรงเรียนต้องตอบสนองผู้ปกครองโดยเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ

๒.๕) การพัฒนาทักษะความสามารถเฉพาะของผู้เรียนบางส่วน อาจจำเป็นต้องมี บุคลากรหรือวิทยากรให้ความรู้เฉพาะด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๖) ผู้เรียนบางคนอยู่นอกพื้นที่ไม่สามารถติดต่อได้ เนื่องจากต้องเดินทางไปกับ ผู้ปกครองในช่วงปิดภาคเรียน และประสบการณ์ของเด็กในพื้นที่ห่างตัวเมืองยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการ เลี้ยงดู ทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะเข้าหาทักษะใหม่ๆ ในโลกที่เกิดขึ้น

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือครุภัณฑ์ที่ช่วยให้มี ไฟฟ้าใช้ในสถานศึกษา และอุปกรณ์รับสัญญาณทีวีให้ได้รับความสะดวกมากขึ้น

๓.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับครูผู้สอนในการ ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๒ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียน มีอาชีพและมีงานทำ

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ และ สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดของผู้เรียน และสถานศึกษานำ นโยบายลงไปสู่การปฏิบัติโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเลือกอาชีพให้มีความเหมาะสม ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพความต้องการของตนเอง

๑.๒) สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา กิจกรรม ชมรม กิจกรรมชุมนุม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมแสดงความสามารถพิเศษต่างๆ การศึกษาตามกลุ่ม สนใจ/วิชาเลือก หลักสูตรระยะสั้น การอบรมเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมค่าย (Camp) เป็นต้น

๑.๓) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน ภายนอกสถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา โดยแบ่งกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพ ผู้เรียนมีความเข้าใจและมี สมรรถนะด้านอาชีพตามความสนใจ

๑.๔) ผู้เรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจ และมีเจตคติต่อการเรียนสายอาชีพ

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพ สู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ

๒.๑) การจัดการเรียนรู้และเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพนั้น สถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการใช้สอย ประโยชน์นั้นไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดหาได้อย่างคล่องตัวหรือจัดซื้อให้ถูกต้องตามระเบียบค่อนข้าง เป็นไปได้ยาก

๒.๒) ครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ย้ายสถานที่ปฏิบัติงาน บ่อย ทำให้ครูผู้สอนไม่เพียงพอกับการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรูปแบบทวิศึกษา ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องและครูผู้สอนมีจำนวนชั่วโมงสอนมากเกินไป

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) หน่วยงานต้นสังกัดควรชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งผู้บริหาร สถานศึกษาควรติดต่อประสานงานวิทยากรในสาขาอาชีพอื่นๆ มาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพที่เกิดจากการเรียนรู้สู่ชุมชน

๓.๒) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงหอพักนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกและแก้ปัญหาในการเดินทางของผู้เรียน

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายและวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการให้ความรู้ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ลงมือปฏิบัติ และนิเทศ ติดตามและประเมินผลกับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๒) สถานศึกษามีการดำเนินการวิเคราะห์ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ชุมชน และเป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรของชาติ โดยมีกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมความรู้จำเป็นเพื่อให้เกิดทักษะต่างๆ ๓Rs๘Cs มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ในรายวิชาต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิต

๑.๓) ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมีการศึกษารูปแบบการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การใช้และผลิตสื่อ พัฒนานวัตกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการในห้องเรียนและการวิจัยทางการศึกษา

๑.๔) ครูผู้สอนได้รับความรู้ มีความสามารถและมีประสบการณ์อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๕) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้เอง โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ หลักการนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้กับผู้เรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๑) งบประมาณและองค์ความรู้ที่สถานศึกษาจะนำมาพัฒนาผู้เรียนยังมีจำกัด รวมทั้งอุปกรณ์บางอย่างไม่พร้อมใช้งาน

๒.๒) ขาดครูผู้สอนประจำสาขาที่เป็นข้าราชการประจำและขาดงบประมาณในการจ้างครู

๒.๓) ครูผู้สอนบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจในการบูรณาการจัดการเรียนการสอน และขาดความชำนาญในการเขียนแผนการสอน/การสอนแบบ Active Learning รวมทั้งครูผู้สอนในลักษณะสอนแยกเป็นรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษา ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงในการนำไปใช้ รวมทั้งการควบคุมชั้นเรียนทำได้ยาก ทำให้ครูใช้เวลาในการสอนเกินเวลาที่กำหนด

๒.๔) ครูผู้สอนต้องเข้ารับการพัฒนาโดยการอบรมออนไลน์แทนการพัฒนาอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีผลต่อการนำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๒.๕) ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน แก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่ขาดการมีส่วนร่วมไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ทำให้การเข้าร่วมสังคมของผู้เรียนลดน้อยลง ไม่ค่อยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับสังคมรอบข้าง และ ๒.๖) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กลับกลายเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านสารสนเทศเพิ่มขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น แต่พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงได้อย่างง่ายรวมทั้งอาคารสถานที่ ระบบเครือข่ายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างทั่วถึง

๓.๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลดอัตราส่วนของครูกับผู้เรียน เพื่อให้สามารถดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและทันเวลา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ การพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center : HCEC)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดบางแห่งมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษและบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทดสอบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒) สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและภาษาอังกฤษให้กับครูและบุคลากร เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการสื่อสารของครูและผู้เรียน

๑.๓) ครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิดที่ผ่านมา แต่ภาษาอังกฤษยังไม่ค่อยได้รับการพัฒนาเนื่องจากเป็นเรื่องของทักษะและการฝึกฝนซ้ำ ซึ่งครูไม่ค่อยมีโอกาสมากนัก

๑.๔) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะประสบการณ์จริงในสถานประกอบการในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการผลิตสื่อดิจิทัล (Digital Content) และการจัดการเรียนการสอนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital Learning Platform) อย่างมีคุณภาพ

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center : HCEC)

๒.๑) เนื่องจากเป็นการจัดตั้งศูนย์ครั้งแรก และเป็นการดำเนินงานในระยะที่ ๑ จึงให้ดำเนินงานโดยเร่งด่วน ทำให้ศูนย์ HCEC มีเวลาเตรียมการน้อย การจัดหาอุปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดสอบไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามกำหนด รวมทั้งการดำเนินการทดสอบนั้น หน่วยงาน

ส่วนกลางจะติดต่อกับศูนย์ HCEC ของสถานศึกษาโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ทราบข้อมูลบางเรื่องที่จะต้องดำเนินการติดต่อประสานงาน

๒.๒) การเข้าใช้ Human Capital Excellence Center : HCEC ครูขาดความเข้าใจในการใช้แพลตฟอร์ม Human Capital Excellence Center : HCEC และขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

๒.๓) ครูผู้สอนยังไม่มีภาวะกระตือรือร้นในการพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเอง ไม่เห็นความสำคัญและด้วยภาระงานสอน/งานประจำที่รับผิดชอบมาก ทำให้การใช้โอกาสฝึกฝนเพิ่มเติมความรู้ภาษาอังกฤษหรือพัฒนาตนเองในด้านนี้มีน้อยมาก

๒.๔) อุปกรณ์บางอย่างไม่เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน อีกทั้งไม่ได้ใช้เป็นประจำและต่อเนื่องทำให้ขาดความชำนาญ ประกอบกับครูผู้สอนบางคนไม่สามารถใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานสอนออนไลน์ได้ และครูผู้สอนบางคนเป็นครูบรรจุใหม่ยังมีประสบการณ์น้อย มีครูย้ายหรือเกษียณอายุราชการทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีหนังสือแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกเขตโดยตรง หรือจัดให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเจ้าหน้าที่ศูนย์ HCEC เพื่อทราบวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเขตของตน รวมทั้งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการพัฒนาภาษาอังกฤษของครู และมีการติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๓.๒) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีให้เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณสำหรับพัฒนาครูผู้สอน

๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑) การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้นำ Digital Education Excellence Platform (DEEP) มาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อาทิ มีการนำร่องการใช้ Digital Education Excellence Platform (DEEP) เต็มรูปแบบในกลุ่มสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายของผลการดำเนินการออกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และผู้เรียน เป็นต้น

๑.๒) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยใช้ระบบ (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ทำให้ผู้เรียนสามารถติดตามงานที่กำลังดำเนินการ หรือประชุมออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้

๑.๓) ครูสามารถใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์/ครูผู้สอนและผู้เรียนส่วนใหญ่เข้าถึงการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

๑.๔) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสมัครใช้ระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ประกอบการเก็บข้อมูลในการประเมินผลความสามารถและต้องได้รับการทดสอบด้านทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP)

๒.๑) การดำเนินงานขับเคลื่อนระบบ DEEP จากส่วนกลางขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งระบบยังอยู่ระหว่างการพัฒนา ปรับปรุง ยังไม่พร้อมให้บริการ รวมทั้งขั้นตอนการใช้งานยุ่งยากและซับซ้อน

๒.๒) การใช้ระบบออนไลน์ของสถานศึกษากับผู้เรียนยังไม่ครอบคลุมตลอดจนการขับเคลื่อนยังไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับเงื่อนไขในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ บางรายพบปัญหาในการใช้งานของสมาร์ทโฟนพร้อมอินเทอร์เน็ต รวมทั้งผู้ปกครองต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายสูง

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) กระทรวงศึกษาธิการควรนำหลักสูตรทั้งของสำนักทดสอบ สทศ./สสวท. มาอยู่ในระบบเดียวกันจะสะดวกต่อการเรียนรู้ของครู เนื่องจากระบบยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู

๓.๒) ระบบห้องประชุมคอนเฟอร์เรนซ์ Google Meet เป็นโปรแกรมที่ดีมาก แต่ควรมีการเพิ่มความสามารถของระบบห้องประชุมคอนเฟอร์เรนซ์ Google Meet ให้สามารถรองรับผู้ใช้งานได้อย่างน้อย ๒๐๐ – ๓๐๐ คน ต่อ ๑ ห้องประชุม ซึ่งปัจจุบันถูกจำกัดผู้ใช้งาน ๑๐๐ คน ต่อ ๑ ห้องประชุม

๔.๒ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการพัฒนาครูปฐมวัยและจัดทำแนวทาง/นโยบายเพื่อนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย รวมทั้งจัดทำนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารและครูทุกคนในสังกัด

๑.๒) ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย ส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก โดยคำนึงถึงบริบทของตัวเด็กและสังคมรอบตัว

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

๒.๑) สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก บุคลากรมีจำนวนจำกัด จึงส่งผลให้ครูปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นอัตราจ้าง ทำให้ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้การจัดประสบการณ์ตรงตามหลักสูตรทุกปีงบประมาณ

๒.๒) สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ผ่านมา ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัยได้อย่างเต็มที่ และไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนบางกิจกรรมได้

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยทันตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งผลักดันการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่อง

๓.๒) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

๔.๓ การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีมาตรการแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการเรียนรวมในสถานศึกษาได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดมาตรการ แนวทางและโครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการเรียนรวมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๒) สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของคนพิการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกับเด็กปกติ มีการคัดกรองนักเรียนพิการ และจัดทำแผนการพัฒนาเด็กพิการแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการให้ความช่วยเหลือและส่งต่อ

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

๒.๑) พี่เลี้ยงเด็กพิการไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการ การดูแลช่วยเหลือและการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็กพิการทั้ง ๙ ประเภท เนื่องจากไม่ได้จบตรงสาขาวิชาเอก และครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษบางแห่งยังไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP On line) ในระบบการบริหารจัดการข้อมูลสถานศึกษาเรียนรวม (โปรแกรม SET) ได้ทันช่วงเวลาและเป็นปัจจุบัน

๒.๒) ครูที่ผ่านการอบรมการคัดกรองผู้เรียน มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนสถานศึกษาบ่อย และการเกษียณอายุราชการทำให้ขาดบุคลากรที่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าว บางโรงเรียนไม่มีครูผู้ผ่านการคัดกรองบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยครูจากสถานศึกษาใกล้เคียงร่วมคัดกรอง

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรเน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (SBM) ตลอดจนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรจัดสรรอัตราากำลังครูให้เพียงพอ เป็นไปตามเกณฑ์ของการศึกษาพิเศษ เพื่อลดภาระงานของครูที่ต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนผู้เรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่น และจัดสรรพี่เลี้ยงเด็กพิเศษให้เพียงพอ

๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๕.๑ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็น โรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้เคียงที่จะเป็นเครือข่าย พร้อมทั้งคำขอ จัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กับทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตามแนวทางเกณฑ์การคัดเลือกของ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อ พิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็น โรงเรียนคุณภาพของชุมชนเพื่อดูสภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบทด้านการบริหารจัดการ ด้าน งบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านภาคีเครือข่าย

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัดกับทุกเขตพื้นที่ การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และ สรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องโรงเรียน คุณภาพของชุมชนที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๙ โรงเรียน ประกอบด้วย (๑) จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๔ โรงเรียน (๒) จังหวัดราชบุรี จำนวน ๒ โรงเรียน และ (๓) จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓ โรงเรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๒.๑) โรงเรียนคุณภาพของชุมชนเป็นนโยบายใหม่ที่ผู้บริหารระดับสูงของ กระทรวงศึกษาธิการ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ คณะผู้ติดตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ยังไม่ได้ตกลงอย่างเป็นทางการ ขาดความชัดเจนในเรื่อง ของนโยบาย อีกทั้งปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ด้านงบประมาณ ด้านการกำหนดโรงเรียนคุณภาพของชุมชน บ่อยครั้ง ทำให้ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ (หน่วยงานและสถานศึกษา) ต้องปรับแก้แผนการดำเนินงานและแบบเสนอ ของงบประมาณหลายครั้ง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดใหม่

๒.๒) การดำเนินการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ซึ่งต้องมีการควรวมสถานศึกษาขนาดเล็กนั้นค่อนข้างเป็นไปได้อย่างยากลำบาก ด้วยปัจจัยประกอบหลายๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารของสถานศึกษาขนาดเล็กที่เกิดความกังวลว่าหากสถานศึกษาต้องมีการยุบรวมจริงๆ แล้วตนจะต้องทำอย่างไร อีกทั้งยังต้องการที่จะบริหารสถานศึกษาของตนเองเพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะชุมชนหรือผู้ประกอบการบางคนที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนที่สถานศึกษาใกล้บ้าน

๒.๓) การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเข้าใจ ขาดความชัดเจนในนโยบายกับการปฏิบัติ ทำให้เกิดแรงต้านในกรณีชุมชนไม่ยอมให้มาเรียนรวม

๒.๔) นโยบายการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะมีการเพิ่มบุคลากรให้กับสถานศึกษา เป็นนโยบายที่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานในเรื่องโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๒.๕) ขาดความร่วมมือของผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่าย เนื่องจากเป็นการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน ระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนของนโยบายมีระยะเวลาที่จำกัด

๒.๖) สถานศึกษาหลักที่พิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ยังไม่มีความพร้อมตามเกณฑ์คุณลักษณะที่กำหนด สำหรับรองรับนโยบาย เช่น ด้านบุคลากร ด้านกายภาพ เป็นต้น

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ คณะผู้ติดตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรตกลงเกณฑ์การคัดเลือกตลอดจนนโยบายสู่การปฏิบัติให้ชัดเจน

๓.๒) กระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการประสานการทำงานกับกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด

๕.๒ โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาดำเนินการจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และร่วมกับสถานศึกษาพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาในสังกัดที่มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง พร้อมทั้งคำขอจัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษานำร่องและดำเนินการในลำดับต่อไป

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสี่มุมเมืองเพื่อคุณภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบทด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านภาคีเครือข่าย

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัดกับทุกเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องโรงเรียนมัธยมศึกษาสี่มุมเมือง ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดละ ๑ โรงเรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนโรงเรียนมัธยมศึกษาสี่มุมเมือง

๒.๑) การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชนขาดความเข้าใจ ขาดความแน่นชัดในนโยบายกับการปฏิบัติ

๒.๒) งบประมาณในการดำเนินการมีข้อจำกัด จึงไม่สามารถนำไปจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างตามที่ต้องการจะพัฒนาได้

๒.๓) ขาดความเข้าใจในการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นของโครงการ ทำให้ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ในการกำหนดสถานศึกษาเป้าหมาย

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ ต้องกำหนดนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๕.๓ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ (๑) การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (๒) จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและมีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต ทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ สามารถอยู่ในสังคมได้ (๓) ฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เพิ่มภาษาจีนเป็นภาษาที่สาม (๔) พัฒนาทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญและเอื้อต่อการสร้างทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพต่อผู้เรียนครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษอย่างหลากหลาย (๕) พัฒนาและส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินโครงการ ๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรม (๖) ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนในด้านต่างๆ

๑.๒) พัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนา จัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

๑.๓) บริหารจัดการบุคลากรครู และผู้บริหารโรงเรียนดีต้นแบบระดับตำบลอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จที่กำหนด ได้แก่ (๑) วางแผนอัตรากำลังของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๒) ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและความร่วมมือให้กับผู้บริหารและครู (๓) ส่งเสริมการเขียนแผนพัฒนาระดับสถานศึกษา (๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA Online) (๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๔) จัดเครือข่ายกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการ เพื่อให้เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ได้มากที่สุด ได้แก่ (๑) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานในท้องถิ่น (๒) พัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑.๕) เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อระดมสรรพกำลัง ได้แก่ (๑) ประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานของกระทรวงต่างๆ ที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ/บุคลากรในการให้ความรู้/บุคลากรช่วยจัดกิจกรรมในสถานศึกษา (๒) สร้างเครือข่ายการพัฒนา

๑.๖) ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ (๑) นิเทศ ติดตามการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๒) ดำเนินงานวิจัยโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๓) ถอดบทเรียนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่ประสบความสำเร็จ (๔) สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๒.๑) บุคลากรของสถานศึกษายังไม่มีความพร้อม บุคลากรบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน และขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๒.๒) สถานศึกษาบางแห่งมีข้อจำกัดในการกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการ

๒.๓) ผู้เรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและอยู่ในชุมชนที่มีความเสี่ยงในหลายๆ ด้านทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการพัฒนา

๒.๔) ครูมีภาระงานมากเกินไป ทั้งการสอนและการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในรูปแบบและมาตรฐานต่างๆ จากหน่วยงานภายนอก

๒.๕) ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ได้แก่ ความสิ้นเปลืองงบประมาณและทรัพยากร ครูมีภาระเพิ่มขึ้น กิจกรรม/โครงการที่ดีต้องหยุดลงเมื่อนโยบายเปลี่ยน เป็นต้น

๒.๖) สถานศึกษายังขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมตามแผนพัฒนาของสถานศึกษา

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) หน่วยงานต้นสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณ และงบดำเนินงานให้สถานศึกษาอย่างเพียงพอ และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ๓

๓.๒) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงและพื้นที่ควรสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อช่วยกันดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องและจริงจัง

๓.๓) กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างต่อเนื่องและตลอดไป

๓.๔) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้มากขึ้น

๓.๕) หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๓.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน ทิศทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในสถานศึกษาทุกแห่ง

๓.๗) สถานศึกษาควรเน้นการสร้างให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการสร้างความภูมิใจให้กับทุกคนมากกว่ามุ่งเน้นที่การแข่งขัน

๕.๔ โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองหรือ Stand Alone

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone พร้อมทั้งคำขอจัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กับทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตามแนวทางเกณฑ์การคัดเลือกของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็น การติดตามการดำเนินงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone เพื่อดูสภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบท และความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการ บูรณาการด้านการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัดกับทุกเขตพื้นที่ การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ โรงเรียน ประกอบด้วย (๑) จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๒ โรงเรียน และ (๒) จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๑ โรงเรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองหรือ Stand Alone

๒.๑) ผู้บริหารและครูเกษียณอายุราชการพร้อมกัน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบทุกชั้น

๒.๒) ปีการศึกษา ๒๕๖๓ มีสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แต่ไม่ได้รับจัดสรรอุปกรณ์ DLTV

๒.๓) ความไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน ครูสอนไม่ครบชั้น อุปกรณ์และสื่อที่ใช้การสอนยังด้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

๒.๔) การประชาสัมพันธ์นโยบายยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเข้าใจ ทำให้เกิดแรงต้านจากผู้ปกครองและชุมชน

๓) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ DLTV ให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์

๓.๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดสรรงบประมาณกรณีพิเศษในการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้สถานศึกษาได้มีศักยภาพในการพัฒนาที่สูงขึ้น

๓.๓) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายและแนวทางให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำนำ

สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ มีหน้าที่ในการสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๒๐/๒๕๖๔ เรื่อง นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมอบหมาย ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจราชการตามนโยบายการตรวจราชการและติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

รายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓ เป็นการตรวจและติดตาม ผลการดำเนินงานรวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและสถานศึกษาเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณผู้บริหาร ครู และบุคลากรของ หน่วยงานและสถานศึกษาทุกแห่งในเขตตรวจราชการที่ ๓ ไว้ ณ โอกาสนี้ และหวังว่ารายงานฉบับนี้ จะ เป็นประโยชน์ต่อกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนานโยบายให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓

พฤษภาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
คำนำ.....	ด
สารบัญ.....	ต
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
หลักการและเหตุผล.....	๑
วัตถุประสงค์ของการตรวจและติดตาม.....	๒
ขอบเขตของการตรวจและติดตาม.....	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๒
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๓
บทที่ ๒ กฎ ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง.....	๕
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการ.....	๕
๑. การตรวจราชการ.....	๕
วัตถุประสงค์ของการตรวจราชการ.....	๕
ประเภทการตรวจราชการ.....	๕
อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจราชการ.....	๖
หน้าที่ของผู้ช่วยผู้ตรวจราชการ.....	๗
ผู้รับการตรวจราชการ.....	๗
๒. การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา.....	๘
คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ.....	๘
การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับส่วนราชการ.....	๙
การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับ สำนักงานศึกษาธิการภาค.....	๑๐
การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	๑๐
การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับพื้นที่.....	๑๑
นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ กรณีปกติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔.....	๑๒
๑. ด้านความมั่นคง.....	๑๒
การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง และมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย โดย กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด.....	๑๒

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๒	๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน.....	๑๘
	๒.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน.....	๑๘
	๒.๒ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมั่งคั่ง.....	๒๑
	๒.๓ การจัดการศึกษาแบบทวิภาคี.....	๒๔
	๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์.....	๒๗
	๓.๑ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑.....	๒๘
	๓.๒ การพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center: HCEC).....	๓๗
	๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม.....	๔๕
	๔.๑ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform: DEEP).....	๔๕
	๔.๒ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย.....	๔๗
	๔.๓ การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส.....	๕๙
	๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ.....	๖๑
	๕.๑ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพชุมชน โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone).....	๖๒
	๕.๒ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล.....	๖๔
บทที่ ๓	การดำเนินการตรวจราชการและติดตาม.....	๖๙
	ระยะเวลาการตรวจราชการ.....	๖๙
	กลุ่มเป้าหมายของการตรวจและติดตาม.....	๖๙
	ขอบเขตของการตรวจและติดตาม.....	๗๐
	เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจราชการและติดตาม.....	๗๑
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๗๑
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	๗๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๓
๑. ด้านความมั่นคง.....	๗๓
๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน.....	๗๘
๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์.....	๘๗
๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม.....	๙๗
๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ.....	๑๐๘
บทที่ ๕ สรุปผลการตรวจราชการและติดตาม.....	๑๒๓
บรรณานุกรม.....	๑๖๕
ภาคผนวก.....	๑๖๗
แบบรายงานนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา	
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔.....	๑๖๘
คณะทำงาน.....	๑๗๖

บทที่ ๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล

การตรวจราชการเป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญของรัฐในการตรวจสอบความสำเร็จในการดำเนินงานตามนโยบายแห่งรัฐ เป็นการสนับสนุนให้การบริหารราชการแผ่นดิน และการพัฒนาประเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการตรวจติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐด้านนโยบายและแผนงานที่สำคัญ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๐ จึงกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการของกระทรวงเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อนิเทศให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับปรับปรุง), ๒๕๖๒, หน้า ๖) ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ((๒๕๖๐, กันยายน ๘). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๒๑ ง. หน้า ๓๔-๓๕.) ข้อ ๘ กำหนดให้การตรวจราชการ การติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษาระดับกระทรวง เป็นการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อนิเทศให้คำปรึกษา และแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และข้อ ๑๑ ให้ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำและประสานแผนปฏิบัติการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการประจำปีร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการภาค และหน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการในระดับเขตตรวจราชการ รวมทั้งตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ ๕ (๔) ให้สำนักงานศึกษาธิการภาคเป็นหน่วยสนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๒๐/๒๕๖๔ เรื่อง นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการตรวจราชการตามนโยบายการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ ในฐานะเป็นหน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตตรวจราชการที่ ๓ จึงได้ปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นมาตรการสำคัญในการตรวจและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา ที่นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนมีความโปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด สมประโยชน์ต่อทางราชการ เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งเป็นการดำเนินการใน

ฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์ของการตรวจและติดตาม

๑. เพื่อทราบผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของหน่วยงาน/สถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

๒. เพื่อรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของหน่วยงาน/สถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

ขอบเขตของการตรวจและติดตาม

๑. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่รับผิดชอบของเขตตรวจราชการที่ ๓ ประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี

๒. ขอบเขตของหน่วยรับตรวจ ได้แก่ หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตตรวจราชการที่ ๓

๓. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจราชการตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๕ ด้าน ดังนี้

๓.๑ ด้านความมั่นคง

๓.๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๓.๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๓.๕ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัด รับทราบผลการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งรับทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบเขตตรวจราชการที่ ๓ สำหรับเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายแห่งรัฐและกระทรวงศึกษาธิการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

๒. หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่ รับทราบผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการ รวมทั้งรับทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานหรือบูรณาการให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน/สถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การตรวจราชการ หมายถึง ตรวจสอบติดตามผล เจริญดี แะนำ สืบสวน สอบสวน สอบข้อเท็จจริง สดับรับฟังเหตุการณ์ เสนอแนะ ติดตามประสานงานตรวจเยี่ยมหรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาลและของกระทรวง

เขตตรวจราชการที่ ๓ หมายถึง การกำหนดเขตตรวจราชการของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับการปรับปรุงการจัดกลุ่มจังหวัดและการกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัด ๑๘ กลุ่มจังหวัด ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ปรับปรุงเขตตรวจราชการให้สอดคล้องกับการกำหนดเขตตรวจราชการ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๒๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดพื้นที่การตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ โดยเขตตรวจราชการที่ ๓ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ ประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี

บทที่ ๒

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓ ครั้งนี้ คณะทำงานได้ศึกษากฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการ

กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการ ได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

๑. การตรวจราชการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ (๒๕๖๐, กันยายน ๘). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๒๑ ง. หน้า ๓๔. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจราชการ ไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการตรวจราชการ

๑. เพื่อชี้แจงนโยบาย ประสานงานและเร่งรัดให้ผู้รับการตรวจ นำแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ไปจัดทำแผนปฏิบัติราชการให้ครบถ้วน

๒. เพื่อติดตาม ประเมินผล และเสนอแนะการบริหารงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษ แนวทางการจัดการศึกษา และคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

๓. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อนิเทศให้คำปรึกษาเพื่อการปรับปรุงพัฒนาแก่ส่วนราชการและหน่วยงานการศึกษา

๔. เพื่อเร่งรัดติดตามความก้าวหน้า ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ

๕. เพื่อตรวจเยี่ยม รับฟังหรือสดับตรับฟังทุกข์สุข ความคิดเห็น นิเทศ ช่วยเหลือ แนะนำชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ที่มีสมรรถนะและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ประเภทการตรวจราชการ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. การตรวจราชการกรณีปกติ

๒. การตรวจราชการแบบบูรณาการ เป็นการตรวจราชการร่วมกับผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงอื่น

๓. การตรวจราชการกรณีพิเศษ

๓.๑ การสืบสวน สอบสวน ข้อเท็จจริง ปัญหาการร้องเรียน ร้องทุกข์ กล่าวโทษของประชาชนอันเกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงาน/สถานศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓.๒ วาระแห่งชาติ ยาเสพติด อุบัติภัย อุทกภัย ภัยแล้ง และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นภัย และมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา/นักเรียน/นักศึกษา

๓.๓ กรณีได้รับมอบหมายอื่นๆ

อำนาจหน้าที่การตรวจราชการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ (สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๘, หน้า ๒-๓) ข้อ ๗ กำหนดให้ผู้ตรวจราชการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจราชการ

(๑) เพื่อชี้แจงแนะนำ หรือทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับแนวทางและการปฏิบัติงานหรือการจัดทำภารกิจตามนโยบายของรัฐบาลและแผนต่างๆ ของชาติ และของหน่วยงานของรัฐ

(๒) เพื่อตรวจติดตามว่าหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของคณะรัฐมนตรีและคำสั่งของนายกรัฐมนตรี และเป็นไปตามความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนหรือยุทธศาสตร์ใดๆ ที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติหรือวาระแห่งชาติ หรือไม่

(๓) เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรครวมทั้งประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานหรือการจัดทำภารกิจของหน่วยงานของรัฐ

(๔) เพื่อสดับรับฟังทุกข์สุขความคิดเห็น และความต้องการของเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

(๕) เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง และสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในพื้นที่

นอกจากนั้น ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ผู้ตรวจราชการมีหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้รับการตรวจปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี

(๒) สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้รับการตรวจ ปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติงานใดๆ ในระหว่างการตรวจราชการไว้ก่อน หากเห็นว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือประชาชนอย่างร้ายแรง

(๓) สั่งให้ผู้รับการตรวจชี้แจง ให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) สอบข้อเท็จจริง สืบสวนข้อเท็จจริง หรือสดับรับฟังเหตุการณ์ เมื่อได้รับการร้องเรียนหรือเมื่อมีเหตุอันควร โดยประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานตรวจสอบอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอุปสรรคของผู้รับการตรวจ

(๕) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบายเพื่อניתให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนา

(๖) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม

(๗) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๒. หน้าที่ของผู้ช่วยผู้ตรวจราชการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๑ กำหนดให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการ โดยให้มีหน้าที่ดังนี้

(๑) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำรายละเอียดข้อมูลนโยบาย แผนงาน งานโครงการ จุดเน้นและประเด็นการตรวจราชการ ในระดับเขตตรวจราชการ

(๒) จัดทำและประสานแผนปฏิบัติการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการประจำปี ร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการภาคและหน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการในระดับเขตตรวจราชการ

(๓) จัดทำแนวทางการตรวจราชการประจำปีในระดับเขตตรวจราชการ

(๔) ประสานและสนับสนุนข้อมูลด้านการศึกษา ระเบียบ กฎหมาย และข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบการปฏิบัติราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

(๕) ร่วมปฏิบัติการตรวจราชการกับผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และประสานการตรวจราชการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๖) จัดทำรายงานผลการตรวจราชการหลังการตรวจราชการเสนอผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรายงานผู้บริหารระดับสูง

(๗) จัดทำรายงานผลการตรวจราชการภาพรวมและรายรอบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๘) ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ ข้อสั่งการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารระดับสูงในระดับเขตตรวจราชการ

(๙) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย ทั้งนี้ จำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งผู้ช่วยผู้ตรวจราชการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๓. ผู้รับการตรวจราชการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕ กำหนด ผู้รับการตรวจ หมายความว่า หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในหน่วยงานของรัฐในสังกัด หรือในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน และข้อ ๑๕ กำหนดให้ผู้รับการตรวจ มีหน้าที่ดังนี้

(๑) อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานแก่ผู้ตรวจราชการ หรือผู้ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๒) จัดเตรียมบุคคล เอกสาร หลักฐาน ในการปฏิบัติงานให้ครบถ้วนสมบูรณ์ พร้อมทั้ง จะรับการตรวจ

(๓) ชี้แจงหรือตอบคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อมูลใดๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการตรวจ ราชการ

(๔) จัดให้มีสมุดตรวจราชการตามแบบที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด

(๕) ปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติงานใดๆ ที่ผู้ตรวจราชการได้ตรวจและแนะนำใน ระหว่างการตรวจราชการ หากไม่สามารถปฏิบัติได้ให้รายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบหรือพิจารณาและ รายงานให้ผู้ตรวจราชการทราบภายในสิบห้าวัน

(๖) รายงานความก้าวหน้า ความสำเร็จของผลการดำเนินงานตามข้อสั่งการหรือ ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการต่อผู้บังคับบัญชา และผู้ตรวจราชการ

(๗) ดำเนินการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ในการตรวจราชการ

๒. การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ (๒๕๖๐, กันยายน ๘). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอน พิเศษ ๒๒๑ ง. หน้า ๓๔-๔๑. หมวด ๒ ข้อ ๑๙ ได้กล่าวถึงการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด การศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามภารกิจและนโยบายการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ

(๒) เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะทางเพื่อการปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการ ปฏิบัติราชการของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

(๓) เพื่อการบริหารงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาของส่วนราชการและหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้มีประสิทธิภาพ

(๔) เพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทางการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ

ซึ่งตามระเบียบฯ ดังกล่าว ได้กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัด การศึกษาเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๒.๑ คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนสิบเก้าคน ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนหกคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ สภากาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา

(๓) กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนสองคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเก้าคน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงในด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการอุดมศึกษา ด้านการอาชีวศึกษา ด้านการศึกษาเอกชน ด้านการวิจัยและประเมินผล ด้านการบริหาร การศึกษา ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ การเงินและงบประมาณ ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านรวมกัน

(๕) ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล เป็นกรรมการและ เลขาธิการ

โดยคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย เกณฑ์มาตรฐาน ระบบการติดตามตรวจสอบประเมินผล และ แผนการตรวจราชการประจำปี แผนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ

(๒) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ

(๔) กำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผล และเสนอแนะการบริหารงบประมาณของส่วน ราชการ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายงานผลการตรวจราชการ การรายงานการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบ และการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการใดๆ ตามที่คณะกรรมการ กำหนด

(๘) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๒ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับส่วนราชการ

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับส่วนราชการ เป็นการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้นๆ ตาม ภารกิจและตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยให้ส่วนราชการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา การใช้จ่าย งบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานการศึกษา ในสังกัด

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหาร จัด การศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในสังกัด

(๓) รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของหน่วยงาน การศึกษาในสังกัดไปยังคณะกรรมการฯ

๒.๓ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับสำนักงาน ศึกษาธิการภาค

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับภาค เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการภาคนั้นๆ ตาม ภารกิจและตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สำนักงานศึกษาธิการภาคดำเนินการดังนี้

(๑) กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา การใช้ ว่างงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการ การศึกษาของหน่วยงานการศึกษา

(๓) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงระบบการติดตามประเมินผล การจัดการศึกษาและข้อเสนอเพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาระดับจังหวัด

(๔) รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับภาค ไปยังคณะกรรมการฯ

(๕) ติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีผลกระทบ และรายงาน ผลกระทบผลการดำเนินการต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๖) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาในระดับภาค

(๗) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับจังหวัด เป็นการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่อยู่ในจังหวัดนั้นๆ ตามภารกิจของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการดังนี้

(๑) กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของ หน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัด

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของ หน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัด

(๓) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษาในระดับจังหวัด

(๔) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในสังกัดและจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการภาค

(๕) ติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังเหตุการณ์ต่างๆ ที่มีผลกระทบและรายงานต่อผู้ตรวจราชการปลัดกระทรวงศึกษาธิการและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับพื้นที่

การติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเตรียมการรับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก โดยให้คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการ กำหนด จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากำหนดเป็นแนวทางในการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

(๒) กำหนดแนวทางการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

(๓) พิจารณาแผนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลและนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

(๔) ติดตาม ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผนที่กำหนด

(๕) รับทราบผลการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผนและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๖) ส่งเสริมให้มีการประสานงานการติดตาม ประเมินผล และนิเทศการศึกษากับคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษาตามความจำเป็น

(๘) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการดังนี้

(๑) มอบหมายศึกษานิเทศก์ หรือข้าราชการอื่นในสังกัด ทำหน้าที่ติดตาม ประเมินผล และนิเทศการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

(๒) จัดทำแผนการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษาประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดทราบ

(๓) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา การบริหารการศึกษาโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการเตรียมการรับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลจากหน่วยงานภายในและภายนอก

(๔) รายงานผลการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษาเสนอผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

(๕) ประสานให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ เพื่อชี้แจง ให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

นโยบายการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๒๐/๒๕๖๔ เรื่อง นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจราชการตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. ด้านความมั่นคง
๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑. ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกภพ อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติสังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาค้นคว้าเครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับ ความรุนแรง ควบคุมไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี. ๒๕๖๑, ตุลาคม ๑๓). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก. หน้า ๙.

การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง และมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง ปลุกฝังความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น

พลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งให้ ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกอบด้วยกิจกรรม ๓ ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือ แบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย (๑) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร (๒) กิจกรรมชุมนุม ชมรม (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๓, หน้า ๒ - ๓)

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นขอบข่ายหนึ่งของกิจกรรมนักเรียน โดยสถานศึกษา ให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของ

สถานศึกษา และครบตามหลักสูตรของแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในข้อ ๑ และ ๒ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมในข้อ ๑ หรือ ๒ กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๓, หน้า ๒๕ - ๓๗)

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้การศึกษา และพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์ หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้

ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย

กระบวนการลูกเสือมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ

๒. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกัน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

๓. เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

๔. มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๕. ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

๑. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง

๒. ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

๓. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์

๔. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนการทำกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสม

๕. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกัน ให้รู้จักการเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยกำหนดหลักสูตรเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ลูกเสือสำรอง   ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

๒. ลูกเสือสามัญ   ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

๓. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

๔. ลูกเสือวิสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) ซึ่งมีองค์ประกอบ ๗ ประการ คือ

๑. คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม” ทำ หรือ “บังคับ” ให้ทำ แต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดี ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเกียรติ เชื่อถือได้ ฯลฯ

๒. เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาส่วนบุคคล ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผลงานอยู่กับการกระทำของตนเอง ทำให้มีความรู้ที่ชัดเจน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเองได้ และท้าทายความสามารถของตนเอง

๓. ระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ การใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น

๔. การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิกลูกเสือเนตรนารี ด้วยการใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัส คำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ คำขวัญ ธง เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลกและเป็นองค์กรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในโลก

๕. การศึกษาธรรมชาติ คือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ ธรรมชาติอันโปร่งใสตามชนบท ป่าเขา ป่าละเมาะ และพุ่มไม้ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในการไปทำกิจกรรมกับธรรมชาติ การปีนเขา ตั้งค่ายพักแรมในสุดสัปดาห์หรือตามวาระของการอยู่ค่ายพักแรมตามกฎระเบียบ เป็นที่เสนาหาแก่เด็กทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ

๖. ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เด็กทำต้องให้มีความก้าวหน้าและดึงดูดใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากจะทำ และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเอง เกมการเล่นที่สนุกสนาน การแข่งขันกันก็เป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นการจูงใจที่ดี

๗. การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เขาเกิดความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไป ทั้งคู่มีความต้องการซึ่งกันและกัน เด็กก็ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

กิจกรรมยุวกาชาดเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมไทย โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร เน้นทักษะ กระบวนการตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน ปรับปรุงการทำงาน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

กาชาด กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ส่งเสริมศักยภาพ คุณค่าของความเป็นมนุษย์ บทบาทชาย-หญิง เป็นผู้ที่มีทักษะชีวิตในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ตัว มีความพร้อมเพื่อการปรับตัวเรื่องต่าง ๆ ในอนาคต ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวกับเรื่อง

๑.๑.๑. กาชาดสากล

๑.๑.๒. สภากาชาดไทย

๑.๑.๓. ยุวกาชาด

๑.๒. กลุ่มกิจกรรมสุขภาพ เป็นการจัดกิจกรรมให้สมาชิกยุวกาชาดได้ศึกษาและฝึกฝน ทักษะการป้องกันชีวิตและสุขภาพ การเสริมสร้างสมรรถภาพ มีความรู้และทักษะในการรักษานามัยของตนเอง และส่งเสริมอนามัยของผู้อื่น การปฐมพยาบาลและเคหะพยาบาล การเตรียมตัวป้องกันอุบัติเหตุและภัยอันตรายต่างๆ เช่น มีทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดชีวิตครอบครัว อิทธิพลจากสื่อ และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสาระเกี่ยวกับเรื่อง

๑.๒.๑. สุขภาพ

๑.๒.๒. การป้องกันชีวิตและสุขภาพ

๑.๓. กลุ่มกิจกรรมสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดี เป็นการจัดกิจกรรมให้สมาชิกยุวกาชาด ได้รู้จักตนเอง มีระเบียบวินัย มีบุคลิกภาพที่ดี รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสังคมได้ดี มีความสามัคคี มีสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดีกับบุคคลทั่วไป ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีพื้นฐานการ ดำรงชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีการพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของยุวกาชาดที่ปฏิบัติงานสร้างเสริมสันติภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการทำงานใน ด้านอื่นๆ ต่อไป ประกอบด้วยสาระเกี่ยวกับเรื่อง

๑.๓.๑. ความสามัคคีและความพร้อมเพรียง

๑.๓.๒. ความมีระเบียบวินัย

๑.๓.๓. สัมพันธ์ภาพและความเข้าใจอันดี

๑.๔. กลุ่มกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ สมาชิกยุวกาชาดปฏิบัติตนเพื่อสนองต่ออุดมการณ์และวัตถุประสงค์ของยุวกาชาด มีความภาคภูมิใจใน วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และมรดกของชาติ พร้อมทั้งจะอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและธรรมชาติ เป็นผู้ที่มีความเสียสละ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ประกอบด้วยสาระเกี่ยวกับเรื่อง

๑.๔.๑. การบำเพ็ญประโยชน์

๑.๔.๒. การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในแต่ละสาระของกิจกรรมหลักทั้ง ๔ กลุ่มกิจกรรม สถานศึกษาสามารถปรับแต่ละสาระ มากน้อยแตกต่างกันได้ตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สภาพการณ์ปัจจุบัน ความต้องการ และความ สนใจของผู้เรียน รวมทั้งความพร้อมของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

๒. กิจกรรมพิเศษ เป็นกิจกรรมที่จัดเสริมกิจกรรมหลักโดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดเวลาในการจัด กิจกรรมได้ตามความเหมาะสม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานในการดำรงชีวิต ในสังคมตามความเหมาะสมกับวัยและความต้องการของท้องถิ่น โดยผู้เรียนสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรม

ตามความถนัดหรือความสนใจ และมีเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดแต่ละกิจกรรม เมื่อผ่านเกณฑ์ผู้เรียน จึงจะมีสิทธิประดับเครื่องหมายกิจกรรมพิเศษนั้นๆ มีจำนวน ๕๔ กิจกรรม

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่นๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลก สมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน ในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดีรวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี. ๒๕๖๑, ตุลาคม ๑๓). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก. หน้า ๙.

๒.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

ReSkill คือ การสร้างทักษะใหม่ที่เป็นในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ

UpSkill คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น เพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต

สองคำนี้คือ สิ่งที่หลายคนน่าจะได้ยินเป็นประจำในช่วง ๒-๓ ปีนี้ ยิ่งเกิดโควิด และเศรษฐกิจมีปัญหาอย่างหนัก ยิ่งได้ยินบ่อยขึ้น จนอาจเกิดคำถามว่าแล้วจะจัดการเรื่องนี้อย่างไร องค์กรต้องลงทุนกับคน พัฒนาการ พัฒนาองค์กร เวลานี้การหยุดจ้างงาน ลดการจ้างงาน ถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดกับองค์กรหลายแห่งอาจต้องพิจารณาเลิกจ้าง แต่สิ่งที่จะหยุดไม่ได้คือ การลงทุนกับพนักงานในองค์กร องค์กรต้องจำไว้ว่า การหยุดลงทุนเท่ากับหยุดการพัฒนาขององค์กร ยิ่งในยุคที่เรียกว่า Digital Disruption เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนปกติของทั้งองค์กร หลายองค์กรจึงเน้นลงทุนกับเทคโนโลยี แต่ต้องไม่ลืมว่าเทคโนโลยีขับเคลื่อนองค์กรไม่ได้ เป็น “คน” ต่างหากที่ขับเคลื่อนองค์กร จะใช้เทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ คนคือหัวใจสำคัญ แต่กระนั้นก็ต้องเลือกลงทุนกับคนที่ใช่ ที่ตรงกับความต้องการ นั่นคือต้องมี Growth Mindset หรือใจที่เปิดกว้างรับการเรียนรู้ใหม่ นั่นคือ องค์กรต้องช่วยให้คน ReSkill และ UpSkill ให้ได้ และเมื่อเศรษฐกิจพร้อม ตลาดเริ่มกลับมาในอนาคต องค์กรจะได้พร้อมเดินหน้าทันที คนห้ามหยุดเรียนรู้ พัฒนาตัวเองเสมอ ในมิติขององค์กรคือต้องลงทุนและสนับสนุนคนอยู่ตลอดเวลา แต่ใน

มิติของคน ปัญหาของคนไทยประการหนึ่งคือ คนไทยไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ภาษาอังกฤษไม่ได้ มีการคาดการณ์ว่า แรงงานไทย Up-skill และ Re-skill ไม่ทันกับความต้องการของตลาด ภาครัฐช่วยอะไรไม่ได้ ทำให้มีโอกาสพึ่งพาแรงงานต่างชาติมากขึ้น

สิ่งที่สำคัญสำหรับแรงงานยุคใหม่คือ ต้องมีทัศนคติเชิงบวก ปรับตัวเร็ว ประเมินจุดเด่นจุดด้อยของตัวเอง พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่เสมอ ยิ่งในช่วงที่การแข่งขันทางธุรกิจสูง การแข่งขันในแรงงานก็สูงด้วย ตำแหน่งงานน้อยลง แต่จำนวนแรงงานเพิ่มขึ้น คนที่มีงานทำอยู่แล้วห้ามประมาท ต้องพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ขณะที่แรงงานที่ตกงาน ว่างาน รวมถึงแรงงานใหม่ที่เข้าสู่ตลาดในปีี้ ประมาณ ๕๒๔,๘๙๓ คน ให้มองว่าเป็นโอกาสในการพัฒนาตัวเองเพิ่มเติม จบจากสถาบันการศึกษาไม่ได้แปลว่าจบการเรียนรู้อุปสรรคอื่นๆ ในการทำงานยุคนี้ยังมีอีกเยอะ นี่แค่จุดเริ่มต้น นอกจากเรื่องทักษะแล้ว ยังมีอุปสรรคอีกมากในการทำงาน แม้ว่าเรื่องหลักจะเป็น ReSkill และ UpSkill แต่ยังมีอีกหลายประเด็น เช่น เพื่อนร่วมงานที่แตกต่างกัน ทั้งเพศและวัย ความคิดและความสามารถ เทคโนโลยีที่กำลังจะมาแย่งงาน การปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบการทำงานใหม่ๆ ทั้งหมดคืออุปสรรคและโอกาสที่เกิดขึ้น ทำทนายให้ “คนทำงาน” ทุกคนก้าวผ่านไปให้ได้ (ท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจและโควิด-๑๙ ReSkill – UpSkill คือทางออกของคนทำงาน, ๒๕๖๓)

การเตรียมคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ ๒๑ ถือเป็นพันธกิจที่สำคัญของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับคนทุกช่วงอายุ จึงเป็นภารกิจหลักของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกำลังคนในประเทศ แพลตฟอร์ม Future Skill x New Career Thailand จึงเกิดขึ้น โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ภายใต้แนวคิด “เสริมทักษะ สร้างคน เพิ่มโอกาส สร้างงาน” เพื่อเป็นพื้นที่เปิดในการเชื่อมความต้องการด้านกำลังคนของภาคเอกชน ผู้จ้างงาน และโยงการพัฒนาทักษะความรู้ที่เป็นที่ต้องการจากภาคการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ในการนำเสนอหลักสูตรใหม่ๆ เพื่อเสริมทักษะใหม่และพัฒนาทักษะที่มีอยู่ หรือ Reskill / Upskill / New skill ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการพัฒนาทักษะและเพิ่มโอกาสในการทำงานได้อย่างแท้จริง หลักสูตร Reskill / Upskill / New skill มากกว่า ๘๐๐ หลักสูตร ที่รวบรวมอยู่ในแพลตฟอร์มนี้ ถูกพัฒนาและออกแบบโดยศูนย์ฝึกอบรมมากกว่า ๑๐๐ ศูนย์จากมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนทั่วประเทศ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและศูนย์ฝึกอบรมเอกชนชั้นนำ โดยมีทั้งการเรียนการสอนในรูปแบบ online และ offline เพื่อตอบสนองความต้องการและความคล่องตัวในการเรียนของคนทุกกลุ่ม โดยหลักสูตรในแพลตฟอร์มนี้ จะเน้นการเสริม เพิ่ม และพัฒนาทักษะในกลุ่มอุตสาหกรรมสำคัญของอนาคต กลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นฐานของประเทศ รวมถึงอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มสามารถฟื้นตัวได้เร็วหลังจากวิกฤตการณ์ COVID-19 อันได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร ด้านทักษะการดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ (Care Giver) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ (Smart Tourism) อุตสาหกรรมดิจิทัลด้านทักษะการจัดการข้อมูลดิจิทัล (Digital Data) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future) และอุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (Industrial Robotics) รวมถึงทักษะเพื่อการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม

(Smart Innovative Entrepreneur) และทักษะการผลิตเนื้อหาสร้างสรรค์ (Creative Content) แพลตฟอร์ม ออนไลน์ “Future Skill x New Career Thailand” จึงเป็นแพลตฟอร์มหรือพื้นที่ในการสร้างโอกาสใหม่ๆ ให้คนไทย พร้อมเดินทางและเข้าถึงทุกโอกาสใหม่ๆ ในอนาคต ผ่านการเรียนรู้ พัฒนาขีดความสามารถ และทักษะเพื่อให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและ new normal ของโลกธุรกิจ รวมถึงเพิ่มโอกาสการเข้าทำงานในบริษัทขนาดใหญ่ บริษัทในพื้นที่ Eastern Economic Corridor (EEC) และกลุ่มสตาร์ทอัพ ในอุตสาหกรรมต่างๆ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (๒๕๖๔) เปิดตัวแพลตฟอร์มออนไลน์ “Future Skill x New Career Thailand” นำร่อง ๓๐ หลักสูตรจาก ๑๙ มหาวิทยาลัยชั้นนำในรูปแบบเรียนฟรี มีเพียงบางหลักสูตรที่เก็บค่าใช้จ่ายไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ช่วยเพิ่มโอกาสสร้างงาน สร้างอาชีพหลังวิกฤต COVID-19 ทันที

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลื้ม! หลักสูตรพัฒนาทักษะกำลังคนของประเทศ (Reskill/Upskill/Newskill) คนแห่งสมัครล้นเผย ๓ กลุ่มยอดฮิต เกษตรอัจฉริยะ-การท่องเที่ยวอัจฉริยะ-การดูแลผู้สูงอายุ ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน ปี ๒๕๖๔ เตรียมเดินทางเสนาองบ ๑๐ ลบ. มุ่งขยายการรับรู้เพิ่มโอกาสเรียนรู้

ศ.ศุภชัย ปทุมนากุล รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กล่าว ว่า กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เตรียมเสนาองบประมาณกว่า ๑๐ ล้านบาท ใน “โครงการพัฒนาทักษะกำลังคนของประเทศ (Reskill/Upskill/Newskill) เพื่อการมีงานทำและเตรียมความพร้อมรองรับการทำงานในอนาคตหลังวิกฤตการระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)” ต่อเนื่อง หลังจากประสบความสำเร็จไปในปีที่ผ่านมา โดยพบว่าผู้สมัครเรียนหลักสูตรในการพัฒนาทักษะจำนวน ๔๒ หลักสูตร ใน ๘ กลุ่มทักษะอาชีพ เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดถึง ๓๓% โครงการพัฒนาทักษะกำลังคนของประเทศ (Reskill/Upskill/Newskill) จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมการทำงานในอนาคตหลังวิกฤตโควิด-๑๙ โดยหลักสูตรดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นในการขยายโอกาสการเข้าถึงการพัฒนาและยกระดับทักษะผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-๑๙ พร้อมกลับสู่ตลาดงานหรือประกอบอาชีพใหม่ สร้างทักษะให้กับกลุ่มว่างงาน/แรงงานคืนถิ่น/ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เพื่อให้สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพด้วยตนเอง รวมทั้งเพิ่มทักษะขั้นสูงและการทำงานสมัยใหม่ให้กับกำลังคนในภาค SMEs และภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

ทั้งนี้ เป้าหมายของโครงการฯ ไม่เพียงแต่ผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙ เท่านั้น ยังรวมถึงผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเอง ครอบคลุมทั้งนักศึกษา พนักงานประจำ ผู้ที่กลับภูมิลำเนาหรือแรงงานคืนถิ่น ตามแนวคิดการมุ่งพัฒนาวิชาชีพตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

สำหรับในปี ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา กลุ่มทักษะอาชีพที่ได้รับความนิยม ๓ อันดับต้นจาก ๘ กลุ่มทักษะอาชีพ ได้แก่ ๑. อุตสาหกรรมเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ปี ๒๕๖๔ ที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รอบใหม่ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ทุกภาคส่วนของสังคมไทยต้องเร่งฟื้นฟูและขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ ลดการพึ่งพิงจากต่างประเทศ และมุ่งพัฒนาสินทรัพย์ทางทรัพยากรของประเทศ ยกกระดับภาคการเกษตรดั้งเดิมไปสู่เกษตรอัจฉริยะ (สมาร์ท ฟาร์มมิ่ง) และเกษตรปลอดภัย

(GAP) เพื่อเป็นทางรอดให้แก่ประเทศ ด้วยการเรียนรู้ทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การบริหารข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างแม่นยำเหมาะสมในการทำภารกิจ **๒.อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ (Smart Tourism)** การท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบหนักจากวิกฤตการณ์โควิด-๑๙ และมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ปรับตัวให้ทันโลกอยู่เสมอ จึงต้องสร้างและพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจและสามารถดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด ตลอดจนเรียนรู้วัฒนธรรมและความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว และ **๓.อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร ด้านการดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ (Care Giver Industry)** ทักษะนี้ถือเป็นกลุ่มทักษะที่เป็นที่ต้องการมากในปัจจุบันและในอนาคตที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุจะกลายเป็นตลาดแห่งอนาคตที่มีศักยภาพในการเติบโตสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โดยตัวอย่างหลักสูตรในทักษะที่ได้รับความนิยม ได้แก่ หลักสูตรการบังคับและควบคุมการบิน โดรนเพื่อการเกษตรเชิงพาณิชย์ หลักสูตรการฟื้นฟูคืนชีวิตให้กับชุมชนผ่านการท่องเที่ยวแบบสมาร์ตเพื่อความยั่งยืน และหลักสูตรประกาศนียบัตรดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นต้น (กรุงเทพฯธุรกิจ, ๒๕๖๔)

๒.๒ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ

การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา

สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายในการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคน จำเป็นอย่างยิ่งต้องเร่งประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้นักเรียนเกิดความสนใจเรียนทางด้านอาชีพ เนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะเรียนประเภทสามัญศึกษาเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้ผลผลิตทางการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการกำลังคนในระดับฝีมือของสถานประกอบการ รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ควบคู่กันไปเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพ และสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ จากความสำคัญดังกล่าว จึงจัดให้มีการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมีธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามความถนัด ความสนใจ โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจน ทัวถึง และรวดเร็วขึ้น สำหรับเป็นทางเลือกของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไปทั้งประเภทสามัญศึกษาและ

ประเภทอาชีวศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนจะได้รับวุฒิการศึกษาทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๖๐, หน้า ๑-๓)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามความถนัดและความสนใจ

๒. เพื่อเพิ่มและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

ขอบเขตการจัดการศึกษาเรียนรวม

๑.

สถานศึกษาทั้ง ๒ แห่ง จะต้องวางแผนการจัดการศึกษารวมกัน ทั้งในเรื่องของการบริหาร หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดเวลาเรียน การวัดและประเมินผลการเรียน การโอนผลการเรียน ตลอดทั้งการให้ ทรัพยากรร่วมกัน

๒. ให้ผู้เรียนได้ศึกษาทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ควบคู่กันทุกภาคเรียน

๓. ผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) จะต้องมีการประเมินผ่านตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ประเทศชาติได้กำลังคนระดับฝีมือที่มีทักษะด้านวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

๒. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสได้รับการศึกษาทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษาควบคู่กันไป เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้

การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) คือ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนในสายวิชาชีพ เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาครบตามหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองวุฒิการศึกษา ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพร้อมกัน

การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นแนวคิดใหม่และเป็นการสร้างนวัตกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการมีงานทำมากกว่าการมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) เพียงอย่างเดียว เป็นความร่วมมือการจัดการศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานประกอบการต่างๆ ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน การเทียบโอนหน่วยกิต รวมทั้งการฝึกงานในสถานประกอบการ

แนวคิดในการจัดการศึกษารูปแบบคู่ขนาน เริ่มต้นเมื่อปี ๒๕๕๓ ภายใต้โครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” โดยหลังจากได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ ปรากฏว่ามีสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมีนักเรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน อยู่เป็นจำนวนมาก คณะผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๗ (ร้อยเอ็ด) พร้อมด้วยผู้อำนวยการและครูโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย จึงเข้าหารือกับผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรพิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหาแนวทางเพิ่มจำนวนนักเรียนภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ โดยทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน และเริ่มมีการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศ เรื่อง การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘

หลังจากมีโครงการนำร่องของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบทวิศึกษา พบว่า จำนวนผู้เรียนสายสามัญที่สมัครเข้าร่วมโครงการเรียนในรูปแบบดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้คือ เมื่อเปรียบเทียบแผนการเรียนของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๕๑ กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ จะพบว่าชื่อของวิชาบางส่วนจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Contents) ของแต่ละวิชาจะพบความแตกต่างในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษาทั้งสองสายที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา จึงต้องร่วมมือกันปรับปรุงสาระในแผนการเรียนและสาระในแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน

การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้มากขึ้นในภูมิลำเนาของตน ในการนี้รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ว่ามีศักยภาพที่จะสร้างงานสาขาวิชาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใด หลังจากนั้นจึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว ที่สำคัญการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาควรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ตามแผนปฏิรูปการอาชีวศึกษาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา หลักการสำคัญในการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในสถานศึกษาสายสามัญที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือไม่มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาที่เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่างๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นหลัก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและมีพื้นฐานทางวิชาชีพตามที่หน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของภาคเอกชนต้องการ

เพื่อให้การประเมินมาตรฐานวิชาชีพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบทวิศึกษาและการประกันคุณภาพหลักสูตรให้เป็นไปโดยถูกต้องตามข้อเท็จจริง ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหนังสือแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) คณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) และกระทรวงศึกษาธิการ จึงควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา ระบุคำว่า “ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) หรือ ปวช.

(ทวิศึกษา)” ไว้ในประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มอบให้กับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ ในการประเมินผลการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายให้มีผู้แทนจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมิน นอกเหนือจากการประเมินโดยหน่วยงาน/สถานประกอบการ และองค์กรภายนอกด้วย สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ควรนำผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน หรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ทดสอบ เพื่อวัดระดับทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะในสาขาวิชา

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (๒๕๖๐) ได้เสนอแนวทางส่งเสริมโครงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา ไว้ดังนี้

๑. รัฐบาลควรเร่งรัดให้กระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้เงินในโครงการทวิศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสองสายปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

๒. รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เนื่องจากปัจจุบันภาระค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดหายานพาหนะรับ-ส่งนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญไปยังสถาบันอาชีวศึกษา หรือสถานศึกษาอาชีวศึกษา ยังเป็นภาระของผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งค่าตอบแทนครูอาชีวศึกษาที่มีภาระงานเพิ่มขึ้นในการสอนนักเรียนจากสถานศึกษาสายสามัญที่เข้าร่วมโครงการ

๓. รัฐบาลควรสนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชนได้มีโอกาสร่วมในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) กับสถานศึกษาในสายสามัญ โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายส่วนเกินให้แก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนแทนผู้ปกครองนักเรียน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐที่เข้าร่วมจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา และเพื่อเป็นการเยียวยาผลกระทบต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาคเอกชนที่มีจำนวนนักศึกษาลดน้อยลง การขยายผลการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยอาจจัดให้มีโครงการนำร่องในแต่ละพื้นที่เพื่อประเมินผลโครงการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ แล้วจึงค่อยขยายผล โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสม ในการดำเนินการทั้งในส่วนของสถานที่ งบประมาณ ครู บุคลากรอาชีวศึกษา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ รวมทั้งสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมด้วย และตัวชี้วัดที่สำคัญที่สุดคือ สภาวะการมีงานทำของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยกกระดับมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการผลิตและการพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ

๒.๓ การจัดการศึกษาแบบทวิภาคี

ทวิภาคี แปลว่า “สองฝ่าย” ซึ่งหมายถึง สถานประกอบการและโรงเรียน เยาวชนที่เข้าร่วมฝึกอาชีพในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะมี ๒ สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือ เป็นนักเรียน นักศึกษาในโรงเรียน และในขณะเดียวกันก็เป็นพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการด้วย การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการศึกษาในระบบนี้ผู้เรียน

หรือผู้ฝึกหัด (Trainee) จะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ที่สถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพ

๑. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ และทันต่อเทคโนโลยี ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
๓. เพื่อเตรียมบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ประโยชน์ที่นักเรียน นักศึกษาได้รับ

ประโยชน์ทั่วไป

๑. ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการอื่นๆ ตามที่ตกลงกัน
๒. โอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ได้ฝึกอาชีพอยู่ก่อนคนอื่น
๓. ได้รับใบรับรองจากสถานประกอบการ
๔. ได้รับประกาศนียบัตร ปวช. และ ปวส. เช่นเดียวกับนักเรียน นักศึกษาปกติ
๕. ได้โอกาสศึกษาต่อระดับสูงขึ้นต่อไป

ประโยชน์ทางวิชาการ

๑. ความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนกับสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประยุกต์เข้ากับภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ทันที ไม่ต้องรอให้จบการศึกษา เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ถ่องแท้
๒. มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการเพราะนักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพจริงอยู่ในสถานประกอบการอยู่แล้ว ดังนั้นโอกาสที่จะได้งานทำจึงมีสูงกว่าผู้ที่เรียน

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลโดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในวงการการอาชีวศึกษาว่าการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพกว่ารูปแบบอื่นๆ เพราะนักศึกษาที่ผ่านการศึกษาระบบทวิภาคีจะมีทักษะในด้านการปฏิบัติ ซึ่งได้เรียนรู้ทฤษฎีต่างๆ จากการปฏิบัติงานจริง มิได้เรียนจกตำราในห้องเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ในขณะที่ผู้จบการศึกษาในรูปแบบปกติต้องเข้ารับการฝึกก่อนเข้าทำงาน

พัฒนาการของการจัดอาชีวศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๗ โดยระยะแรกเริ่มดำเนินการ “โครงการโรงเรียน-โรงงาน (DUAL SYSTEM)” มีการจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบที่ได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และได้มีการพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตร และวิธีจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดมาจนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๖ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้จัดตั้ง “ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี (Dual Vocational Education Center)” ขึ้นเป็นหน่วยงานภายใน และมีกำลังคนอยู่ ๗ คน ศูนย์นี้มีหน้าที่

ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ จัดทำรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติเพื่อมอบให้สถานศึกษาในกำกับของ สอศ.ทุกแห่ง สามารถจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีได้อย่างน้อย ๑ สาขาวิชา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เป็นต้นไป และจะส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ

ขณะนี้ที่มีรูปแบบการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ สอศ.ให้ความเห็นชอบแล้ว จำนวน ๕ Models ดังนี้

Model A การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) ในพื้นที่ คือ มีสถานประกอบการในพื้นที่ของสถานศึกษา ผู้เรียนทุกคน ทุกสาขาวิชา ได้เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

Model B การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) นอกพื้นที่ คือ ไม่มีสถานประกอบการในพื้นที่ตั้งสถานศึกษา ผู้เรียนทุกคน ทุกสาขาวิชา ได้เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยจะต้องมีการจัดที่พักใกล้กับสถานประกอบการที่ไปฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียน และมีครูควบคุมดูแล

Model C การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีบางสาขาวิชา

Model D การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้พนักงานของสถานประกอบการ

Model E การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการในต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.๒๕๕๖ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ.๒๕๕๗ และหลักสูตรปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศ เรื่อง “มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี” ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗ โดยได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๒๓๙ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ให้สถานศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีใช้เป็นหลักและแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (๒๕๕๙) มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันนำไปสู่แนวทางในการบูรณาการความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยแบ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาออกเป็นการแก้ไขปัญหาระยะสั้น และการแก้ไขปัญหาระยะยาว ดังนี้

การแก้ไขปัญหาระยะสั้น

สถานศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการตามความเหมาะสม รูปแบบของความช่วยเหลือควรประกอบด้วย การช่วยอธิบายข้อกำหนดทางกฎหมาย ตลอดจนกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐ การช่วยเตรียมเอกสารข้อมูลทั้งในส่วนที่ต้องเสนอต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และเอกสารที่ต้องยื่นเพื่อลดหย่อนภาษีต่อกรมสรรพากร ตลอดจนการจัดให้มีการประชุมกลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำมาสู่ปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วไปในกลุ่มของสถานประกอบการที่เข้าร่วมในโครงการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมกับจัดทำเอกสารและจัดทำแบบฟอร์มสำหรับการหักค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีเงินได้ประจำปีให้แก่สถานประกอบการ (ถ้าจำเป็น) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรหารือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมพัฒนาฝีมือ

แรงงาน กระทรวงแรงงาน เพื่ออธิบายหลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี วิธีการปฏิบัติ และค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการต้องรับผิดชอบ รวมถึงขอความร่วมมือจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและให้ความสนับสนุนเมื่อสถานศึกษาและสถานประกอบการในพื้นที่รับผิดชอบยื่นคำขอรับความเห็นชอบและขอการรับรองที่เป็นประโยชน์สำหรับการขอลดหย่อนภาษีจากหน่วยงานของกรมสรรพากรในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาสำคัญที่เหลืออยู่ คือ ค่าใช้จ่าย ๒ ส่วนที่ไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ เนื่องจากมิได้กำหนดไว้ในประกาศของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้แก่ เบี้ยเลี้ยงนักศึกษาในวันที่ไม่มีการฝึกและเงินค่าสอนสำหรับครูในสถานประกอบการ ซึ่งรัฐบาลสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ได้โดยนำเสนอขออนุมัติจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

การแก้ไขปัญหาระยะยาว

ปัญหาทั้งหมดที่เกิดกับสถานประกอบการ ตามที่ได้กล่าวถึงในเบื้องต้นนั้น เกิดจากการมีความจำเป็นต้องนำพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๗ มาใช้โดยอนุโลม เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายอื่น ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ที่มีบทบัญญัติให้สถานประกอบการนำค่าใช้จ่ายไปขอลดหย่อนภาษีเงินได้ ปัญหาดังกล่าวนี้จึงเป็นการ “ขาดกฎหมายที่กำหนดความชัดเจนในการลดหย่อนภาษีเงินได้”

การแก้ไขปัญหาระยะยาว สมควรที่จะดำเนินการให้มีกฎหมายที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยให้มีบทบัญญัติส่วนหนึ่งสำหรับแก้ปัญหาระยะยาวใน ๒ ประเด็น คือ

๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. เป็นผู้ให้การรับรองหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนที่สถานประกอบการ

๒. ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดประเภทและอัตราของค่าใช้จ่ายที่สามารถนำไปยื่นขอลดหย่อนภาษีจากกรมสรรพากร

ทั้งนี้ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีกฎหมาย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวให้เดินหน้าต่อไปได้อย่างสมบูรณ์

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีเก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี. ๒๕๖๑, ตุลาคม ๑๓). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก. หน้า ๘.

๓.๑ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๒๑ จึงส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตในสังคมอย่างทั่วถึง สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในศตวรรษที่ ๒๑ ระบบการเรียนการสอนจึงต้องเพิ่มทักษะของคนที่จะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงระดับอุดมศึกษา และตลอดชีวิต คือ ๓R x ๗C (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕ อ้างถึงใน นวพร ชลารักษ์ ๒๕๕๘, หน้า ๖๕ - ๖๗) ดังนี้

๓R ได้แก่	Reading (อ่านออก) Writing (เขียนได้) Arithmetics (คิดเลขเป็น)
๗C ได้แก่	Critical thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork & Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information & Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

โลกในศตวรรษที่ ๒๑ นั้น สารวิชาหลักที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ (Partnership for ๒๑st Century Learning, ๒๐๐๘: ๒๑ อ้างถึงใน นวพร ชลารักษ์ ๒๕๕๘: ๖๗ - ๖๘) ประกอบด้วย

๑. ภาษาแม่ และ ภาษาสำคัญของโลก
๒. ศิลปะ คณิตศาสตร์
๓. เศรษฐศาสตร์
๔. ภูมิศาสตร์
๕. ประวัติศาสตร์
๖. รัฐและความเป็นพลเมือง

นอกจากสาระวิชาหลักเหล่านี้ที่จะได้เรียนรู้แล้ว ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งประกอบด้วย

๑. ความรู้เกี่ยวกับโลก
๒. ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ
๓. ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี
๔. ความรู้ด้านสุขภาพ
๕. ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกันผู้เรียนควรได้รับการปลูกฝังให้ได้ทักษะสำคัญอีก ๓ เรื่อง คือ

๑. ทักษะชีวิตและการทำงาน
  - ๑.๑ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
  - ๑.๒ การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
  - ๑.๓ ทักษะด้านสังคม และทักษะข้ามวัฒนธรรม
  - ๑.๔ การเป็นผู้สร้างหรือผลิตและมีความรับผิดชอบเชื่อถือได้
  - ๑.๕ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ
๒. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม
  - ๒.๑ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม
  - ๒.๒ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
  - ๒.๓ การสื่อสารและความร่วมมือ
๓. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี
  - ๓.๑ การใช้และประเมินสารสนเทศได้อย่างเท่าทัน
  - ๓.๒ วิเคราะห์และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม
  - ๓.๓ ใช้เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องปรับจากเดิมที่เน้นการเรียนรู้จากชุดความรู้ที่มีความชัดเจน สามารถพิสูจน์ได้ เป็นการเรียนรู้อีกชุดหนึ่งคือ ความรู้ที่ไม่ชัดเจน อาจจะไม่แม่นยำและมีความคลุมเครือ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง หากจะให้ดีความรู้หรือบ่งชัดลงไปอีกว่า ทักษะใดที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ คำตอบคือ แรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด และส่งผ่านแรงบันดาลใจเหล่านี้ไปยังผู้อื่นและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าในศตวรรษที่ผ่านมาจะให้ความสำคัญกับการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) แต่สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ความหมายของคำว่าอ่านออกเขียนได้ที่เราคุ้นเคยกันอยู่อาจไม่เพียงพออีกต่อไป และจุดอ่อนของการศึกษาไทย คือ ผู้เรียนไม่ได้ทักษะที่สำคัญต่อชีวิต แต่ได้แค่วิชาเพียงเพื่อเอาไปตอบข้อสอบ แต่ผลเพียงเท่านั้นไม่พอ สิ่งที่คุณต้องให้ความสำคัญ คือ ต้องสร้างให้ลูกศิษย์เกิดความเป็นมนุษย์ ทักษะการเรียนรู้และแรงบันดาลใจ

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ ๒๑ จึงต้องก้าวข้ามผ่านคำว่า ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ถึงแม้ความรู้ที่อยู่ในการปฏิบัตินั้น จะเป็นความรู้ที่ไม่ชัดเจน แต่ผู้เรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นจุดที่สำคัญ

ที่สุด และมีความซับซ้อนมากที่สุดเช่นกัน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการดำรงชีวิต ในยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเรียนการสอนแต่ละวิธีส่งผลต่อการเรียนรู้ต่างกัน ดังอธิบาย ได้จากปิรามิดแห่งการเรียนรู้ (Learning Pyramid) ในแผนภาพที่ ๕ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ที่มีการ สอนแบบบรรยาย ผู้เรียนนั่งฟังผู้สอน (Passive Learning) มีอัตราการเรียนรู้ (Retention Rate) เพียง ร้อยละ ๕ ในทางตรงกันข้ามการสอนคนอื่นหรือลงมือทำโดยนำความรู้มาใช้หรือลงมือทำทันที (Active Learning) มีอัตราการเรียนรู้ถึงร้อยละ ๙๐ (ชินทร โพธิ์เงิน, พรจิต ประทุมสุวรรณ และ สันติ หุตะมาน, ม.ป.ป. อ้างถึงใน นวพร ชลารักษ์ ๒๕๕๘, หน้า ๖๘ - ๖๙)

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

ผู้บริหารเป็นผู้นำที่วางแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากร มีความเข้าใจในความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม และการบริหารจัดการเชิงรุก ยึดหลักการมีส่วนร่วม ปรับองค์กรให้เป็นองค์กรขนาดเล็ก และมีโครงสร้างแนวราบ และเสริมสร้างการมีหุ้นส่วนทางการศึกษา ดังนั้นผู้นำองค์กรในศตวรรษที่ ๒๑ จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ ทั้งเชิงทฤษฎี การปฏิบัติและประสบการณ์ มีจิตเชิงสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี และเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความคาดหวังสูงที่มุ่งสร้างความสำเร็จของงาน ตลอดจนพัฒนาสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ในฐานะเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในมี บทบาทต่อการกำหนดทิศทาง นโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จต้องมีความพร้อมในทั้ง ๔ ด้าน คือคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะจำเป็น บทบาทหน้าที่ และมีคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

๑. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

คุณลักษณะของผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลในศตวรรษที่ ๒๑ ควรมีคุณลักษณะดังนี้

๑.๑ นักสร้างสรรค์ (Creative) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ควรสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้กับ ตนเองหรือบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพมากขึ้น

๑.๒ นักการสื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมให้ บุคลากรมีการสื่อสารกับผู้บริหารในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดให้มีกล่องรับความคิดเห็น ประกาศนโยบายเปิด ประตูกว้างให้สามารถเข้าพบผู้บริหารได้สะดวกขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารควรทำหน้าที่เป็นฝ่ายที่มี ประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงภารกิจแต่ละด้านได้เป็นอย่างดีและเป็นการช่วยลดทอนปัญหา ภายในองค์กร

๑.๓ นักคิดวิเคราะห์ (Critical Thinker) ผู้บริหารต้องคิดสร้างสรรค์ให้บังเกิดสิ่งที่เป็นไป ได้ และต้องมีความสามารถในการจัดระบบความคิดให้เชื่อมโยง มองถึงองค์รวมทั้งหมด นอกจากนี้ต้อง รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ชัดเจน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ การสร้างชุมชน (Builds Community) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องมีการประสาน เชื่อมโยงกับบุคคลในชุมชนอย่างเหมาะสม มีการเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา มีการติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอกและต้องสร้างความร่วมมือกับผู้อื่น

๑.๕ การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความสามารถมองเห็นเหตุการณ์ในอนาคตออกและคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ ด้วยสายตาก็กว้างไกล จากประสบการณ์ที่สะสมมานานปี ด้วยการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน มองเห็นภาพรวมทั้งระบบ ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์

๑.๖ สร้างพลังบวก (Positive Energy) ผู้บริหารที่ดี ควรเสริมสร้างความรู้สึกในแง่บวก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมในการทำงานที่อบอุ่น โดยความรู้สึกในแง่บวกจะก่อให้เกิดการยอมรับความเห็นต่าง การมีความคิดสร้างสรรค์ และช่วยแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

๑.๗ ความเชื่อมั่น (Confidence) ผู้บริหารต้องมีความมั่นใจ เข้าถึงได้ง่าย มีความโดดเด่น ในฐานะผู้บริหารต้องกล้าตัดสินใจและกล้าเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความเชื่อถือในชุมชนโรงเรียน

๑.๘ ความมุ่งมั่นและความพากเพียร (Commitment and Persistence) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นและความทุ่มเทอย่างจริงจังเพื่อเป็นแรงผลักดันให้ครูและนักเรียนเกิดความมุ่งมั่นและความทุ่มเทต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๙ ความเต็มใจที่จะเรียนรู้ (Willingness to Learn) ผู้บริหารต้องแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เพราะการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๑.๑๐ การเจียมเนื้อเจียมตัว (Be Humble) ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่ต้องเอื้อต่อทุกคนในโรงเรียน คือ ต้องมีสัมมาคารวะ การรู้จักบุคคลในชุมชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

๑.๑๑ ตัวแบบที่ดี (Good Model) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ต้องรู้ ฝึกฝนให้มีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน การสื่อสารที่ดีและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

สรุปว่า คุณลักษณะของผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ดังนั้น คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างพลังบวก ตัวแบบที่ดีสู่สังคมภายในชุมชน

๒. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

ทักษะถือเป็นความสามารถที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล เพราะทักษะเป็นการใช้ความรู้ กระบวนการ และเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้งานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่เกิดจากประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม และการกระทำที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ด้านทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ มีดังนี้

๒.๑ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and creative thinking skill) เป็นทักษะสำคัญ ความสามารถในการพิจารณาไตร่ตรองแก้ปัญหาที่แม่นยำ มีความละเอียดในการจำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ อย่างชำนาญ

๒.๒ ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving skills) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์จัดการปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและเลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด

๒.๓ ทักษะการสื่อสาร (Communication skill) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดอย่างเหมาะสม

๒.๔ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (Technological and digital literacy skills) เป็นความสามารถในการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล

๒.๕ ทักษะด้านการบริหารองค์การ (Organizational management skills) เป็นความสามารถที่จะนำความรู้ทางด้านทักษะบริหาร มาบริหารงานทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๖ ทักษะการบริหารงานบุคคล (Personal management skills) เป็นความสามารถในการบริหารบุคลากรภายในสถานศึกษา สามารถเลือกงานได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน

๒.๗ ทักษะทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) เป็นความสามารถในการทำงานของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน มีการประสานงานภายในองค์กร เพื่อให้บรรลุความสำเร็จ

๒.๘ ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ (Learning innovation skill) เป็นความสามารถในการนำความคิดใหม่ๆ มาออกแบบ สร้างและปฏิบัติ เพื่อเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพภายในองค์กร

๒.๙ ทักษะการกำหนดทิศทางขององค์กร (setting instructional direction skill) เป็นความสามารถของผู้บริหารในการกำหนดทิศทาง นโยบายและการพัฒนาองค์กร เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๑๐ ทักษะการรับรู้ไว (Sensitivity skill) เป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้และประสบการณ์ในการรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้น

๒.๑๑ ทักษะการตัดสินใจ (Adjustment skill) เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ต้องกล้าตัดสินใจและเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อถือภายในองค์กร

๒.๑๒ ทักษะมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result orientation skill) เป็นความสามารถของผู้บริหารในการพัฒนางานด้านบริหารวิชาการ โดยมุ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๑๓ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal skill) เป็นความสามารถในการประสานงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

๒.๑๔ ทักษะคุณธรรมจริยธรรม (Ethical moral skills) เป็นการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี พัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นผู้มีสติปัญญา ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและเหมาะสม

สรุปว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยทักษะต่างๆ ดังนี้ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะด้านการบริหารองค์การ ทักษะการบริหารงานบุคคล ทักษะทำงานเป็นทีม ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ทักษะการกำหนดทิศทางขององค์กร ทักษะการรับรู้ไว ทักษะการตัดสินใจ ทักษะมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะคุณธรรมจริยธรรม

๓. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

บทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นส่งเสริมให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่เพื่อการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นบทบาทของบุคคลจึงมีความแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม ซึ่ง Derick Meado (๒๐๑๖ อ้างถึงใน สุวิมล ทองจำรัส, ๒๕๖๑) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่สำคัญ มี ๙ บทบาท ดังนี้

๓.๑ บทบาทในฐานะผู้นำ (Role as school leader) การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ คือ การจัดหาทุนในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น นอกจากนี้ต้องสามารถประสานงานระหว่างกลุ่มต่างๆ คอยคุมนโยบายและกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มให้มีการปฏิบัติโดยครบถ้วนถูกต้อง

๓.๒ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัยของผู้เรียน (Role in Student Discipline) ผู้บริหารที่ดีต้องรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีกับครูและนักเรียน นอกจากนี้ต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ครูทุกคนและตั้งเป้าหมายนำไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียน

๓.๓ บทบาทในฐานะผู้ประเมิน (Role as a Teacher Evaluator) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องรับผิดชอบต่อการประเมินครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมาจากครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประเมินผลงานที่เป็นธรรม เพื่อแก้ปัญหา จุดแข็ง และจุดอ่อนได้ถูกต้อง

๓.๔ บทบาทในการพัฒนาการดำเนินงานและการประเมินโครงการ (Role in Developing, Implementing, and Evaluating Programs) เป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โครงการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องตอบสนองผู้เรียนเป็นสำคัญและต้องมีการประเมินทุกปี

๓.๕ บทบาทในการทบทวนนโยบายและกระบวนการภายใน (Role in Reviewing Policies and Procedures) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเผยแพร่ความรู้หรือนโยบายของสถานศึกษาและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๓.๖ บทบาทในการกำหนดตาราง (Role in Schedule Setting) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดปฏิทินของการทำงานในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานภายในสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย

๓.๗ บทบาทในการจ้างครูใหม่ (Role in Hiring New Teachers) เป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการจ้างครูหรือเจ้าหน้าที่เข้ามาปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับตำแหน่งของงาน

๓.๘ บทบาทในการปกครองและชุมชนสัมพันธ์ (Role in Government and Relation Community) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลในโรงเรียนและชุมชน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสามารถเป็นประโยชน์ในด้านอื่น

๓.๙ บทบาทในการมอบหมายงาน (Role in Delegating) ผู้บริหารที่ดีต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการบริหารงานบุคคล สามารถจัดบุคลากรได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง มีส่วนทำให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจ มีความสุขในการปฏิบัติงานส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้น ส่งเสริม ให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย บทบาทในฐานะผู้นำบทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัยของผู้เรียน บทบาทในฐานะผู้ประเมิน บทบาทในการพัฒนา การดำเนินงานและการประเมินโครงการ บทบาทในการทบทวนนโยบายและกระบวนการภายใน บทบาทในการกำหนดตาราง บทบาทในการจ้างครูใหม่ บทบาทในการปกครองและชุมชนสัมพันธ์ และบทบาทในการมอบหมายงานอย่างเหมาะสม

๔. คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

คุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริหารนั้นสามารถครองตน ครองคน และครองงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานขับเคลื่อนไปข้างหน้าตามวัตถุประสงค์ รายละเอียด ดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, ๒๕๔๖ อ้างถึงใน สุวิมล ทองจำรัส, ๒๕๖๑) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ธรรมานุชีวิต เรื่อง พุทธจริย-ศาสตร์๗ สำหรับผู้บริหาร ดังนี้

๔.๑ ด้านคุณลักษณะสำหรับผู้บริหารในทุติยปาปนิคสูตร ได้พูดถึงคุณลักษณะของบุคคลที่จะทำหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีมีลักษณะ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) จักขุมา หมายถึง มีปัญญามองการณ์ไกล ๒) วิธูโร หมายถึง จัดการธุระได้ดีมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ๓) นิสสัยสัมปนโน หมายถึง ฟังพวาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

๔.๒ วิธีการบริหารในอธิปไตยสูตร ผู้บริหารต้องมีรูปแบบ และวิธีการบริหาร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้ สามารถสรุปแนวทางการบริหารได้ ๓ วิธี ได้แก่ ๑) อัตตาธิปไตย ถือตนเป็นใหญ่ คือ เอาตนเอง เอาฐานะ ศักดิ์ศรีเกียรติภูมิของตนเองเป็นใหญ่ การกระทำด้วยปรารถนา ในฝ่ายกุศล คือเวนทำชั่ว ทำดีเคารพตน ๒) โลกาธิปไตย ถือโลกเป็นใหญ่ คือ การถือเอาความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่ หนั้ไหวไปตามเสียงนินทาและสรรเสริญ กระทำด้วยปรารถนาเอาใจหมู่ชน ได้แก่ การเว้นทำชั่ว ทำแต่ความดีด้วยความเคารพ เสียงหมู่ชน และ ๓) ธรรมาธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ คือ หลักการ ความจริง ความถูกต้องความดีเหตุผลเป็นใหญ่โดยชอบธรรมและเพื่อความดีงาม

๔.๓ หลักธรรมเพื่อการบริหาร นักบริหารแบบธรรมมาธิปไตย ยึดหลักธรรมในการบริหารงาน ซึ่งธรรมในการบริหาร มีดังนี้ นักบริหารแบบธรรมมาธิปไตยยึดหลักธรรมในการบริหารงาน ซึ่งธรรมในการบริหาร มีดังนี้

๔.๓.๑ สัมปยุตธรรม ๗ หลักธรรมเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้นำ ๑) รู้หลัก ๒) รู้จุดหมาย ๓) รู้ตน ๔) รู้ประมาณ ๕) รู้กาล ๖) รู้ชุมชน ๗) รู้บุคคล

๔.๓.๒ ทศพิธราชธรรม ๑๐ แนวปฏิบัติตนของผู้บริหาร ๑) ทาน ๒) ศีล ๓) บริจาค ๔) ซื่อตรง ๕) อ่อนโยน ๖) เพียร ๗) ไม่โกรธ ๘) ไม่เบียดเบียน ๙) อุดม ๑๐) ยุติธรรม

๔.๓.๓ ธรรมโลกบาล (ธรรมคุ้มครองโลก) หิริ (ความละอายต่อบาป) โอตตัปปะ (ความเกรงกลัวต่อบาป)

๔.๓.๔ กัลยาณมิตรธรรม (การดำรงฐานะการเป็นเพื่อนที่ดี ซึ่งผู้บริหารควรมี ลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ควบคุมผู้บังคับบัญชา ๑) ปิโย ๒) ครุ นำเคารพ ๓) ภาวนีนโย (แบบอย่างที่ดี) ๔) วัตตา (รู้จักเทศะในการพูด) ๕) วจนักขโม (อดทนต่อถ้อยคำ) ๖) คัมภีร์จะกะถักถัด (พูดเรื่องยากให้ ง่าย) ๗. โนจัญฐานะ นโยชนะเน (ไม่ซ้กจูงไปในทางเสื่อม)

๔.๓.๕ พรหมวิหาร ๔ (ครองตน) ๑) เมตตา (ปรารถนาดี) ๒) กรุณา (ช่วยเหลือ) ๓) มุทิตา (ยินดีกับผู้อื่น) ๔) อุเบกขา (วางใจเป็นกลาง)

๔.๓.๖ สังคหัตถ์ ๔ (ครองคน หรือ ปกครองตน) ๑) ทาน ๒) ปิยวาจา ๓) อุตถจริยา (บำเพ็ญประโยชน์) ๔) สมานัตตา (เสมอต้นเสมอปลาย)

๔.๓.๗ อิทธิบาท ๔ (ครองงาน หรือ บริหารงาน) ๑) ฉันทะ (มีใจรัก) ๒) วิริยะ (พากเพียร) ๓) จิตตะ (เอาจิตฝึกฝน) ๔) วิมังสา (ใช้ปัญญาพัฒนางาน)

สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้บริหารใน สถานศึกษาสามารถปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทการบริหาร ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมสำหรับตนเอง คุณธรรมเพื่อการปฏิบัติหน้าที่การบริหาร ซึ่งต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคุมไปกับความรู้ ความสามารถทั้งสิ้น เพื่อเป็นผู้บริหารที่มีทั้งคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม และมีคุณประโยชน์ต่อองค์กร และสังคมอย่างแท้จริง

บทสรุป ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายใน มีบทบาทต่อการกำหนดทิศทาง นโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย จึง จำเป็นต้องมีการแสวงหาความรู้ทั้งเชิงทฤษฎี การปฏิบัติ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงโลก มี ๔ ด้าน คือ ๑) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ ความสามารถทางวิชาการ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างพลังบวก ตัวแบบที่ดีสู่สังคมภายในชุมชน ๒) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ ๒๑ ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และดิจิทัล ด้านการบริหารองค์การ การบริหารงานบุคคล ทำงานเป็นทีม ด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ การกำหนดทิศทางขององค์กร การรับรู้ไว้ในการตัดสินใจ มุ่งผลสัมฤทธิ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ คุณธรรมจริยธรรม ๓) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย บทบาทในฐานะ ผู้นำ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัยของผู้เรียน บทบาทในฐานะผู้ประเมิน บทบาทในการพัฒนา การ

ดำเนินงานและการประเมินโครงการ บทบาทในการทบทวนนโยบายและกระบวนการภายใน บทบาทในการกำหนดตาราง บทบาทในการจ้างครูใหม่ บทบาทในการปกครองและชุมชนสัมพันธ์ และบทบาทในการมอบหมายงานอย่างเหมาะสม ๔) คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้บริหารในสถานศึกษาสามารถปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทการบริหาร ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมสำหรับตนเอง คุณธรรมเพื่อการปฏิบัติหน้าที่การบริหาร ซึ่งต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคุมไป กับความรู้ความสามารถทั้งสิ้น เพื่อเป็นผู้บริหารที่มีทั้งคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรม และมีคุณประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมอย่างแท้จริง

บทบาทและทักษะของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑ “ครู” ต้องเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” ด้วย เนื่องจากในปัจจุบัน ความรู้มีมาก ครูจะจัดการอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้หมด ผลวิจัยแนะนำว่า ให้สอนเฉพาะที่สำคัญๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ไปบูรณาการและต่อยอดได้ ส่วนความรู้ที่ไม่ได้สอน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เอง สิ่งสำคัญในการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑ คือ ต้องเปลี่ยนวิธีการของการศึกษา คือ เปลี่ยนเป้าหมายจาก “ให้ความรู้” ไปสู่ “ให้ทักษะ” เปลี่ยนจาก “ครูเป็นหลัก” เป็น “ผู้เรียนเป็นหลัก” (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๖ อ้างถึงใน นวพร ชลารักษ์ ๒๕๕๘: ๗๐)

ครูแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ไม่ได้เป็นผู้ให้ความรู้แต่ต้องช่วยแก้ไขความผิดๆ ของผู้เรียน เนื่องจากสังคมเปลี่ยนทำให้ผู้เรียนเปลี่ยน ผู้เรียนสมัยนี้ไม่ได้เรียนความรู้และข้อมูลสำคัญเฉพาะจากโรงเรียนอีกต่อไป หรือกล่าวได้ว่า สมัยนี้ผู้เรียนรับความรู้จากโรงเรียนเป็นแหล่งรอง ไม่ใช่แหล่งหลัก แหล่งหลักคือการรับจากสังคมโดยรอบ โดยเฉพาะจากสื่อมวลชน และอินเทอร์เน็ต ความรู้จากแหล่งต่างๆ นอกโรงเรียนนั้น ผู้เรียนรับมาอย่างถูกต้องบ้าง รับมาแบบเข้าใจผิดบ้าง ในทำนองเดียวกัน ซัยยอนันต์ สมุทวณิช (๒๕๔๐) มีความเชื่อมั่นว่า ความรู้เกิดจากการสร้างขึ้นโดยตัวผู้เรียน ครูต้องมีบทบาทในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ การคิดของผู้เรียนสอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการ และความเป็นไปได้ในปัจจุบันของพวกเขา การให้การศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการคิดของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาความรู้ และโลกของผู้เรียนจะถูกสร้างขึ้น และสร้างใหม่ไปเรื่อยๆ ตามประสบการณ์ส่วนตัวของเขา ครูต้องใช้การ “เล่นเพื่อรู้” เป็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เน้นให้ทั้งผู้เรียนและครูก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ผู้ที่ต้องพัฒนาไม่ใช่เพียงผู้เรียนเท่านั้น แต่รวมไปถึงครูด้วยที่ต้องปรับบทบาทเป็นครูในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่เป็น “ผู้เรียนรู้” เรียนไปพร้อมกับผู้เรียน ปรับกระบวนการเรียนการสอนเป็น “สอนน้อย เรียนมาก” เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจนของโลกและสังคม รวมไปถึงสร้างความรู้ขึ้นใช้เองและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นใช้เองเช่นกัน ครูต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” และการออกแบบการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ การพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center: HCEC)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป., หน้า ๑-๓) จัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการฝึกอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบออนไลน์และแบบห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) โดยมุ่งหวังให้เป็นศูนย์พัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ในเขตพื้นที่การศึกษาที่สอนและจัดอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวม ๑๘๕ ศูนย์ โดยใช้ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resources Information Center : ERIC) เดิม ที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนประจำจังหวัดและโรงเรียนประจำอำเภอเป็นที่ตั้งของศูนย์ โดยแบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ จำนวน ๘๒ ศูนย์ และระยะที่ ๒ จำนวน ๑๐๓ ศูนย์ โดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการดำเนินงาน ไว้ดังนี้

ปรัชญา

เชื่อมโยงความรู้และทักษะที่จำเป็นเข้าสู่ระบบการศึกษา มุ่งพัฒนาศักยภาพบุคคลตามมาตรฐานที่สากลยอมรับ

วิสัยทัศน์

เป็นศูนย์กลางในการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและเอกชนในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และประชาชนสู่การเป็นทุนมนุษย์ที่มีความเป็นเลิศ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดตามสมรรถนะวิชาชีพและสมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ

๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการและดำเนินการในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในแต่ละจังหวัด

๓. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา

เป้าหมายในการดำเนินงาน

เป้าหมายในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. ระยะเร่งด่วน : ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๑.๑ การอบรมพัฒนาและการสอบวัดระดับความสามารถทักษะด้านภาษาอังกฤษ (English Literacy) และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) เป็นแบบออนไลน์สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๒ เพิ่มระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอน (Learning Management System) ในแพลตฟอร์ม (Digital Education Excellence Platform : DEEP) และเปิดใช้งานในช่วงของการเตรียมการสอนก่อนเปิดภาคเรียน

๒. ระยะกลาง : ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕

- การอบรมพัฒนาครูแกนนำ (Core/Master Trainers) ประจำศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ทั้งในด้านทักษะภาษาอังกฤษและทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

๓. ระยะยาว

- การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) **บทบาทและหน้าที่ของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ**

ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) มีบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ด้านการเป็นผู้ให้คำปรึกษา และคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการ โดยครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์ การออกแบบ การจัดทำแผนการดำเนินงาน ตลอดจนนำไปสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ป.ป., หน้า ๑๘-๑๙) โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ศูนย์อบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (Training Center)

ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ในการอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งในด้านสมรรถนะพื้นฐานและสมรรถนะวิชาชีพ

๒. ศูนย์การทดสอบ (Testing Center)

ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) จะทำหน้าที่เป็นศูนย์การทดสอบ (Testing Center) โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

๓. การตรวจสอบรับรองคุณสมบัติ (Verification)

ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ในการตรวจสอบรับรองคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป., หน้า ๒๒-๒๘) ได้มีกรอบโครงสร้างการบริหารขับเคลื่อนศูนย์ ๒ ระดับ คือ

๑. การบริหารขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศระดับจังหวัด

๒. การบริหารขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศระดับโรงเรียน

โดยมีกรอบโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

กรอบโครงสร้างการบริหารขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ
(Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด ประกอบด้วย

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่เป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน - ดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่อาจเกิดขึ้นในศูนย์ให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย - จัดหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center :HCEC) ในระดับจังหวัด - สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกเขตในจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่อาจเกิดขึ้นในศูนย์ให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย - ร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด - สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัดให้เป็นที่ไปตามปฏิทินที่กำหนด
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่อาจเกิดขึ้นในศูนย์ให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย - จัดหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด - ร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด - สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัดให้เป็นที่ไปตามปฏิทินที่กำหนด - สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในระดับจังหวัด
ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - ประสานงานการดำเนินการจัดทำโครงการ และประสานงานการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย - อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานและโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และร่วมกับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด และระดับโรงเรียน - เป็นเลขานุการการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - ร่วมนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) เสนอต่อคณะกรรมการระดับส่วนกลาง
<p>ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - เป็นกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - ประสานงานการดำเนินการจัดทำโครงการ และประสานงานการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย - อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงาน และโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และร่วมกับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด และระดับโรงเรียน - เป็นผู้ช่วยเลขานุการ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - ร่วมนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) เสนอต่อคณะกรรมการระดับส่วนกลาง

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ ประถมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - เป็นกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด และระดับโรงเรียน - ประสานงานการดำเนินการจัดทำโครงการ และประสานงานการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย - ช่วยเหลือด้านวิชาการ อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงาน และโรงเรียนอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และร่วมกับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัดและระดับโรงเรียน - ร่วมนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)
เจ้าหน้าที่งานบริหารบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด- เป็นกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัดและระดับโรงเรียน - ร่วมประสานงานการดำเนินการจัดทำโครงการ และประสานงานการเบิกจ่ายงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย - อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงาน และโรงเรียนอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และร่วมกับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัดและระดับโรงเรียน - เป็นผู้ช่วยเหลือเลขานุการ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - ร่วมนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
เจ้าหน้าที่ ICT สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนและอำนวยความสะดวกระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - สนับสนุน ดูแลระบบเครือข่าย เทคโนโลยีของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
อื่นๆ (ตามการพิจารณาของเขตพื้นที่)	ตามการพิจารณาของเขตพื้นที่

**กรอบโครงสร้างการดำเนินงานระดับศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ
(Human Capital Excellence Center : HCEC) ประกอบด้วย**

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - เป็นเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - บริหารจัดการในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) อย่างเป็นระบบ อำนวยความสะดวกในการจัดทำโครงการ และเบิกจ่ายงบประมาณให้กับศูนย์ - อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงาน และโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) เป็นรายเดือน เสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด
รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมบริหารจัดการในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) อย่างเป็นระบบ อำนวยความสะดวกในการจัดทำโครงการ และเบิกจ่ายงบประมาณให้กับศูนย์ - อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงาน และโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) เสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด
ศึกษานิเทศก์ที่ดูแล/รับผิดชอบศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานและรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับจังหวัด - อำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงาน และโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) เสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด
ครูที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการศูนย์	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคล เพื่อ ความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) และเป็นเลขานุการคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ - ร่วมวางแผนการปฏิบัติงานตามนโยบายและเป้าหมายของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ร่วมกับคณะกรรมการบริหารการดำเนินงานศูนย์ - จัดทำเสนอโครงการ ขออนุมัติโครงการ และประสานงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง ตามระเบียบของทางราชการ - ดำเนินงานตามแผนงานโครงการของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคล เพื่อ ความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ - ประสานงานกับทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - รวบรวม ประเมินผลการดำเนินการทุกกิจกรรมตามปฏิทินที่กำหนดและรายงานตามลำดับ
เจ้าหน้าที่ ICT ประจำศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - ดูแลระบบเครือข่าย เทคโนโลยีของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคล เพื่อ ความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ - ประสานงานด้านเครือข่ายเทคโนโลยีกับเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เพื่อให้สามารถดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
ธุรการศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) และเป็น ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ระดับโรงเรียน

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติงานตามนโยบายและเป้าหมายของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ระดับโรงเรียน - จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ข้อมูลของครูและบุคลากรทางการศึกษา และประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ระดับโรงเรียน - ประสานงานกับทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) - รวบรวม ประเมินผลการดำเนินการทุกกิจกรรมตามปฏิทินที่กำหนดและรายงานตามลำดับ และเสนอให้ผู้จัดการศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) รับทราบ
อื่น ๆ (ตามการพิจารณาของทางโรงเรียน)	ตามการพิจารณาของทางโรงเรียน

รายชื่อโรงเรียนในการดูแลของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)

ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) กระจายตามเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ จำนวน ๑๘๕ ศูนย์ โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงโรงเรียนเอกชน สามารถขอเข้าใช้บริหารของศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในแต่ละเขตพื้นที่ได้โดยตรง ซึ่งรายชื่อศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) ในพื้นที่รับผิดชอบเขตตรวจราชการที่ ๓ ประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี มีจำนวน ๙ ศูนย์ ดังนี้

ที่	รายชื่อศูนย์ HCEC	อำเภอ/จังหวัด	สังกัด
๑.	ราชโบริกานุเคราะห์	เมืองราชบุรี/ราชบุรี	สพม.จังหวัดราชบุรี
๒.	โพธารวันาเสนี	โพธาราม/ราชบุรี	สพม.จังหวัดราชบุรี
๓.	วิสุทธรังษี	เมืองกาญจนบุรี/กาญจนบุรี	สพม.จังหวัดกาญจนบุรี
๔.	บ่อพลอยรัชดาภิเษก	บ่อพลอย/กาญจนบุรี	สพม.จังหวัดกาญจนบุรี
๕.	ท่ามะกาวิทยาคม	ท่ามะกา/กาญจนบุรี	สพม.จังหวัดกาญจนบุรี
๖.	ร่มเกล้า กาญจนบุรี (ในโครงการพระราชดำริ)	ทองผาภูมิ/กาญจนบุรี	สพม.จังหวัดกาญจนบุรี
๗.	กรรณสูตรศึกษาลัย	เมืองสุพรรณบุรี/สุพรรณบุรี	สพม.จังหวัดสุพรรณบุรี
๘.	บรรหารแจ่มใสวิทยา ๑	ดอนเจดีย์/สุพรรณบุรี	สพม.จังหวัดสุพรรณบุรี
๙.	สามชุกรัตนโกการาม	สามชุก/สุพรรณบุรี	สพม.จังหวัดสุพรรณบุรี

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี. ๒๕๖๑, ตุลาคม ๑๓). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก. หน้า ๑๐.

๔.๑ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform: DEEP)

กระทรวงศึกษาธิการเปิดประสบการณ์ DEEP แพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ หลากหลายหลักสูตรและสมรรถนะ สำหรับทุกคน โดยนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดงาน “Education Digital Disruption: พลดล็อกการศึกษาไทยด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัล” พร้อมเปิดประสบการณ์แพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ “DEEP” หรือ Digital Education Excellence Platform ณ โรงเรียนวัดราชพิพิธ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งมั่นที่จะใช้ระบบการศึกษา เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) สู่ความเป็นเลิศ โดยมุ่งเน้นให้กระบวนการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีการ “ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน เปิดกว้าง” เพื่อรองรับการปฏิรูปทางการศึกษา ตามแผนงานการศึกษาฯ กอปรด้วย โดยมี DEEP เป็นแพลตฟอร์มที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีหลักสูตรต่างๆ รองรับ โดยผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อเรียนตามสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาได้ ในช่วงระยะแรกของ DEEP เริ่มต้นให้การพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ และทักษะด้านดิจิทัลให้กับนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา และประชาชนทั่วไป สามารถเข้ามาเรียนเพื่อการ Re-Skill เพิ่มทักษะของตนเองได้เช่นกัน สำหรับการใช้งานบนแพลตฟอร์ม DEEP นั้น เป็นระบบการล็อกอินครั้งเดียว (Single Sign-on) โดยเมื่อลงทะเบียนบน DEEP ในครั้งแรกและได้รับอีเมลจากระบบ ก็สามารถเข้าใช้ Google หรือ Microsoft ผ่านแพลตฟอร์ม DEEP ได้

ในอนาคต กระทรวงศึกษาธิการได้วางแผนให้ DEEP เป็นแพลตฟอร์มสำคัญที่นอกจากจะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ให้นักเรียนและครูในระบบแล้ว ยังช่วยปรับเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนของไทย ให้นักเรียนนักศึกษาได้ทำการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียน และนำมาวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู ที่จะรับหน้าที่ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการเรียน (Facilitator) ดังนั้น DEEP จึงเป็นห้องเรียนแห่งชาติ ที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่เข้าถึงความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อโลก ง่ายแค่เพียง

คลิกเดียว (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, ๒๐๒๐) และเมื่อ ๒๓ กันยายน ๒๐๒๐ กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดตัวแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform) หรือ DEEP หนึ่งในกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการศึกษายกกำลังสอง ให้สามารถจัดการองค์ความรู้ได้ดีมีประสิทธิภาพ พัฒนาค้นได้ตรงตามทักษะที่ต้องการ และนี่คือ ๖ เหตุผลที่ DEEP จะช่วยพัฒนาการศึกษาไทยให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศได้

๑. DEEP เปรียบเสมือนห้องเรียนขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงหลักสูตร ครู และนักเรียนเข้าไว้ด้วยกันให้ทุกคนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอด ทุกที่ ทุกเวลา ผ่าน www.deep.go.th ทั้งยังมีหลักสูตรหลากหลายทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนให้เลือกเรียนตามความสนใจ

๒. นอกจากเป็นช่องทางให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านห้องเรียนออนไลน์ ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระครูผู้สอนแล้ว DEEP ยังมี Teaching Resource Platform (TRP) แหล่งรวบรวมเนื้อหาหลักสูตรความรู้ใหม่ๆ จากทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ครูทั่วประเทศได้เลือกนำไปประยุกต์จัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมจากในห้องเรียนด้วย

๓. DEEP แบ่งความรู้ออกเป็นหมวดหมู่ ตามแต่ละช่วงวัยและความสนใจ นักเรียนทุกคนสามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ชอบและสนใจได้ด้วยตัวเอง เพื่อให้ทุกคนสามารถพัฒนาทักษะที่เหมาะสมได้ตามที่ตั้งใจ มุ่งไปยังเส้นทางอาชีพที่ชอบได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็นการสร้างความเป็นเลิศในแบบเฉพาะตัว และตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน ให้ทุกคนประสบความสำเร็จได้ในแบบฉบับของตัวเอง

๔. สิ่งที่ทำให้ DEEP เป็นมากกว่าแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ คือ Student ID ที่บันทึกข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนลงในฐานข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Big Data) เป็นการเก็บประวัติการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือ Lifetime Education Profile ซึ่งในอนาคตจะเชื่อมโยงเข้ากับ HCEC และเว็บไซต์ของพันธมิตร เพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลส่วนนี้ไปต่อยอดในการประเมินผลต่างๆ

๕. ภาคเอกชนซึ่งเป็นพันธมิตรของกระทรวงศึกษาธิการสามารถแชร์หลักสูตรการเรียนรู้ผ่าน DEEP เพื่อให้มีนักเรียนกว่า ๑๐ ล้านคนทั่วประเทศเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ที่น่าสนใจได้กว้างและหลากหลายขึ้น สำหรับเอกชนที่ยังไม่ได้เป็นพันธมิตรของกระทรวงศึกษาธิการ สามารถแชร์หลักสูตรหรือเนื้อหาการเรียนการสอนผ่าน Teaching Resource Platform (TRP) ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าเสนอให้ครู ๓-๔ แสนคนทั่วประเทศได้เข้าไปพิจารณา หากครูให้คะแนนชื่นชอบถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คอนเทนต์นั้นก็จะเข้าสู่แพลตฟอร์มหลักของ DEEP ที่นักเรียนทั่วประเทศสามารถเข้าไปดูได้

๖. ด้วยความที่เป็น Online Platform จึงทำให้ DEEP เข้าถึงง่าย และในอนาคตแพลตฟอร์มนี้จะถูกพัฒนาให้ประชาชนทุกคนในประเทศเข้าไปเรียนรู้ Upskill และ Reskill ผ่านหลักสูตรต่างๆ ได้อย่างสะดวกทุกที่ทุกเวลา โดยไม่จำกัดอายุและการศึกษา จึงตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตได้เป็นอย่างดี

นี่คือจุดเริ่มต้นของการปลดล็อก ปรับเปลี่ยน เปิดกว้าง ซึ่งหากเชื่อมโยงกับ HCEC (Human Capital Excellence Center) และ EIDP (Excellence Individual Development Plan) อย่างครบถ้วน การศึกษาไทยจะกลายเป็นระบบนิเวศโดยสมบูรณ์ ทั้งนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา จะสามารถประสบความสำเร็จได้ในแบบฉบับของตนเอง และจะนำพาให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่มีฐานทุนมนุษย์ที่เป็นเลิศอย่างแท้จริง

๔.๒ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัยและวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยมีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างเป็นองค์รวม และสมดุลครบทุกด้านผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย นอกจากนี้ยังต้องสอดคล้องกับการทำงานของสมอง การเสริมสร้างทักษะการคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการสร้างวินัยเชิงบวก รวมทั้งการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร ด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริงที่สะท้อนถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ที่แท้จริงของเด็ก ซึ่งครอบคลุม สถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชน ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพชีวิตไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ภายใต้บริบทของสังคม วัฒนธรรม และความเป็นไทยกับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๖๑, หน้า ๓)

สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดสาระสำคัญไว้ให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยยึดเป็นแนวทาง เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่หน่วยงานของตนรับผิดชอบ โดยต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนในเรื่องของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ การจัดเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๖๑, หน้า ๑๒-๔๐) ดังนี้

๑. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๒. วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณค่าและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

๓. หลักการ

- ๓.๑ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
- ๓.๒ ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
- ๓.๓ ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลายได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยและมีการพักผ่อนเพียงพอ
- ๓.๔ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
- ๓.๕ สร้างความรู้ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๔. จุดมุ่งหมาย

- ๔.๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
- ๔.๒ สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
- ๔.๓ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- ๔.๕ มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

๕. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน ๑๒ มาตรฐาน ประกอบด้วย พัฒนาการด้านร่างกาย ๒ มาตรฐาน พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ๓ มาตรฐาน พัฒนาการด้านสังคม ๓ มาตรฐาน และพัฒนาการด้านสติปัญญา ๔ มาตรฐาน กำหนดตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีการกำหนดสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่จำเป็นสำหรับเด็กทุกคน บนพื้นฐานพัฒนาการหรือความสามารถในแต่ละระดับอายุ คือ อายุ ๓ - ๔ ปี อายุ ๔ - ๕ ปี และอายุ ๕ - ๖ ปี อีกทั้งนำไปใช้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการเด็ก นอกจากสภาพที่พึงประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ หรือช่วยเหลือเด็กได้ทันท่วงที ในกรณีสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กไม่เป็นไปตามวัย ผู้สอนจำเป็นต้องหาจุดบกพร่องและรีบแก้ไข โดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ถ้าเด็กมีสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าวัย ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ สภาพที่พึงประสงค์เกิดขึ้นตามวัยมากน้อยแตกต่างกันไปในเด็กแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ซึ่งมีรายละเอียดของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ ดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย ๒ มาตรฐาน

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี ประกอบด้วย ๓ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์
- ๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี
- ๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้
- ๒.๒ ใช้มือ – ตามประสานสัมพันธ์กัน

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ๓ มาตรฐาน

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม
- ๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ประกอบด้วย ๑ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๔.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ประกอบด้วย ๔ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต
- ๕.๒ มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน
- ๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ๕.๔ มีความรับผิดชอบ

พัฒนาการด้านสังคม ๓ มาตรฐาน

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ๓ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
- ๖.๒ มีวินัยในตนเอง
- ๖.๓ ประหยัดและพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วย ๓ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

พัฒนาการด้านสติปัญญา ๔ มาตรฐาน

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

๙.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

๙.๒ อ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๓ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด

๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

๖. การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี กำหนดกรอบการจัดเวลาเรียนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเป็นเวลา ๑ - ๓ ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยจะขึ้นอยู่กับสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน ต่อ ๑ ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๗. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งสองส่วนมีความสำคัญในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยผู้สอนอาจจัดในรูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย รวมทั้งต้องสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

๗.๑ ประสบการณ์สำคัญ จะช่วยอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจว่าเด็กปฐมวัยต้องทำอะไร เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างไร และทุกประสบการณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็ก ช่วยผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนจัดกิจกรรมให้เด็ก ประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้ของเด็ก ตัวอย่างเช่น เด็กเข้าใจความหมายของการเปรียบเทียบและจำแนกผ่านประสบการณ์สำคัญ การจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง ผู้สอนจึงวางแผนจัดกิจกรรมให้

เด็กมีโอกาสนเล่นบล็อกรูปทรงต่างๆ อย่างอิสระ มีการเปรียบเทียบขนาดของบล็อกรูปทรงเดียวกัน และจำแนกรูปทรงของบล็อกเป็นกลุ่ม เด็กจะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญในการจำแนก เปรียบเทียบซ้ำแล้วซ้ำอีก มีการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ ผู้ใหญ่ และเด็กอื่น ฯลฯ นอกจากนี้ ผู้สอนที่เข้าใจและเห็นความสำคัญจะยึดประสบการณ์สำคัญเป็นเสมือนเครื่องมือสำหรับการสังเกตพัฒนาการเด็ก แปลการกระทำของเด็ก ช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสื่อและช่วงวางแผนกิจกรรมในแต่ละวัน ประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี จะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านคือ

๑) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เด็กรู้จักดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขอนามัย การรักษาความปลอดภัย และการตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง

๒) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สนุกสนาน สุขภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

๓) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

๔) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษา พัฒนาการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา การมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

๗.๒ สารที่ควรเรียนรู้ สารในส่วนนี้กำหนดเฉพาะหัวข้อ ไม่มีรายละเอียด ทั้งนี้เพื่อประสงค์จะให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสารที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสารการเรียนรู้ต่างๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ สารที่ควรเรียนรู้นี้ยังใช้เป็นแนวทางช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียดและความง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สารที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วย เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เช่น

๑) เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับ ชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของ

ตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรม จริยธรรม เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วควรเกิดแนวคิด

๒) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วควรเกิดแนวคิด

๓) ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับ ชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงแและพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วควรเกิดแนวคิด

๔) สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัย และรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วควรเกิดแนวคิด

การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สู่การปฏิบัติ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี หลักการที่สำคัญคือ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และได้รับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามลำดับขั้นของพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพและเต็มศักยภาพ ดังนั้น สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่ง จึงต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ภายใต้บริบทและสภาพความต้องการของชุมชน โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมเป็นไปได้ นำไปสู่การปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ในห้องเรียนอย่างมีคุณภาพ

๑. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่ง ต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนา บรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์ได้หลากหลาย ตามแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องตามหลักการในหลักสูตร

การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งมีแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๖๑, หน้า ๔๒-๔๕) ดังนี้

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย จะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ สร้างความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยประชุมชี้แจงเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันจัดทำและบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษา

๑.๒ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพตัวเด็ก ครอบครัว ความต้องการ ปัญหา จุดเด่น จุดด้อย ตลอดจนนโยบาย จุดเน้น วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น จัดประชุมหรือศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ฯลฯ

๑.๓ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยมีข้อเสนอแนะเป็นปณทนาการจัดทำ ดังนี้

๑.๓.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย คณะบุคคล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑) คณะกรรมการที่ปรึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาในเทศก์ที่รับผิดชอบงานปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

๒) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานปฐมวัย ครูผู้สอนปฐมวัย ตัวแทนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

๑.๓.๒ คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศึกษาทำความเข้าใจ เอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนนโยบาย จุดเน้น วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๑.๓.๓ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามองค์ประกอบ ดังนี้

๑) ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

๒) วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือพันธกิจ เป้าหมาย

๓) จุดหมาย

๔) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๕) การจัดเวลาเรียน

- ๖) สารระเหยในรั้วรายปี
- ๗) การจัดประสบการณ์
- ๘) การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้
- ๙) การประเมินพัฒนาการ
- ๑๐) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
- ๑๑) การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
- ๑๒) ภาคผนวก

๑.๔ ประเมินตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เมื่อสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเรียบร้อยแล้ว ควรกำหนดให้มีการประเมินตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนนำไปใช้ โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรว่าครบถ้วน ชัดเจน สอดคล้อง และมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด สนองความต้องการของสถานศึกษาโดยแท้จริงหรือไม่ ความเป็นไปได้ ทันเวลาในการนำไปใช้หรือไม่ มีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อตรวจสอบว่าสามารถนำไปใช้ได้ดี หรือควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องใด โดยวิธีสนทนากลุ่มหรือใช้เครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมและมีคุณภาพ

๑.๕ ขออนุมัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช .... โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัด

๑.๖ ประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช .... เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้สอนปฐมวัย ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบและดำเนินการตามบทบาทของตนต่อไป

๑.๗ นำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ โดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ในการวางแผนและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒. การจัดทำองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๑, หน้า ๔๕-๖๐) ได้นำเสนอการจัดทำองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

๒.๑ ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา เป็นการอธิบายแนวคิด ทฤษฎี และความเชื่อในการพัฒนาเด็กปฐมวัย สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องยึดเป็นอุดมการณ์หรือเป็นหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย การกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา ควรเริ่มจากการพิจารณาร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษามีความเชื่อว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้อย่างไร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนปฐมวัย ครอบครัว ชุมชน เห็นความสำคัญร่วมกันในการจัด

การศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างไร ครูผู้สอนมีบทบาทอย่างไร ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

๒.๒ วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือพันธกิจ เป้าหมาย

๒.๒.๑ วิสัยทัศน์ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ อุดมการณ์ อนาคตที่พึงประสงค์ ที่อยู่บนพื้นฐานความจริง และแสดงอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อสร้างศรัทธาและจุดประกายความคิดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาเด็ก ทั้งนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ ควรเป็นการกำหนดเจตนารมณ์ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่า เด็กจะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะสำคัญใดเป็นพิเศษ ที่สะท้อนให้เห็นตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เช่น คนดี สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึงคนดีลักษณะใด มีวินัยลักษณะใด เพื่อนำไปสู่การเขียนภารกิจหรือพันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน และใครมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ วิสัยทัศน์ที่ดีต้องมีความชัดเจน เหมาะสม และมีระยะเวลาที่แน่นอนจะเกิดขึ้นภายในปีการศึกษาใด

๒.๒.๒ ภารกิจหรือพันธกิจ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องกำหนดภาระงานที่สำคัญ ทั้งนี้ การกำหนดภารกิจหรือพันธกิจของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องคำนึงถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ว่าต้องการทำอะไร จึงจะทำให้วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เป็นจริงตามกำหนดเวลานั้นๆ หรือวิธีดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ในระยะเวลาที่แน่นอน การกำหนดภารกิจหรือพันธกิจของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงการมุ่งพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ในขณะที่เดียวกันผู้สอนต้องมีคุณภาพ ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กในทิศทางเดียวกัน

๒.๒.๓ เป้าหมาย เป็นการกำหนดความคาดหวังที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามพันธกิจ สามารถกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของเด็กปฐมวัย ผู้สอน และบุคลากร การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

๒.๓ จุดหมาย

เป็นการกำหนดความคาดหวังที่จะเกิดกับเด็กหลังจากจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยแล้ว โดยนำจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มากำหนดเป็นจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๒.๔ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทุกมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทุกตัวบ่งชี้และทุกสภาพที่พึงประสงค์ มากำหนดเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และสามารถเพิ่มเติมตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาตามความเหมาะสมได้

๒.๕ การจัดเวลาเรียน

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๑ - ๓ ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วันต่อปีการศึกษา อาจแบ่งเป็น ๒ ภาคเรียน หรือ ๓ ภาคเรียน ใน ๑ ปีการศึกษา และแต่ละวันต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒.๖ สารการเรียนรู้รายปี

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี โดยยึดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ให้ครบทั้ง ๑๒ มาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และครอบคลุมทุกช่วงอายุหรือช่วงชั้นปีที่จัดการศึกษา และอาจเพิ่มเติมสาระที่ควรเรียนรู้ได้ตามอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถออกแบบวิธีการนำเสนอการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีในรูปแบบตารางที่หลากหลาย โดยอาจนำชื่อหน่วยการจัดประสบการณ์/โครงการ มาระบุเชื่อมต่อให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ได้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของทุกองค์ประกอบ

๒.๗ การจัดประสบการณ์

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องอธิบายแนวทางหรือรูปแบบการจัดประสบการณ์หรือหน่วยกิจกรรม และการจัดกิจกรรมประจำวันที่สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กำหนด โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือพันธกิจ เป้าหมาย รวมทั้งอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีรูปแบบ แนวทางและวิธีการที่หลากหลาย เมื่อสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนดแนวทางหรือรูปแบบการจัดประสบการณ์ใด ควรอธิบายขั้นตอนหรือวิธีการที่เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาพัฒนาการให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก กรณีที่สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เลือกใช้นวัตกรรมตามความต้องการของสถานศึกษา ควรระบุหลักการและแนวทางในการจัดประสบการณ์ตามนวัตกรรมเพิ่มเติม ทั้งนี้ นวัตกรรมที่เลือกมาใช้ควรสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

ในกรณีที่สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ใช้การจัดประสบการณ์แบบหน่วยการจัดประสบการณ์ เมื่อกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีแล้ว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องนำสาระการเรียนรู้รายปีที่วิเคราะห์ไว้ พร้อมกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละพัฒนาการมาจัดเป็นหน่วยการจัดประสบการณ์ โดยศึกษารายละเอียดการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ นอกจากนี้ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรกำหนดขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวันและตารางกิจกรรมประจำวันของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมประจำวัน ที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒.๘ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องระบุแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อม โดยควรคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศที่ครอบคลุมด้านกายภาพ ซึ่งได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการจัดสภาพแวดล้อมอย่างไรที่ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดกับเด็ก โดยสามารถเขียนเป็นแผนผังสภาพแวดล้อมและคำอธิบายประกอบให้ชัดเจน ส่วนด้านจิตภาพ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการกำหนดแนวทางอย่างไรที่ทำให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องสร้างบรรยากาศ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง ได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก

ทั้งนี้ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามจุดหมาย และครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยเน้นสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่คำนึงถึงวัย พัฒนาการ และความแตกต่างของเด็ก รวมทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก ควรระบุถึงแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา สถานที่สำคัญในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งอธิบายแนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นปณททางสำหรับผู้สอนได้ถือเป็นหลักปฏิบัติในสถานศึกษา

๒.๙ การประเมินพัฒนาการ

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดทำแนวปฏิบัติและเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการประเมินพัฒนาการที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเขียนแนวทางการดำเนินการประเมินพัฒนาการ ให้มีรายละเอียดชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ประกอบด้วย

๒.๙.๑ หลักการประเมินพัฒนาการเด็ก

๒.๙.๒ ขอบเขตของการประเมินพัฒนาการ มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

- ๑) พัฒนาการด้านต่างๆ
- ๒) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์
- ๓) วิธีการและเครื่องมือการประเมินพัฒนาการ
- ๔) เกณฑ์การประเมินพัฒนาการและระดับคุณภาพ
- ๕) การสรุปผลการประเมินพัฒนาการ
- ๖) การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๒.๑๐ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๒.๑๐.๑ กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กหรือพี่เลี้ยงเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น

๒.๑๐.๒ เตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ไปสู่การปฏิบัติ โดยพิจารณาถึงการพัฒนาบุคลากรปฐมวัย การจัดเตรียมงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น อาคารสถานที่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอและมีความปลอดภัย

๒.๑๐.๓ ส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เช่น การจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแนวทางการจัดประสบการณ์ รวมถึงข้อมูลสารสนเทศอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้านได้เหมาะสมกับวัย และมีประสิทธิภาพ

๒.๑๐.๔ นิเทศติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และนำผลมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

๒.๑๐.๕ ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒.๑๑ การสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องนำเสนอรายละเอียดในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยกำหนดบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง วิธีการและการสร้างความตระหนักให้ผู้เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญ และให้การช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้เด็กปฐมวัยปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้สอนระดับปฐมวัย มีการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ อย่างไร และผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้วางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่ขึ้นมาจากระดับปฐมวัยอย่างไร ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างไร ผู้ปกครองส่งเสริมช่วยเหลือบุตรหลานอย่างไร เพราะการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็ก หากเด็กสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ เด็กจะสามารถเรียนรู้และมีพัฒนาการที่ก้าวหน้า ถ้าหากเด็กไม่สามารถปรับตัวได้ อาจกลายเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ เนื่องจากรูปแบบและลักษณะในการจัดการเรียนรู้ของทั้งสองระดับชั้นมีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือที่เหมาะสมจากผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๒ ภาคผนวก

สถานศึกษาสามารถนำเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาไว้ในภาคผนวกตามความเหมาะสม เช่น ประกาศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ฯลฯ

๔.๓ การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส คือภาคกิจสำคัญ “เราจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังของกระทรวงศึกษาธิการ” การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายทุกฉบับ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโอกาสการพัฒนาสมรรถนะ สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๒ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิคนพิการ (อนุสัญญาฯ สนธิสัญญา และ เสวภา สนธิสัญญา, ๒๕๖๔)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา กล่าวคือ คนพิการจะได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ มี ๙ ประเภท ได้แก่ ๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ๘) บุคคลออทิสติก ๙) บุคคลพิการซ้ำซ้อน ซึ่งประเทศไทยมีองค์กรหลักในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ได้แก่ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสถานศึกษาในสังกัด กศน. สังกัดสำนักงาน สข. กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสถานศึกษาในสังกัดแยกเป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่

๑. ศูนย์การศึกษาพิเศษ จัดการศึกษาแบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต ที่พร้อมให้บริการใน ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งการให้บริการออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) เด็กพิการที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ แบบไป-กลับ และแบบประจำหมู่บ้าน ๒) เด็กพิการรับบริการที่บ้าน เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เด็กพิการเรียนร่วม อื่นๆ

๒. โรงเรียนเฉพาะความพิการ จัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความพิการ มีโรงเรียนเฉพาะความพิการทั้งสิ้น ๔๘ โรงเรียน ใน ๓๙ จังหวัด กระจายทั่วประเทศ ได้แก่ ๑) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ๒) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ๓) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ เด็กตาบอด (Blind) เด็กเห็นเลือนราง (Low Vision) ๔) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ และ ๕) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทุกประเภท สถานศึกษาเหล่านี้จะมีชื่อเรียก อาทิเช่น โรงเรียนอนุบาลปัญญาคุณ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี โรงเรียน

โสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร โรงเรียนสำหรับคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัด นครศรีธรรมราช โรงเรียนเศรษฐเสถียร

๓. โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ จัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา มีโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทั้งสิ้น ๕๑ โรงเรียน ใน ๔๓ จังหวัด รับนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ๑๐ ประเภท ได้แก่ ๑) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน หรือแรงงานเด็ก ๒) เด็กเร่รอน ๓) เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศหรือโสเภณีเด็ก ๔) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง/กำพร้า ๕) เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ ๖) เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ) ๗) เด็กในชนกลุ่มน้อย ๘) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด ๙) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ ๑๐) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งจะมีโรงเรียนเหล่านี้รองรับนักเรียนที่ด้อยโอกาสทั้ง ๑๐ ประเภท ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนสมเด็จพระปิยะมหาราชาบรมนียบเขตโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ (ไป-กลับ) และโรงเรียนฟ้าใสวิทยา สำหรับในเขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาสโดยจำแนกเป็นจังหวัด ดังนี้

ประเภทสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษา	จังหวัด			รวม
		ราชบุรี	กาญจนบุรี	สุพรรณบุรี	
ศูนย์การศึกษาพิเศษ	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด	๑	๑	-	๒
	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๕ ที่ตั้ง ๘๕ หมู่ ๔ บ้านโพธิ์เขียว ต.ทับตีเหล็ก อ.เมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐	-	-	๑	๑
โรงเรียนเฉพาะความพิการ	โรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญา นุกูล จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๕ หมู่ ๔ ต.ทับตีเหล็ก อ.เมืองสุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐	-	-	๑	๑
	โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ๑๓๐ หมู่ ๑ ถนนลั่นช้าง-เขาปูน ต.ปากแพรก อ.เมืองกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี ๗๑๐๐๐	-	๑	-	๑

ประเภทสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษา	จังหวัด			รวม
		ราชบุรี	กาญจนบุรี	สุพรรณบุรี	
โรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์	โรงเรียนสมเด็จพระปิย มหาราชรมณีย์เขต จังหวัดกาญจนบุรี ๒๓๖ หมู่ ๗ ต.ไทรโยค อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี ๗๑๑๕๐	-	๑	-	๑
	โรงเรียนราชประชา นุเคราะห์ ๔๕ จังหวัดกาญจนบุรี ๘/๑๙ หมู่ ๘ ต.พนมทวน อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี ๗๑๑๔๐	-	๑	-	๑
รวม เขตตรวจราชการที่ ๓		๑	๔	๒	๗

ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ “สถานศึกษาในสังกัด สศศ.” <http://special.obec.go.th/>

๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ โปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์และสร้าง จิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความ ชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลด ความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี. ๒๕๖๑, ตุลาคม ๑๓). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก. หน้า ๑๐.

๕.๑ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพชุมชน โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone)

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน เพื่อความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน โดยมองอนาคตในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า ว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนดีของชุมชนมีจำนวนเท่าไร และมีโรงเรียนที่สามารถบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันได้จำนวนเท่าไร สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาจะเป็นความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ช่วยกันพัฒนาและคัดเลือกโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง เพื่อรับต่อนักเรียนที่จบจากโรงเรียนดีของชุมชนเข้าเรียนต่อ การเก็บนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาเรียนได้อีก เป็นการลดภาระโรงเรียนแข่งขันสูงและทำให้นักเรียนมาเรียนที่โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมืองมากขึ้น โรงเรียนคุณภาพของชุมชนจะเป็นการบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานของทางการศึกษาในระดับจังหวัด ภาคส่วนราชการและสังคม หากมีการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว ในอนาคตจะมีโรงเรียนที่มีคุณภาพกระจายอยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม โดยไม่มีการยุบควบรวมโรงเรียนอีกต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ ๓ ลักษณะ ได้แก่ การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน การยกระดับโรงเรียน Stand Alone คุณภาพสูง การพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง โดยกำหนดนิยามของโรงเรียนแต่ละลักษณะไว้ดังนี้

โรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบสามารถนำนักเรียนมารวม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชุมชน และผู้ปกครอง

โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง หมายถึง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖) ที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นเครือข่ายโดยรอบนำนักเรียนมารวม กระจายนักเรียนจากโรงเรียนแข่งขันสูงเพื่อความเสมอภาค ความเท่าเทียม และรองรับการลดค่าใช้จ่าย เป็นทางเลือกให้ผู้ปกครองและชุมชน

โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกกัณดาร พื้นที่สูง บนเกาะหรือการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้นักเรียนไม่สามารถมาเรียนในโรงเรียนอื่นได้

แนวทางการคัดเลือกโรงเรียนคุณภาพ (โรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง) ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ด้านกายภาพ

๑) สามารถพัฒนาเป็นโรงเรียนหลักที่ให้โรงเรียนอื่นมาเรียนรวมได้ ในอัตรา ๑ : ๗ หรือ ๑ : ๘ หรืออยู่ในอัตราส่วนมากที่สุด ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการได้

๒) ครรมีพื้นที่อย่างน้อย จำนวน ๑๐ ไร่ (สำหรับโรงเรียนคุณภาพของชุมชน) และจำนวน ๒๐ ไร่ (สำหรับโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง) หรือตามความเหมาะสมที่สามารถพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนได้

๓) มีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภค การคมนาคมสะดวกสบาย

๒. ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

- ๑) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ๒) ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตระหนัก ให้มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา

๓. ด้านภาคีเครือข่าย

- ๑) ชุมชนเข้มแข็ง ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างดี
- ๒) ภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างดี

สิ่งที่ได้รับการพัฒนาเมื่อเป็นโรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพจะได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และให้บริการโรงเรียนขนาดเล็กใกล้เคียงในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านอาคารเรียน

- ๑) อาคารเรียนที่ทันสมัย เพียงพอ ตามเกณฑ์มาตรฐาน อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง
- ๒) อาคารเรียนอนุบาล
- ๓) ห้องเรียนทุกห้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โพรเจคเตอร์ แอคทีฟบอร์ด

คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

- ๔) ห้องปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒. ด้านอาคารประกอบ

- ๑) อาคารหลังคาคลุมอเนกประสงค์ ตามมาตรฐาน
- ๒) บ้านพักครู แพลต
- ๓) บ้านพักนักเรียน กรณีที่มีนักเรียนพักนอน
- ๔) โรงอาหาร หอประชุม สปอร์ตคอมเพล็กซ์ โรงฝึกงาน
- ๕) ห้องน้ำ ห้องส้วม
- ๖) อาคารห้องสมุด
- ๗) เรือนพยาบาลที่ทันสมัย
- ๘) สนามกีฬาอเนกประสงค์ สระว่ายน้ำ สนามฟุตบอล ฯลฯ
- ๙) สิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น รั้ว ถนน รางระบายน้ำ สนามเด็กเล่น เป็นต้น
- ๑๐) ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง คอมพิวเตอร์

โซล่าเซลล์ ฯลฯ

- ๑๑) ครุภัณฑ์ เครื่องปรับอากาศ
- ๑๒) ระบบความปลอดภัยในโรงเรียน กล้องวงจรปิด
- ๑๓) รถ รับ-ส่ง นักเรียน ที่ได้มาตรฐาน

๓. ด้านกายภาพ

- ๑) มีแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สวนพฤกษศาสตร์ ฯลฯ
- ๒) สภาพแวดล้อมที่สะอาด สะดวก ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้

๔. ด้านวิชาการ

- ๑) หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการชุมชน
- ๒) บูรณาการปรับการสอนสร้างสมรรถนะ
- ๓) ประเมินพฤติกรรมการท่องจำ
- ๔) วัดแนวความชอบความถนัด
- ๕) ระบบสะสมหน่วยกิตเชื่อมโยงอาชีวศึกษา
- ๖) ตั้งเป้าหมายชีวิต การงาน การเรียนรู้

๕. ด้านบุคลากร

- ๑) ครูครบชั้น ครบวิชาเอก
- ๒) ครูพิเศษเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ครูเชี่ยวชาญด้านภาษา ดนตรี ศิลปะ เป็นต้น
- ๓) บุคลากรสายสนับสนุน เช่น ครูธุรการ พยาบาล นักโภชนาการ นักจิตวิทยา เป็นต้น
- ๔) บุคลากรอื่นๆ เช่น นักการภารโรง พนักงานขับรถ ยามรักษาความปลอดภัย แม่บ้าน

แม่ครัว เป็นต้น

๖. ด้านงบประมาณ

ได้รับงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ และการพัฒนาวิชาการตามวัตถุประสงค์
โครงการโรงเรียนคุณภาพ

แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔-๒๕๖๕
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน
รองรับการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้เคียง ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อลด
ความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ความสำเร็จของ
กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวดำเนินการบริหารจัดการ ๔ ด้าน
ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร และด้านวิชาการ รวมทั้งกำหนด
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ป.ป., หน้า ๕ - ๑๗)
โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

เป้าหมายการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
โดยใช้เขตพื้นที่เป็นฐาน จำนวน ๑๘๓ แห่ง
๒. คัดเลือกโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้
เขตพื้นที่เป็นฐาน จำนวน ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ๔ แห่ง รวม ๘๐ แห่ง

๕.๒ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็นโครงการที่เกิดขึ้นตามนโยบาย “๑ ตำบล ๑
โรงเรียนคุณภาพ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นระดับตำบลให้เป็น โรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบล ภายใต้แนวคิด “๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ” ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและมีความ
พร้อมในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย สามารถให้บริการการศึกษาแก่

นักเรียนและชุมชน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยโรงเรียนระดับประถมศึกษา ครอบคลุมทุกตำบล พิจารณากลับกรองให้ความเห็นชอบ ผ่านกระบวนการประชุม ๓ ระดับ คือ ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด และโรงเรียนมัธยมศึกษา ครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ พิจารณากลับกรองให้ความเห็นชอบ ผ่านกระบวนการประชุม ๒ ระดับ คือ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความพร้อมเข้ารับการพัฒนา ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน การคมนาคม และการสื่อสารสะดวก มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ สามารถรองรับการเพิ่มจำนวนนักเรียนได้ในอนาคต ตลอดจนมีความองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ที่ยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

จุดเน้นของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล คือ พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ในด้านการศึกษาของประเทศ สร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นผู้บริหารและครูที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ องค์ความรู้ บุคลากร จำเป็นเป็น ๓ ด้านสำคัญ คือ โครงสร้างพื้นฐานการส่งเสริมการศึกษา และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ดังนี้

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา จะได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อม ๕ เรื่อง คือ

- ๑) ภาวะผู้นำ
- ๒) ภาษาและการสื่อสาร (อย่างน้อย ๓๒ ภาษา ไทย/อังกฤษ)
- ๓) การบริหารสถานศึกษา
- ๔) การบริหารแบบมีส่วนร่วม
- ๕) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน

ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา จะได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อม ๘ เรื่อง คือ

- ๑) ครูครบชั้นเรียน ตรงสาขาวิชา มีบุคลากรฝ่ายสนับสนุน เจ้าหน้าที่ธุรการ นักการภารโรง และมีครูทักษะวิชาชีพ
- ๒) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้
- ๓) การจัดการชั้นเรียน
- ๔) ภาษาและการสื่อสาร (อย่างน้อย ๒ ภาษา ภาษาไทย/อังกฤษ)

- ๕) การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยอาศัยครูที่มีศักยภาพในการแยกความสามารถของนักเรียนในชั้นเรียนได้เป็นรายบุคคล
- ๖) การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน
- ๗) การพัฒนาตนเองแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้
- ๘) ครูสามารถใช้เทคโนโลยี ICT ในการจัดการเรียนการสอน และการค้นหาความรู้เพิ่มเติม

ด้านนักเรียน จะได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อม ๑๑ เรื่อง คือ

- ๑) ความเป็นพลเมืองดี ตามค่านิยม ๑๒ ประการ
- ๒) ทักษะชีวิต (ผ่านกระบวนการลูกเสือ)
- ๓) พัฒนาการทางสติปัญญา
- ๔) ความฉลาดทางอารมณ์
- ๕) ทักษะคิด
- ๖) พัฒนาการด้านร่างกายสมวัย
- ๗) จบการศึกษา – มีงานทำ สามารถประกอบอาชีพได้ (ได้รับการแนะแนวอย่างถูกต้องและรอบด้าน)
- ๘) ภาษาและการสื่อสาร (อย่างน้อย ๓ ภาษา ๑. ไทย ๒. อังกฤษ ๓. จีน/ญี่ปุ่น/เกาหลี/ฝรั่งเศส)

๙) เด็กเก่ง ICT

๑๐) มีทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๑๑) รักการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ ของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีดังนี้

๑. เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองดี มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ

๒. เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสมรรถนะ ศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนการสอน สร้างคลังนวัตกรรมการเรียนการสอน คลังความรู้อย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน

๓. เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นสถานศึกษาคุณธรรม มีความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา (ITA) และมีความพร้อมในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย เป็นโรงเรียนศูนย์รวมการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชนอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๔. เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด/ศาสนสถานอื่นๆ รัฐ และโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม อย่างเป็นรูปธรรมและมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

เป้าหมาย ของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีดังนี้

๑. เป้าหมายเชิงปริมาณ

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ระดับประถมศึกษา อย่างน้อยตำบลละ ๑ โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษา อย่างน้อยอำเภอละ ๑ โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ในด้านการจัดการศึกษาของประเทศ

๒. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๒.๑ นักเรียนได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นธรรม สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นชุมชนได้

๒.๒ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสมรรถนะศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการเรียนการสอน คลังนวัตกรรมการเรียนการสอน

๒.๓ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นสถานศึกษาคุณธรรม มีความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา (ITA) และมีความพร้อมในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย เป็นโรงเรียนศูนย์รวมการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชนได้

๒.๔ โรงเรียนเป็นที่ยอมรับ เอกชน บ้าน วัด/ศาสนสถานอื่นๆ รัฐ และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

สำหรับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในเขตตรวจราชการที่ ๓ ประกอบด้วยจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๕๖ โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในจังหวัดราชบุรี ๑๒๙ โรงเรียน จังหวัดกาญจนบุรี ๑๒๗ โรงเรียน และจังหวัดสุพรรณบุรี ๑๐๐ โรงเรียน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๓๐๙ โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๘๗ โรงเรียน ดังนี้

จังหวัด	สังกัด					จำนวน	
	สพป. เขต 1	สพป. เขต 2	สพป. เขต 3	สพป. เขต 4	สพม.		
ราชบุรี	51	52	-	-	26	129	
กาญจนบุรี	36	29	17	16	29	127	
สุพรรณบุรี	43	32	33	-	32	140	
เขตตรวจฯ 3	309					87	396

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๒). “รายชื่อโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล.”

<http://๑tambon๑school.go.th/>

บทที่ ๓

การดำเนินการตรวจราชการและติดตาม

การตรวจราชการและติดตามครั้งนี้ เป็นการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ ของหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ ๓ เพื่อทราบและรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อกระทรวงศึกษาธิการและสาธารณชนรับทราบ และเพื่อให้การดำเนินการตรวจราชการและติดตามบรรลุวัตถุประสงค์ จึงกำหนดขั้นตอนและระเบียบวิธีการตรวจราชการและติดตาม ดังนี้

ระยะเวลาการตรวจราชการ

ระยะเวลาการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เป็นการตรวจราชการและติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการฯ ของกระทรวงศึกษาธิการยังหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ – มีนาคม ๒๕๖๔

กลุ่มเป้าหมายของการตรวจและติดตาม

กลุ่มเป้าหมายของการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้แบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ ๓ จำนวน ๒๕ แห่ง ได้แก่

- ๑.๑ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน ๓ แห่ง
- ๑.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๙ แห่ง
- ๑.๓ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๓ แห่ง
- ๑.๔ สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน ๔ แห่ง
- ๑.๕ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด (กศน.จังหวัด) จำนวน ๓ แห่ง

- ๑.๖ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด จำนวน ๓ แห่ง

๒. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นสถานศึกษาที่ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงพื้นที่ตามกำหนดการตรวจราชการ เพื่อรับฟังการบริหารจัดการโรงเรียนตามนโยบายการตรวจราชการ จำนวน ๙ แห่ง ได้แก่

- ๒.๑ โรงเรียนวัดสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี สังกัด สพป.สพ.๑
- ๒.๒ วิทยาลัยการอาชีพอู่ทอง อำเภออู่ทอง สังกัด อศจ.สุพรรณบุรี
- ๒.๓ โรงเรียนดอนคาวิทยา อำเภออู่ทอง สังกัด สพม.สุพรรณบุรี
- ๒.๔ โรงเรียนบ้านยมเปือ อำเภอดอนเจดีย์ สังกัด สพป.สพ.๒

- ๒.๕ โรงเรียนอนุบาลปราณี อำเภอด่านช้าง สังกัด สช.
- ๒.๖ โรงเรียนธรรมจารินิวิทยา อำเภอปากท่อ สังกัด สช.
- ๒.๗ โรงเรียนปากท่อพิทยาคม อำเภอปากท่อ สังกัด สพม.ราชบุรี
- ๒.๘ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ๒ อำเภอบ้านโป่ง สังกัด อศจ.ราชบุรี
- ๒.๙ โรงเรียนวัดโพธิ์บัลลังก์ อำเภอบ้านโป่ง สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๒

ขอบเขตของการตรวจและติดตาม

ขอบเขตเนื้อหาในการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เป็นนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๒๐/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. ด้านความมั่นคง

การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง ปกป้องความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๒.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๒.๒ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมั่งคั่ง

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ การพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center : HCEC)

๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP)

๔.๒ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

๔.๓ การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๕.๑ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๕.๒ โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๕.๓ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๕.๔ โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจราชการและติดตาม

การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ ใช้แบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสร้างขึ้น

แบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) โดยจำแนกเป็นรายด้านและประเด็นการตรวจราชการในแต่ละด้าน ซึ่งแต่ละประเด็นการตรวจราชการฯ สอบถามเกี่ยวกับผลการขับเคลื่อนนโยบาย ปัจจัยความสำเร็จและต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ข้อค้นพบปัญหา/อุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ ดำเนินการดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบรายงานนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ ดำเนินการโดยสำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ ส่งแบบรายงานฯ ไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๓ ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ ๒๒ และ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ พร้อมทั้งเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ <http://www.reo๓.moe.go.th/web> เพื่อให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในฐานะเลขานุการการตรวจราชการระดับจังหวัด นำไปจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับหน่วยงานการศึกษากลุ่มเป้าหมายในจังหวัด พร้อมทั้งรวบรวมและวิเคราะห์ผลเป็นภาพรวมของจังหวัด และจัดส่งให้สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นหน่วยรับตรวจ ดำเนินการโดยคณะทำงานของสำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ บันทึกข้อมูลจากการรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา ในการร่วมปฏิบัติการสนับสนุนการตรวจราชการกับผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ในการลงพื้นที่ตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ รอบที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในเขตตรวจราชการที่ ๓ ตามกำหนดการตรวจราชการดังนี้

๒.๑ วันที่ ๒ - ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ตรวจราชการและติดตามฯ สถานศึกษากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี

๒.๒ วันที่ ๑๑ - ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ตรวจราชการและติดตามฯ สถานศึกษากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยนำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ได้รับกลับคืนจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในเขตตรวจราชการที่ ๓ มาดำเนินการดังนี้

๑. นำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของแต่ละจังหวัด ซึ่งได้รับกลับคืนมาจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๓ ครบทุกจังหวัด

๒. นำแบบเก็บข้อมูลการตรวจราชการและติดตามฯ มาบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นคำถามในแต่ละด้านและประเด็นการตรวจราชการ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอในรูปความเรียง

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓ เป็นการตรวจราชการและติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ในพื้นที่รับผิดชอบเขตตรวจราชการที่ ๓ ตามประเด็นนโยบายในแต่ละด้าน เกี่ยวกับผลการขับเคลื่อนนโยบาย/ต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบาย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านและประเด็นการตรวจราชการ ดังนี้

๑. ด้านความมั่นคง

๑.๑ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง ปลุกฝังความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด โดยน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ (๑) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม (๓) มีงานทำ-มีอาชีพ และ (๔) เป็นพลเมืองดี เพื่อให้สถานศึกษาในพื้นที่นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยการบูรณาการพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ในกระบวนการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๑.๒) หน่วยงานต้นสังกัดร่วมกับสถานศึกษาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีวุฒิทางลูกเสือ และได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์

๑.๓) สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงตามอุดมการณ์และหลักสูตรของลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาธิปไตย ความสามัคคี ประองตอง การเสริมสร้างทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม และการบำเพ็ญประโยชน์

๑.๔) สถานศึกษาใช้กระบวนการ PLC ในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและใช้กระบวนการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด เพื่อปลุกฝังความมีระเบียบวินัย ทัศนคติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน ส่งเสริมศักยภาพทางกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ และศีลธรรม ความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบตามนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนฯ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

๑.๕) สถานศึกษาได้ดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อาทิ ลูกเสือจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ โครงการลูกเสือรักษป่า ปลูกต้นไม้ โดยมีเป้าหมายสำคัญที่มุ่งให้

ผู้เรียนและเยาวชนได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมทั้งได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีค่านิยมที่ถูกต้อง เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิต รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนการพัฒนาองค์กรให้มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ด้านครูผู้สอน

๑.๖) ครูผู้สอนใช้กระบวนการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดในการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง ความมีระเบียบวินัย ทักษะชีวิตที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ส่งเสริม ศักยภาพทางกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ และศีลธรรม มีความรับผิดชอบ โดยการจัดกิจกรรม เข้าค่าย ลูกเสือด้านยาเสพติด กิจกรรมจัดประกวดระเบียบแถว กิจกรรมวันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติ และวันมหาธีรราชเจ้า เป็นต้น

ด้านผู้เรียน

๑.๗) ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ความเป็นพลเมืองดี มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ปัจจุบัน มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งสามารถพิจารณาจากพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน ได้แก่ ๑) มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง และฟังตนเอง ๒) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ๓) มีจิตอาสา รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ๔) รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆ ตามความเหมาะสม และ ๕) รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ มีจิตสำนึกที่ดีต่อประเทศชาติ

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรทางลูกเสือ ขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด สถานศึกษาบางแห่งมีข้อจำกัดด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด และสถานศึกษาบางแห่งไม่ได้กำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานลูกเสือไว้อย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้เห็นความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือน้อยและไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมอื่น

๒.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๒.๓) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และพบผู้ติดเชื้อรายใหม่อย่างต่อเนื่องในหลายจังหวัด จึงทำให้การดำเนินการบางกิจกรรม/โครงการต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรม/กลุ่มเป้าหมายตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเลื่อนออกไปจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย

ด้านครูผู้สอน

๒.๔) สถานศึกษามีข้อจำกัดเกี่ยวกับบุคลากรด้านลูกเสือ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้รับผิดชอบบ่อย บางแห่งขาดบุคลากรด้านนี้หรือมีจำนวนจำกัด รวมทั้งครูผู้สอนขาดประสบการณ์ไม่เข้าใจหลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดอย่างแท้จริง เนื่องจากครูผู้สอนไม่ได้เข้ารับการอบรมจึงทำให้ไม่มีคุณสมบัติทางด้านลูกเสือ หรือมีแต่ไม่ตรงตามหลักสูตร จึงได้จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดตามแบบเพื่อนหรือตามตำรา

๒.๕) หลักสูตร/กิจกรรมทางลูกเสือ ไม่มีการพัฒนาให้มีความทันสมัย ไม่มีความโดดเด่นและไม่เป็นที่นิยม มีการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือน้อย การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ยังไม่ทั่วถึง อีกทั้งขาดวิทยากรที่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรมลูกเสือและความชัดเจนในเรื่องระเบียบการปฏิบัติของลูกเสือหรือเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นลูกเสือ

ด้านผู้เรียน

๒.๖) ผู้เรียนขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี และยุวกาชาด ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญในการเรียนวิชานี้ค่อนข้างน้อย และเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อการเรียน อีกทั้งนักเรียน/นักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบางแห่งไม่ต้องการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ

๒.๗) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน อีกทั้งการเข้าค่ายพักแรมต้องเลื่อนกิจกรรมออกไปอย่างไม่มีกำหนด

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมโดยใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย

๓.๒) มีการนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๓.๓) พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีความทันสมัยในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

ด้านครูผู้สอน

๓.๔) พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีความทันสมัยในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๓.๕) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดให้มีการประชุมผู้บังคับบัญชาและผู้กำกับลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อกำหนดกิจกรรมที่นำไปปฏิบัติให้เกิดตามนโยบายที่กำหนด

๓.๖) ดำเนินงานปรับเปลี่ยนกิจกรรมวิธีดำเนินงานตามปฏิทินของกิจกรรม/โครงการให้เป็นไปตามสถานการณ์ เช่น การใช้เทคโนโลยีออนไลน์ อบรมหรือประชุมทางออนไลน์ เป็นต้น

ด้านผู้เรียน

๓.๗) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีควบคู่ไปกับการแสดงทัศนคติของตนเอง เช่น กิจกรรมโฮมรูมในตอนเช้า รวมถึงวิชาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังกล่าว อาทิ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ-ยุวกาชาด เป็นต้น โดยมีการติดตามผลพัฒนาการของผู้เรียนจากผู้ปกครองเพื่อประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน

๓.๘) จัดกิจกรรมแบบออนไลน์และการปฏิบัติจริงในระยะสั้นๆ ควบคู่กันไป หรือ เลื่อนการจัดกิจกรรมออกไปจนกว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะดีขึ้น

๓.๙) สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบางแห่ง ปรับให้มีการแต่งกายด้วย เครื่องแบบจำลองสลับกับเครื่องแบบลูกเสือ

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/พัฒนานโยบาย

๔.๑.๑) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และ ยุวกาชาดเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดระเบียบ/แนวทาง ปฏิบัติเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด และจัดฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง

๔.๑.๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนวิทยากร และบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด โดยตรงไปทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงวิทยากร และวิทยากรร่วม เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมให้หลากหลายน่าสนใจมากขึ้น

๔.๑.๓) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการส่งเสริมกิจการลูกเสือ เนตรนารี และ ยุวกาชาดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

๔.๑.๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในกิจการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่าง ยั่งยืนและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้รางวัลหรือขวัญกำลังใจกับ สถานศึกษา ผู้เรียน ชุมชน เอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วม

๔.๑.๕) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดควรส่งเสริมสนับสนุนการ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ทางลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรมีการจัดทำแผน กิจกรรมลูกเสือลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดให้สอดคล้องเหมาะสม ทันยุคสมัย มีความเป็นสากล และ บูรณาการให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่ามุ่งเน้นเฉพาะความเป็นระเบียบวินัยเท่านั้น

๔.๑.๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรร งบประมาณให้เพียงพอและรวดเร็วกับการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในระดับจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางลูกเสือ

๔.๒) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานตามนโยบาย

๔.๒.๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการ พัฒนาบุคลากรทางลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดอย่างสม่ำเสมอ

๔.๒.๒) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดอำนาจหน้าที่ ขอบเขต ภาระบวกรงานของกิจการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดของหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อให้งานลูกเสือดำเนินงานไปในแนวทาง/ทิศทางเดียวกัน

๔.๒.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงศึกษาธิการและระดับ จังหวัดควรพัฒนาค่ายลูกเสือประจำจังหวัดให้มีความพร้อม เพื่อให้สามารถรองรับการจัดกิจกรรมต่างๆ ของผู้มารับบริการทั้งภาครัฐและเอกชน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรมในการดำเนินงานตามนโยบายซึ่งเกิด ประโยชน์หรือมีผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน มีดังนี้

๕.๑.๑) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรม ลูกเสือมากยิ่งขึ้น ร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และ ยุวกาชาดให้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในตนเอง มีพละนาถัย สมบูรณ์แข็งแรง รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย รักสามัคคี เสียสละ อดทน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มิไม่ตรีต่อกัน รับผิดชอบในหน้าที่ มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม ฯลฯ โดยยึดหลัก “ลูกเสือเป็นมิตรกับทุกคนทั่วโลก” มุ่งเน้นให้เกิดอุดมการณ์กับลูกเสือ ๕ ประการ คือ (๑) มินิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเอง (๒) มีความ ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (๓) รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณ ประโยชน์ (๔) รู้จักทำการฝีมือ และ (๕) มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ และศีลธรรม

๕.๑.๒) สถานศึกษาได้ดำเนินงานจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และ ยุวกาชาด มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสา และบำเพ็ญประโยชน์ สามารถนำ ทักษะภาระบวกรงานและความรู้ความสามารถไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ส่งผล ให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้นและยังก่อให้เกิดการรู้จักสามัคคีในหมู่ผู้เรียน

๕.๑.๓) ผู้เรียนมีลักษณะของผู้หน้าที่ดี เป็นผู้ที่มีประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่เหมาะสมกับความต้องการของสังคม ปรับตัวให้เข้ากับสังคมและ สิ่งแวดล้อมที่มีกฎเกณฑ์ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีวินัย จิตสาธารณะ และ อุดมการณ์ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ รวมทั้งการมีจิตอาสา เป็นต้น

๕.๑.๔) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือดำเนินการตามนโยบาย ฝึกนักเรียนให้มี จิตอาสาช่วยเหลือผู้ปกครองในขณะที่อยู่ที่บ้าน ซึ่งได้รับการสะท้อนจากผู้ปกครองและคณะกรรมการ สถานศึกษาว่า “ผู้เรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น”

๕.๑.๕) การสร้างความตระหนักให้แก่ผู้เรียน การบูรณาการจัดกิจกรรม ระหว่างสถานศึกษา วัด ชุมชน เครือข่ายตามโอกาสที่เหมาะสม การปรับและยืดหยุ่นแผนการจัดกิจกรรม ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน การสร้างขวัญและกำลังใจ โดยมอบรางวัลหรือเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ให้กับลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับเข็มลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

๕.๒ ต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย

๕.๒.๑) โรงเรียนวัดโคกโคเฒ่า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สพฐ. จัดการเรียนการสอนลูกเสือ และเป็นสถานศึกษาต้นแบบลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๕.๒.๒) โรงเรียนอนุบาลยอดไม้งาม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สข. ได้รับรางวัลโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง สถานศึกษาได้รับรางวัล MOE AWARD สาขาส่งเสริมชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ผู้บริหารได้รับรางวัล MOE AWARD สาขาส่งเสริมชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และครูผู้สอนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการปฏิบัติตนเป็นต้นแบบให้ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๕.๒.๓) วิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สอศ. เป็นสถานศึกษาต้นแบบด้านคุณธรรมความเป็นพลเมือง ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการของกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ได้รับรางวัลลูกเสือช่อสะอาดจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๕.๒.๔) วิทยาลัยการอาชีพบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สอศ. มีผลงานดีเด่นที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ได้แก่ สถานศึกษาคุณธรรมต้นแบบ รางวัลศูนย์ป่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาระดับชาติ ๕ ดาว รางวัลสถานศึกษาวิถึพุทธชั้นนำยอดเยี่ยม รางวัลเด็กและเยาวชนดีเด่นจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนักเรียนพระราชทานรางวัลชมเชย และสถานศึกษาอื่นๆ ในสังกัด ได้มีการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการลูกเสือ เพื่อเป็นการสร้างระเบียบวินัยในตนเองให้กับผู้เรียน และมีความตรงต่อเวลารู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเทศชาติ

๕.๒.๕) สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี จัดกิจกรรมเกี่ยวกับอบรมด้านอาสาชวยกาชาด เพื่อเสริมสร้างความเป็นจิตอาสาให้กับเยาวชนผ่านรูปแบบการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ตามแบบอย่างที่ดี มีกิจกรรมภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนบริการชุมชนและฝึกปฏิบัติในชุมชน สามารถฝึกฝนให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาครอบครัวและชุมชนของตนเอง

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๒.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน โดยดำเนินการจัดทำกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ จัดประชุมและพัฒนาศักยภาพ

ครูผู้สอนเพื่อให้นำความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมไปใช้จัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๒) หน่วยงานต้นสังกัดให้การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๓) หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมสนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลด้านการให้ความรู้และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบนโยบายให้กับสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนในการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) คือ การเรียนรู้เน้นย้ำทำซ้ำเพื่อให้ทักษะที่นักเรียนเคยมีแต่อาจจะหลงลืมหรือเกิดความไม่แน่ใจในทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ผ่านมา เพื่อให้มีการเพิ่มพูนทักษะ (Re-Skill) ทำซ้ำ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและมีทักษะการเรียนรู้ที่มั่นคงมากกว่าเดิม ส่วนการพัฒนาทักษะ (Up skill) ได้มีการชี้แจงให้กับคณะครูเพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะใหม่ในกระบวนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยการแสวงหาองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และมีการบูรณาการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในเชิงระบบภายในสถานศึกษา การเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skill) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการพัฒนาทักษะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ที่เป็นทักษะจำเป็น เช่น การทำงานร่วมกับ AI ซึ่งเป็นสิ่งที่เราไม่เคยรู้มาก่อน โดยมีการพัฒนาบูรณาการไปกับการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาแบบเข้มข้นในการอบรมพัฒนาบุคลากรในโครงการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

๑.๕) สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๖) สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Coding) ในทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills)

๑.๗) สถานศึกษาได้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ทั้งในส่วนของสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ และเทคนิคการสอนที่สามารถใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศมาบูรณาการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

๑.๘) สถานศึกษาบางแห่งขับเคลื่อนนโยบายเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนทางด้านวิชาการ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเรียนเสริมนอกเหนือหลักสูตร เช่น การเรียนดนตรี จินตคณิต และเสริมทักษะการอ่านการเขียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ วางพื้นฐานการคิดให้แก่ผู้เรียน สอดแทรกทักษะการแก้ไขปัญหา เทคโนโลยี และสร้างสรรค์งานของตนเอง จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีน เช่น ค่ายภาษาอังกฤษ และการส่งเสริมทักษะการทำงานอาชีพอย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ พัฒนาทักษะ และเพิ่มการเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๑.๙) สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก เพิ่มทักษะโดยการปฏิบัติจริง และเพิ่มการเรียนรู้ใหม่โดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาเข้าร่วมการแข่งขันทักษะวิชาชีพ โครงการงานวันวิทยาศาสตร์ โครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์ระดับอาชีวศึกษาจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ ส่งนักเรียนนักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อเพิ่มกระบวนการสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ มีการพัฒนานักเรียนตามความต้องการของสถานประกอบการ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๑.๑๐) สถาบันการอาชีวศึกษาได้ขับเคลื่อนนโยบายและวางแผนดำเนินการมีการติดตามประเมินผลตามนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัยโดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น จังหวัด อำเภอ เทศบาลเมือง/ตำบล ในการให้ความรู้ด้านอาชีพกับประชาชน เช่น การทำอาหาร การทำของชำร่วย การซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ เป็นต้น บางแห่งให้ความรู้โดยสร้างห้องเรียนอาชีพให้แก่ผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ด้านครูผู้สอน

๑.๑๑) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คำนวณ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และเลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้และเทคนิคที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับช่วงวัย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรม มีการวัดและประเมินผลหลากหลายและเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรม

๑.๑๒) ครูจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายตรงกับความต้องการเหมาะสม อาทิ การแปรรูปไม้ไผ่ การจักสานกระเปาะจากไม้ไผ่ การทำเครื่องจักสาน และการเพาะปลูกโดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการดูแลรักษา เป็นต้น

ด้านผู้เรียน

๑.๑๓) ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วางแผน ฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ และมีปฏิสัมพันธ์ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

๑.๑๔) ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสาร มีทักษะทางด้านการใช้ระบบ ICT และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว สังเกตได้จากในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อติดต่อสื่อสารกับสถานศึกษาและครูได้อย่างคล่องแคล่ว

๑.๑๕) ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ รู้จักการแก้ปัญหาและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมสำหรับวัยเรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) ระยะเวลาในการดำเนินงานตามกิจกรรมหรือโครงการกับงบประมาณที่ได้รับไม่สัมพันธ์กัน ทั้งเรื่องระยะเวลาและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งยังต้องนำไปใช้ในการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19

๒.๒) สถานประกอบการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัดและไม่เกิดความหลากหลายด้านอาชีพ

๒.๓) สถานศึกษาบางแห่งไม่มีไฟฟ้าใช้ สัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าไม่ถึง ทำให้การติดต่อสื่อสาร ICT และการพัฒนาเทคโนโลยีบางส่วนที่ต้องอาศัยระบบไฟฟ้าและสัญญาณอินเทอร์เน็ตพัฒนาได้ไม่เต็มตามศักยภาพ

๒.๔) สถานศึกษาขนาดเล็กขาดบุคลากรในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

๒.๕) บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ นิเทศ ติดตาม มีไม่เพียงพอ

ด้านครูผู้สอน

๒.๖) ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษาส่วนมากเกือบ ๑๐๐% ไม่ได้เรียนจบการศึกษาทางสายวิชาชีพ

๒.๗) ปัจจุบันมีปัญหาการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 การเข้าร่วมอบรมของครูผู้สอนจึงเป็นข้อจำกัด ทำให้อบรมเฉพาะออนไลน์เท่านั้น ซึ่งหากครูผู้สอนไม่เชิงว่าก็จะไม่ได้รับการพัฒนา อีกทั้งการจัดกิจกรรมขาดความต่อเนื่อง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

๒.๘) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังคงยึดติดกับเนื้อหาความรู้มากกว่าทักษะกระบวนการ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาด้านทักษะ ประกอบกับผู้ปกครองไม่เข้าใจในความสำคัญของการมีทักษะ ยังเน้นการเรียนเพื่อสอบให้ได้เกรดที่ดีๆ เรียนพิเศษเพื่อให้มีเนื้อหามาก แต่มองข้ามเรื่องการสร้างทักษะการคิดและทักษะชีวิต ทำให้โรงเรียนต้องตอบสนองผู้ปกครองโดยเน้นเนื้อหาความรู้มากกว่ากระบวนการ

ด้านผู้เรียน

๒.๙) การพัฒนาทักษะความสามารถเฉพาะของผู้เรียนบางส่วนอาจจำเป็นต้องมีบุคลากรหรือวิทยากรให้ความรู้เฉพาะด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๑๐) ผู้เรียนบางคนที่อยู่นอกพื้นที่ไม่สามารถติดต่อได้ เนื่องจากต้องเดินทางไปกับผู้ปกครองในช่วงปิดภาคเรียน สถานการณ์ฉุกเฉินและประสบการณ์ของเด็กในพื้นที่ห่างตัวเมืองยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการเลี้ยงดู ทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะเข้าหาทักษะใหม่ๆ ในโลกที่เกิดขึ้น ถึงแม้สถานศึกษาพยายามส่งเสริมกิจกรรมให้ แต่บางครั้งอุปสรรคด้านเวลาของผู้ปกครองก็มีผลทำให้เด็กขาดโอกาสได้เช่นกัน

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ติดต่อขอรับบริจาคแผงโซลาร์เซลล์ (Solar Cell) เพื่อให้มีระบบไฟฟ้าที่สามารถใช้กับระบบอุปกรณ์การเรียนรู้ของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียง ในส่วนของสัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายโทรศัพท์ ได้มีการติดต่อประสานงานไปยังบริษัทต่างๆ ที่ทำธุรกิจด้านการสื่อสารโทรคมนาคมให้มีการติดตั้งหรือขยายเครือข่ายเสาสัญญาณเพิ่มเติมในพื้นที่ที่เป็นจุดอับสัญญาณ

๓.๒) สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมและการบูรณาการการจัดกิจกรรมร่วมกับทุกภาคส่วน โดยสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้ทุกสถานศึกษาเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายในสภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๓.๓) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้กับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

๓.๔) มีการทำบันทึกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในระดับจังหวัด เพื่อให้การพัฒนากำลังแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น และลดการเคลื่อนย้ายแรงงานหรือหาแรงงานจากที่อื่น

๓.๕) เพิ่มอัตรากำลังครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่จบสายวิชาชีพอย่างน้อยโรงเรียนละ ๑ อัตรา และจัดสรรอัตราครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กให้ครบชั้นหรืออย่างน้อยมีครูผู้สอนสถานศึกษาละ ๔ คน รวมผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ๕ คน

๓.๖) สถานศึกษาเชิญบุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมชมรม เพื่อให้ผู้เรียนที่สนใจได้เข้าร่วมเรียนเพื่อพัฒนาทักษะของตน

๓.๗) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนิเทศภายใน เพื่อให้คำแนะนำกับครูผู้สอน

ด้านครูผู้สอน

๓.๘) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓.๙) ในช่วงของการเปิดภาคเรียน และเมื่อสถานการณ์ดีขึ้นได้จัดให้มีการเรียนการสอนชดเชยตามระยะเวลาที่จะดำเนินการได้ และปรับระบบการประเมินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป รวมถึงจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างทั่วถึง

๓.๑๐) มีการขับเคลื่อนสถานศึกษา โดยการใช้งานผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการติดต่อข้อมูลข่าวสารในรูปแบบออนไลน์ ด้วยความร่วมมือของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ชุมชน และผู้ปกครอง เป็นต้น

ด้านผู้เรียน

๓.๑๑) ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความสามารถเฉพาะ จากการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน

๓.๑๒) ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และเพิ่มทักษะด้านต่างๆ ด้วยการพัฒนาร่วมกันแบบหมู่คณะของบุคลากรในสถานศึกษา โดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำ การ

บริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยผู้อำนวยการจะและเป็นผู้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อน การแก้ไขปัญหาจากการสำรวจความคิดเห็นที่อยู่บนฐานความถูกต้องเป็นธรรม

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือครุภัณฑ์ที่ช่วยให้มี ไฟฟ้าใช้ในสถานศึกษา และอุปกรณ์รับสัญญาณทีวีให้ได้รับความสะดวกมากขึ้น

๔.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับครูผู้สอนในการ ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการพัฒนา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้วยการฝึกอบรมหรือการศึกษาดูงาน การตรวจแผนการสอน การจัดการ ความรู้ การสร้างวัฒนธรรมการสอนใหม่ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนแบบ ออนไลน์

๔.๓) สถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนและ ผู้เรียน เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยการให้รางวัล การช่วยแสวงหาสถานที่ฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ให้กับครูผู้สอน เป็นต้น

๔.๔) สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับชุมชนและผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลายและอย่างต่อเนื่อง

๔.๕) สถานศึกษาควรจัดทำแพลตฟอร์มที่เป็นรูปแบบของการเรียนการสอนตาม รายวิชาของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและประเมินตนเองได้ และตรงกับตัวชี้วัดของหลักสูตร

๔.๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ควรทำความตกลงร่วมมือกันในการจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนต่อในสาย อาชีวศึกษา

๔.๗) การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ควรจัดการศึกษาถึงระดับปริญญาตรีทุกแห่ง

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือ ผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตาม นโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) ความเข้าใจและความร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นไปใน แนวทางเดียวกัน ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะ ไม่ใช่เพียงแต่มีความรู้และเกิดจากการวางแผนการ เรียนการสอน การสอนเสริมทักษะ การติวเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขัน โดยครูเตรียมความพร้อม ความรู้ความสามารถของตนเองเสมอด้วยการเตรียมการสอนในรูปแบบใหม่ๆ จะทำให้ผู้เรียนสนใจในการ เรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้การสอนแบบ Coding การอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

๕.๒) สถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ในการ ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำในศตวรรษที่ ๒๑ ครบทุกรูปแบบ ได้แก่ โรงเรียน วัดกกเต็น โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง โรงเรียนบ้านห้วยหินดำ อำเภอด่านช้าง โรงเรียนวัดบางขวาง โรงเรียนบ้านหนองแขม อำเภอสามชุก สังกัด สพป. สุพรรณบุรี เขต ๓

๕.๓) วิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีการดำเนินโครงการที่เอื้อต่อการมีงานทำ โดยการสำรวจความต้องการของชุมชน พัฒนาฝีมือแรงงานตามความต้องการของชุมชนในอำเภอสองพี่น้อง สาขาที่เป็น Expert ของวิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง คือ สาขาช่างยนต์ ที่ปัจจุบันได้พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยียานยนต์อีซูซุ โดยได้รับสื่อการเรียนการสอนเป็นห้องเรียนยานยนต์ พัฒนาเครื่องยนต์ในด้านต่างๆ และมีรถยนต์เพื่อการศึกษามีการตอบสนองนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อมผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะงานช่างอุตสาหกรรมควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของนักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษาในสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

๕.๔) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานดีเด่นที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ด้วยรูปแบบและวิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดกิจกรรมการประกวดแข่งขันส่งเสริมทักษะอาชีพแก่ผู้เรียน มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ดังนี้

(๑) โรงเรียนวัดบ้านฆ้องน้อย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๒ ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแข่งขันโรงเรียนต้นแบบอาชีพตามวิถีชีวิตของเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ (กิจกรรมบริษัทสร้างการดี)

(๒) โรงเรียนวัดหนองกบ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๒ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพแก่ผู้เรียน

(๓) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ได้รับรางวัลในการแข่งขันทักษะวิชาชีพทั้งระดับอาชีวศึกษาจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ ได้รับรางวัลโครงงานวันวิทยาศาสตร์และโครงการประกวดประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่

(๔) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี มีผลิตภัณฑ์พรีเมียมที่ได้รับการคัดเลือกของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของสำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี กลุ่มทำเงินถิ่นแม่กลอง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากเปเปอร์แบรนต์ กศน.อำเภอบ้านโป่ง สบู่สับปะรด กศน.อำเภอบ้านคา ผลิตภัณฑ์จากกำมะพร้าว กศน.อำเภอวัดเพลง

๒.๒ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดของผู้เรียน

๑.๒) สถานศึกษานำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ เช่น การจัดกิจกรรมแนะแนวทางด้านอาชีพ ให้ความรู้แก่ผู้เรียนทางด้านอาชีพ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเลือกอาชีพให้มีความเหมาะสม ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ความต้องการของตนเอง สามารถวางแผนการประกอบอาชีพได้ รวมทั้งต้องรู้จักอาชีพต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

๑.๓) สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา กิจกรรมชมรม กิจกรรมชุมนุม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมแสดงความสามารถพิเศษต่างๆ การศึกษาตามกลุ่มสนใจ/วิชาเลือก หลักสูตรระยะสั้น การอบรมเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมค่าย (Camp) เป็นต้น

๑.๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้จัดโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่ผู้เรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าฝึกอบรม ซึ่งบรรจุโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่ผู้เรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับของจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ สามารถเข้าฝึกอบรมที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๒ สุพรรณบุรี

๑.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำจังหวัดใช้โปรแกรมวัดความถนัดทางอาชีพ สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูแนะแนวมีเครื่องมือช่วยในการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนมีเครื่องมือช่วยให้ทราบความถนัด มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและเลือกเรียนวิชาตามกลุ่มวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการ ความสามารถ และความถนัดทางอาชีพ

๑.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวใน ๒ รูปแบบ คือ สถานศึกษาจัดเองเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และมีการทำ MOU กับสถาบันอาชีวศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยการอาชีพ เป็นต้น

๑.๗) สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ได้จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับสถานประกอบการ เพื่อจัดการศึกษาแบบทวิภาคี และในรูปแบบสหกิจศึกษา รวมทั้งจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาในทุกแผนกวิชาอย่างต่อเนื่องร่วมกับสถานศึกษาในเครือข่าย

ด้านผู้เรียน

๑.๘) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา โดยแบ่งกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพ อาทิ การทำเบเกอรี่ ตัดผมชาย การตัดตกแต่งผ้า จับจีบผ้าสวยจับใจ ใส่เด็อนรักษ์ดิน เป็นต้น

๑.๙) ผู้เรียนมีความเข้าใจ และมีสมรรถนะด้านอาชีพตามความสนใจ

๑.๑๐) ผู้เรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจ และมีเจตคติต่อการเรียนสายอาชีพ

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) การจัดการเรียนรู้และสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพนั้น สถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการใช้สอยประโยชน์นั้น ไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดหาได้อย่างคล่องตัวหรือจัดซื้อให้ถูกต้องตามระเบียบค่อนข้างเป็นไปได้ยาก เนื่องจากระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐

๒.๒) สถานศึกษาบางแห่งมีความเข้าใจไม่ตรงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการเรียนรู้และสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ

๒.๓) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกเกิดความไม่สะดวก ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้และครูขาดทักษะการสอนเรื่องของอาชีพ ประกอบกับการเรียนบางเรื่องแต่ละกิจกรรมใช้เวลานาน

๒.๔) ครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ย้ายสถานที่ปฏิบัติงานบ่อยครั้ง ทำให้ครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรูปแบบทวิศึกษา ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องและครูผู้สอนมีจำนวนชั่วโมงสอนมากเกินไป

๒.๕) การเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นในลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่สามารถจัดได้ตามความสนใจของผู้เรียนทั้งหมด เนื่องจากผู้เรียนมีความหลากหลาย

๒.๖) วิทยาลัยการอาชีพบางแห่งมีปัญหาอุปสรรคเรื่องการเดินทางมาเรียนของผู้เรียน และขาดงบประมาณในการปรับปรุงหอพักผู้เรียนที่ชำรุดทรุดโทรม

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) จัดสรรงบประมาณให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาเกิดความคล่องตัว

๓.๒) มีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศในการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน

๓.๓) การจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการในรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในลักษณะหลักสูตรระยะสั้น จัดอบรมตามความสนใจของผู้เรียน และจัดหาวิทยากรหรือปราชญ์ท้องถิ่นในการให้ความรู้

๓.๔) จัดหลักสูตรแบบทวิศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร เทคโนโลยี และมีความต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของหลักสูตรที่กำหนด

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดควรชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดต่อประสานงานวิทยากรในสาขาอาชีพอื่นๆ มาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพที่เกิดจากการเรียนรู้สู่ชุมชน

๔.๓) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงหอพักนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกและแก้ปัญหาในการเดินทางของผู้เรียน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีมาตรการ/แนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และมีช่องทางการสื่อสารระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่างหลากหลาย

๕.๒) มีการศึกษานอกสถานที่ การลงมือปฏิบัติจริง การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียน เป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้รับ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

๕.๓) มีการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้แบบโครงงาน มีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีวินัย อดทน และเกิดการเรียนรู้ เป็นขั้นเป็นตอน

๕.๔) การสร้างความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกับ โรงเรียนเครือข่าย ด้วยการติดตามผู้เรียนร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๕.๕) มีการดูแลเอาใจใส่ นิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด ทันท่วงที และการเลือกสถาน ประกอบการที่ดี มีลักษณะงานตรงตามหลักสูตรเป็นกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัด กำหนดนโยบายและวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายการ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดย การให้ความรู้ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ลงมือปฏิบัติ และนิเทศ ติดตามและประเมินผลกับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๒) สถานศึกษามีการดำเนินการวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ชุมชน และเป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรของชาติ เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๓) สถานศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการด้านอุปกรณ์ใน การจัดการเรียนการสอน และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในการ พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๔) สถานศึกษามีกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมความรู้จำเป็นเพื่อให้เกิดทักษะ ต่างๆ ๓Rs๘Cs มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ใน รายวิชาต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิต เช่น การพัฒนาทักษะการใช้สารสนเทศในการ เรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ การทำข้อสอบออนไลน์ การสืบค้นข้อมูล การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพผ่านการทำชิ้นงานต่างๆ ในโครงการระดับห้องเรียน โดยใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

๑.๕) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ได้ดำเนินการจัดโครงการ ฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการสอนทักษะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และมีความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาสื่อการ สอนต่างๆ และกระบวนการเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมไปถึงได้พัฒนาเทคนิคการสอน สื่อการสอน และ เครื่องมือต่างๆ ในการสอนก่อนที่จะเปิดเรียนในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

๑.๖) ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับศึกษานิเทศก์ของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา พร้อมทั้งสรุปผลผู้เรียนรายบุคคล มีการนำผลประเมินคุณภาพของผู้เรียนไปพัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น และมีการนำเสนอผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนต่อผู้เกี่ยวข้อง

ด้านครูผู้สอน

๑.๗) ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมีการศึกษารูปแบบการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การใช้และผลิตสื่อ พัฒนานวัตกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการในห้องเรียนและการวิจัยทางการศึกษา

๑.๘) ครูผู้สอนได้รับความรู้ มีความสามารถและมีประสบการณ์อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านผู้เรียน

๑.๙) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้เอง โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ หลักการนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้กับผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ สามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนรู้

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) งบประมาณและองค์ความรู้ที่สถานศึกษาจะนำมาพัฒนาผู้เรียนยังมีจำกัด รวมทั้งอุปกรณ์บางอย่างไม่พร้อมใช้งาน

๒.๒) ขาดครูผู้สอนประจำสาขาที่เป็นข้าราชการประจำ และขาดงบประมาณในการจ้างครู

ด้านครูผู้สอน

๒.๓) ครูผู้สอนบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจในการบูรณาการจัดการเรียนการสอน และขาดความชำนาญในการเขียนแผนการสอน/การสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๔) ครูผู้สอนสอนแยกเป็นรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษา ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงในการนำไปใช้ รวมทั้งการควบคุมชั้นเรียนทำได้ยาก ทำให้ครูใช้เวลาในการสอนเกินเวลาที่กำหนด

๒.๕) ครูผู้สอนต้องเข้ารับการพัฒนาโดยการอบรมออนไลน์แทนการพัฒนาอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีผลต่อการนำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านผู้เรียน

๒.๖) ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน แก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่ขาดการมีส่วนร่วมไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ทำให้การเข้าร่วมสังคมของผู้เรียนลดน้อยลง ไม่ค่อย

เอื้อเพื่อแผ้วแผ่กับสังคมรอบข้าง ประกอบกับผู้เรียนบางส่วนยังขาดทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อต่อยอดการทำงาน

๒.๓) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กลับกลายเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านสารสนเทศเพิ่มขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น แต่พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม และบางแห่งส่งผลให้ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและภาคปฏิบัติน้อยลง ผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเองที่บ้าน บางคนไม่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี สัญญาณอินเทอร์เน็ตในการเรียนออนไลน์ไม่เสถียร ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) สนับสนุนงบประมาณและขอรับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน

๓.๒) กำหนดตัวชี้วัดด้านการวัดและประเมินคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ชัดเจนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๓.๓) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมครู โดยใช้ระบบการประชุมทางไกลผ่านระบบ Video Conferences หรือเน้นการลงพื้นที่โดยตรงของศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการแลกเปลี่ยนแบบกัลยาณมิตร

๓.๔) จัดอบรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ PBL

ด้านครูผู้สอน

๓.๕) จัดการอบรมการสอนแบบ Active Learning ตามแนว Coding โดยใช้กระบวนการ PLC และ Coaching ให้กับครูผู้สอน

๓.๖) มีการเตรียมการสอนที่ดี มีการวางแผนทั้งเรื่องสื่ออุปกรณ์และกิจกรรมที่จะจัดส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติให้ทันเวลา

๓.๗) ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นการรักษาระยะห่าง แต่ใช้วิธีการสื่อสารแบบกลุ่มเข้ามาแทน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเพิ่มเวลามาโรงเรียนชดเชยวัน ปิดเรียนให้มากขึ้น มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จัดตั้งชมรมต่างๆ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมที่ตนชอบ ฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น กล้าคิด กล้าแสดงออก และจัดกิจกรรมบูรณาการสม่ำเสมอ

ด้านผู้เรียน

๓.๘) จัดกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น ซึ่งยังต้องส่งเสริมพัฒนาต่อไป

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงได้อย่างง่ายรวมทั้งอาคารสถานที่ ระบบเครือข่ายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างทั่วถึง

๔.๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลดอัตราส่วนของครูกับผู้เรียน เพื่อให้สามารถดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและทันเวลา

๔.๓) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมในศตวรรษที่ ๒๑

๔.๔) หน่วยงานต้นสังกัดระดับพื้นที่ควรจัดประชุมหารือทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนสำหรับแนวทางในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะทักษะด้านการอ่านออกเขียนได้ และจัดให้มีการคัดแยกผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านเขียนในระดับชั้น ป.๑-๓ มาแก้ไขและพัฒนาให้เป็นผลสำเร็จ

๔.๕) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมและแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และเป็นรางวัลในการจัดกิจกรรมประกวดแข่งขัน แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้บริหาร ครู และผู้เรียน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในสังคม อาทิ ครอบครัว สถาบันการศึกษา องค์กร ชุมชน และปรับหลักคิดและหลักปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพบุตรหลาน ผู้เรียน บุคลากร และประชาชนให้เป็นผู้ที่มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อการดำเนินชีวิตและการทำงานที่ประสบความสำเร็จและมีความสุข

๕.๒) สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเน้นเชิงรุก บุคลากรร่วมมือผลักดันให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ มีการวางแผน ความร่วมมือของผู้บริหารและครูในการแก้ปัญหาผู้เรียนในทักษะด้านการอ่านเขียน ส่งผลให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น เช่น โรงเรียนวิทยาศึกษา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี สังกัด สข. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

๕.๓) สถานศึกษาสร้างเครือข่ายการเรียนรู้นอกสถานศึกษากับหน่วยงานต่างๆ

๕.๔) ครูผู้สอนและผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมีทักษะซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๕.๕) สถานศึกษาสังกัด สพม.สุพรรณบุรี มีนวัตกรรมที่สามารถนำเสนอต่อสาธารณชนได้ ดังนี้

(๑) โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

(๒) โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย อำเภอเดิมบางนางบวช นำเสนอการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ผ่านระบบเทคโนโลยีในแต่ละกลุ่มสาระ

(๓) โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ๓ อำเภอด่านช้าง นำเสนอการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะอาชีพของผู้เรียน ระบบการเรียนการสอนออนไลน์

๕.๖) โรงเรียนอนุบาลยอดไม้งาม อำเภอเดิมบางนางบวช สังกัด สข. มีการขับเคลื่อนตามรูปแบบ Yotmaingam Model และครูได้รับรางวัล “ครูสุดดี”

๕.๗) โรงเรียนอนุบาลปราณี อำเภอด่านช้าง สังกัด สข. พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ การสอน Active Learning ผ่านการอบรมพัฒนาและนิเทศกำกับติดตามด้วยกระบวนการ PLC PRANEE Coaching Model ตามขั้นตอนดังนี้

(๑) Participation ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยสร้างความ ตระหนักเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ศักยภาพปัญหาที่เกิดขึ้น กำหนดเป้าหมายในการ พัฒนา และวางแผนการดำเนินงาน สร้างเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนา กระบวนการดำเนินงาน

(๒) Reaction ครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการ คิดแบบ Active Learning ตามแนว Coding เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(๓) Nice Planning มีการวางแผนการทำงาน และการจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนา

(๔) Achievement ตรวจสอบความสำเร็จของเป้าหมายผ่านกระบวนการ นิเทศ โดยใช้หลักการของ Coaching & Mentoring และพัฒนาการทำงานผ่านกระบวนการ PLC

(๕) Empowerment ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการ ทำงานเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จ

(๖) Exhibition สรุปผลการพัฒนา จัดทำเป็นรายงาน และจัดแสดงผลงาน ต่อสาธารณะ

๕.๘) ผู้เรียนมีทักษะเทคโนโลยี สามารถสืบค้นข้อมูลทางเทคโนโลยีได้ และเกิด นวัตกรรมจากการเรียนรู้

๕.๙) ครูผู้สอนมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

๕.๑๐) ครูผู้สอนมีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อการพัฒนา ผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ การพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ ภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center : HCEC)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดบางแห่งมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาทิ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ ศึกษาในเทศก์ ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ทดสอบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) ตามนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อ ความ เป็นเลิศ Human Capital Excellence Center : HCEC) ได้แก่ โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย อำเภอเมือง สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และมีคณะกรรมการดำเนินงานประจำศูนย์ HCEC โดยจัดการสอบวัดระดับ ภาษาอังกฤษครูผู้สอนภาษาอังกฤษและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center HCEC) จังหวัดสุพรรณบุรี คณะกรรมการประกอบด้วย บุคลากร สพม.สุพรรณบุรี สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑ สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒ และ สพป.สุพรรณบุรี เขต ๓ ผู้บริหารและบุคลากรโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ HCEC

๑.๔) สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาอังกฤษ ให้กับครูและบุคลากร เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการสื่อสารของครูและ ผู้เรียน รวมทั้งมีโครงการพัฒนาครูและโครงการพัฒนาสื่อ ICT เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

๑.๕) สถานศึกษามีการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยการอบรมการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ แบบ face to face และแบบ Online และมีการพัฒนาครูด้านทักษะ ภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐานสากล CEFR และใช้รูปแบบตามแนวการสอน Boot Camp

ด้านครูผู้สอน

๑.๖) ครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิดที่ผ่านมา ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้และเห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยี แต่ภาษาอังกฤษยังไม่ค่อยพัฒนาเนื่องจากเป็นเรื่องของทักษะและการฝึกฝนซ้ำ ซึ่งครูไม่ค่อยมีโอกาสมากนัก

๑.๗) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะประสบการณ์จริงในสถานประกอบการ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการผลิตสื่อดิจิทัล (Digital Content) และการจัดการเรียนการสอนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital Learning Platform) อย่างมีคุณภาพ

๑.๘) ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการคัดเลือกครูภาษาอังกฤษในโครงการ “ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อ English Discoveries เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของครูและนักเรียนสู่สากล ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษา (CEFR)” โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับบริษัท ไอที เอ็ดดูซอฟต์ จำกัด (IT Edusoft Co.,Ltd) ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษออนไลน์ โดยใช้สื่อ English Discoveries

๑.๙) สำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี จัดโครงการพัฒนาบุคลากรด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

(๑) โครงการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล หลักสูตรการเข้าใจ Digital Literacy การใช้โปรแกรมสำนักงานเพื่อสร้างโอกาสมีงานทำ และหลักสูตร E - Commerce ให้กับครู กศน.ตำบล ให้มีความสามารถด้านการใช้โปรแกรมต่างๆ

(๒) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการห้องเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนการสอนสำหรับครู กศน.อำเภอ และครูประจำกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานกับ Google Classroom ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน และพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) เนื่องจากเป็นการจัดตั้งศูนย์ครั้งแรก และเป็นการดำเนินงานในระยะที่ ๑ ซึ่งให้ดำเนินงานโดยเร่งด่วน ทำให้ศูนย์ HCEC มีเวลาเตรียมการน้อย การจัดหาอุปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ สำหรับการทดสอบไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามกำหนด

๒.๒) การดำเนินการทดสอบ หน่วยงานส่วนกลางจะติดต่อกับศูนย์ HCEC ของสถานศึกษาโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ทราบข้อมูลบางเรื่องที่จะต้องดำเนินการติดต่อประสานงาน

๒.๓) การเข้าใช้ Human Capital Excellence Center : HCEC ครูขาดความเข้าใจในการใช้แพลตฟอร์ม Human Capital Excellence Center : HCEC และขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ครูไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด

๒.๔) การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษายังไม่ชัดเจน บุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาไม่เข้าใจความเป็นมา วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ของศูนย์ HCEC ซึ่งส่วนใหญ่ใช้การสื่อสารหรือส่งการทางไลน์โดยตรงกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่เป็นผู้จัดการศูนย์ ERIC โดยไม่ได้ชี้แจงแก่ผู้รับผิดชอบในระดับเขตพื้นที่ก่อน จึงเกิดความสับสนในทางปฏิบัติ

๒.๕) การประสานงานระหว่างส่วนกลาง (สพฐ.) บริษัทผู้ทดสอบ (Provider) เขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์ HCEC ไม่เป็นระบบ โดยให้เขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์ HCEC ประสานกับเจ้าหน้าที่บริษัทผู้ทดสอบเอง ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจในบริบทของครูผู้สอนและการดำเนินงาน

๒.๖) การแจ้งกำหนดการสอบเข้ามา ส่งผลให้การปฏิบัติงานของศูนย์ HCEC ไม่สามารถดำเนินการได้ทัน อีกทั้งมีความซ้ำซ้อนในเรื่องช่วงเวลาดำเนินการของกิจกรรม/โครงการของศูนย์ในระดับสถานศึกษา

๒.๗) การจัดครูผู้สอนเข้าสอบนั้น สพฐ.ให้บริษัทที่ทดสอบสุ่มเลือกครูผู้สอนภาษาอังกฤษเข้ารับการทดสอบเองจากฐานข้อมูลเก่าที่ สพฐ. มี ซึ่งมีทั้งครูที่เกษียณแล้ว/ใกล้เกษียณอายุราชการ เจ็บป่วยร้ายแรง ย้ายสถานศึกษา/ย้ายเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว ทำให้ศึกษานิเทศก์ต้องพยายามประสานเปลี่ยนครูเข้าสอบใหม่เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน

๒.๘) การประสานงานในการทดสอบ Digital Literacy มีระยะเวลาเร่งด่วน ทำให้ครูบางคนไม่สามารถเข้ารับการทดสอบได้ ทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณ และผลการทดสอบของครูผู้สอนไม่ดีเท่าที่ควร

๒.๙) ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาศูนย์ HCEC อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศบ่อย ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

ด้านครูผู้สอน

๒.๑๐) ครูผู้สอนยังไม่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเอง ไม่เห็นความสำคัญ และด้วยภาระงานสอน/งานประจำที่รับผิดชอบมาก ทำให้การใช้โอกาสฝึกฝนเพิ่มเติมความรู้ภาษาอังกฤษหรือพัฒนาตนเองในด้านนี้มีน้อยมาก

๒.๑๑) อุปกรณ์บางอย่างไม่เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และครูผู้สอนไม่ได้ใช้เป็นประจำและต่อเนื่อง ทำให้ขาดความชำนาญ อีกทั้งครูผู้สอนบางคนไม่สามารถใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานสอนออนไลน์ได้ เนื่องจากมีความแตกต่างเฉพาะบุคคลและความต่างทางด้านความรู้

๒.๑๒) ครูผู้สอนบางคนเป็นครูบรรจุใหม่ ยังมีประสบการณ์น้อย ครูย้ายหรือเกษียณอายุราชการ ทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) จัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนเป็นรายบุคคล พัฒนาและติดตามอย่างต่อเนื่อง และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร เพื่อนช่วยเพื่อน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำคลิปวิดีโอด้วย Application Line Master OBS iMovie เพื่อจัดทำคลิปการสอนให้เรียนรู้ออนไลน์ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน Zoom Google Classroom เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนออนไลน์

๓.๒) ควรกำหนดเป้าหมายระยะสั้นในการพัฒนาภาษาอังกฤษให้ครูผู้สอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปที่ละก้าว และสร้างแรงจูงใจหรือขวัญกำลังใจสำหรับครูผู้สอนที่ทำได้ดี มีการประชุมวางแผนในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศถึงความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยขอความร่วมมือพร้อมทั้งชี้แจงนโยบายสำหรับการส่งเสริมให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง รวมทั้งเพิ่มเติมการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการพูดภาษาอังกฤษ

๓.๓) ประกาศแนวนโยบายการทดสอบและการพัฒนาครูที่ชัดเจน จะได้ว่าวางแผนการดำเนินการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และมีเวลาในการเข้ารับการทดสอบสำหรับบุคลากรให้ครอบคลุมและทั่วถึง

๓.๔) ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ HCEC บทบาทหน้าที่และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยรูปแบบ/ช่องทาง/วิธีการที่หลากหลาย ทั้งช่องทางที่เป็นทางการโดยหนังสือราชการ เอกสารประชาสัมพันธ์ การชี้แจงในที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษา และการสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

๓.๕) ประสานงานด้านการจัดครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้ารับการทดสอบความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR ผ่านศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของทุกเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่บริการของศูนย์ HCEC ทั้งแบบเป็นทางการและส่วนตัว

๓.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พิจารณาจัดครูเข้าสอบทดแทนครูที่เกษียณและใกล้เกษียณอายุราชการ เจ็บป่วยร้ายแรง ย้ายสถานศึกษา/เขตพื้นที่การศึกษา โดยประสานเป็นการส่วนตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลและความพร้อมในการเข้าสอบที่ชัดเจนมากที่สุด

๓.๗) จัดอบรมวิธีการใช้เทคโนโลยีใหม่ให้กับครูที่เริ่มเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน โดยรวมกลุ่มครูในการปฏิบัติงานหรือเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู หรือการแบ่งงานทำเป็นทีม เพื่อแก้ปัญหาของการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

๓.๘) ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) สพฐ. ควรมีหนังสือแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกเขต โดยตรง หรือควรจัดให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเจ้าหน้าที่ ศูนย์ HCEC เพื่อทราบวัตถุประสงค์ อำนวยหน้าที่ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเขตของตน

๔.๒) สพฐ. ควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการพัฒนาภาษาอังกฤษ ของครู และมีการติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๔.๓) สพฐ. ควรจัดให้มีช่องทางพัฒนาครูแบบออนไลน์มากขึ้น และนำทักษะ ดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเลื่อนวิทยฐานะ

๔.๔) สช. ควรจัดหาและจัดจ้างครูต่างชาติให้โรงเรียนเอกชน พร้อมทั้งจัดสรร งบประมาณในการจ้างครูต่างชาติ อย่างน้อยโรงเรียนละ ๑ คน

๔.๕) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือนักเรียนทั้งสองระบบอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

๔.๖) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดตั้งศูนย์ประเมินสมรรถนะบุคคลตาม มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ หรือศูนย์ทดสอบอื่นๆ ที่สอดคล้องกับสาขาวิชาในสถานศึกษาที่มีความเหมาะสม และเชี่ยวชาญเฉพาะ

๔.๗) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ หรือจัดให้มีการ อบรมโดยใช้วิทยากรภายนอก

๔.๘) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยี ให้เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุน งบประมาณสำหรับพัฒนาครูผู้สอน

๔.๙) สพฐ. ควรมีการชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทาง การดำเนินงานและปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนในช่วงเวลาที่เหมาะสม ไม่กระชั้นชิดจนส่งผลกระทบต่อฝ่าย ปฏิบัติของเขตพื้นที่ ศูนย์ HCEC ครูผู้สอนและสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนจะได้มีเวลาเตรียมความพร้อม ในการเข้าสอบอย่างเต็มที่

๔.๑๐) การจัดครูเข้าสอบ ส่วนกลางควรกำหนดเพียงจำนวนโควตาผู้เข้าสอบที่ เหมาะสมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และให้เขตพื้นที่การศึกษาทำข้อมูลสารสนเทศของครูที่เป็นปัจจุบัน ดำเนินการพิจารณาจัดครูเข้ารับการทดสอบเอง ซึ่งจะช่วยให้ได้ครูที่มีความพร้อมในการเข้าสอบมากยิ่งขึ้น

๔.๑๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีการกำกับติดตามผลการ นำความรู้ไปใช้หลังจากได้รับการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูสามารถนำเทคโนโลยี ดิจิทัลไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔.๑๒) ครูผู้สอนควรมีเวลาเตรียมการให้มากขึ้นทั้งด้านการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ด้านสถานที่ และด้านบุคลากร รวมทั้งเพิ่มอุปกรณ์การใช้งานให้มากขึ้น และส่งครูไปฝึกทักษะด้านภาษา เพิ่มเติมและกระจายให้ครบทุกคน

๔.๑๓) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาความรู้ทั้งด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล/ ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง และติดตามผลการดำเนินการพัฒนาตัวเอง การขับเคลื่อนนโยบายเป็นระยะๆ รายงานผลปัญหาและอุปสรรคให้ผู้บริหารทราบ

๔.๑๔) เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาควรได้รับใบรับรองผลการประเมินสมรรถนะ บุคคลตามมาตรฐานจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ที่ตรงตามระดับใบประกอบวิชาชีพ (License) จากหน่วยงานที่มีอำนาจในการรับรองมาตรฐานอาชีพ

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) การพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจแล้วนำไปประยุกต์ใช้หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน/โรงเรียนได้

๕.๒) การสร้างความรู้ความเข้าใจและชี้แจงให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน การกำกับติดตามการดำเนินงานและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดงบประมาณในการดำเนินงานไว้ ให้เพียงพอ

๕.๓) โอกาสหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการผลักดันให้สถานศึกษา ครู และ บุคลากรการศึกษา เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน

๕.๔) การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อออนไลน์ และการสร้างข้อสอบออนไลน์ เพื่อพัฒนา ผู้เรียน โดยเฉพาะในช่วงที่มีการปิดเรียน

๕.๕) การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน เช่น การเข้าค่ายภาษาอังกฤษ โดยมีวิทยากรที่เป็นเจ้าของภาษาให้ความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคย กับเจ้าของภาษา เป็นการสร้างเจตคติที่ดีเพื่อเป็นการนำไปสู่ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนของผู้เรียน ต่อไป

๕.๖) ศึกษาในเทศก์ผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ มีความรับผิดชอบจัดครูเข้าสอบทดแทนครูที่เกษียณแล้ว/ใกล้เกษียณอายุราชการ เจ็บป่วยร้ายแรง ย้ายสถานศึกษา/เขตพื้นที่การศึกษาแล้ว โดยใช้การประสานครูผู้สอนทุกคนโดยตรง ร่วมกับการใช้หนังสือราชการ เพื่อยืนยันความพร้อมของครูที่จะเข้าสอบให้ได้มากที่สุด

๕.๗) การสร้างความตระหนักให้แก่ครูผู้สอนในการเข้ารับการทดสอบในระบบสอบ ที่เป็นมาตรฐานสากล เพื่อจะได้ทราบพื้นฐานความรู้และสามารถวางแผนพัฒนาหรือยกระดับ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเองได้อย่างมีเหมาะสมและมีคุณภาพ

๕.๘) บุคลากรในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดได้รับการพัฒนาศักยภาพอยู่เสมอทำให้ ผู้เรียนนักศึกษาได้รับรู้สิ่งใหม่ๆ จากครูผู้สอน และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้นำ Digital Education Excellence Platform (DEEP) มาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

(๑) สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒ มีการนำร่องการใช้ Digital Education Excellence Platform (DEEP) เติมรูปแบบในกลุ่มสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน ๒๗ โรงเรียน ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายของผลการดำเนินการออกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และผู้เรียน

(๒) สพป.กาญจนบุรี เขต ๑ ได้ใช้ DEEP โดยการเปิดกลุ่มไลน์ในลักษณะ OPEN CHAT ใช้ชื่อว่า DEEP KAN๑ มีวิธีการในการขับเคลื่อนคือ ใช้ช่องทางไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเข้าร่วมประชุม/อบรมออนไลน์ในบทเรียนการเรียนการสอนออนไลน์ของบริษัท Google และ Microsoft ในส่วนของกรกรอกข้อมูลต่างๆ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ให้ความรู้แก่ครูสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาในการใช้แพลตฟอร์ม DEEP

(๓) สพป.ราชบุรี เขต ๒ ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาแพลตฟอร์มด้าน การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ Digital Education Excellence Platform หรือ DEEP ในการจัดการเรียน การสอนแบบออนไลน์ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับคนไทยทุกคน ผู้เรียนสามารถเรียน ออนไลน์ได้ทุกที่ ทุกเวลา ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และให้สถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้เตรียมการ จัดการเรียนการสอน ดังนี้ ๑) แต่งตั้งผู้ดูแลระบบ DEEP ระดับสถานศึกษาอย่างน้อยสถานศึกษาละ ๑ คน ๒) แต่งตั้งนายทะเบียนข้อมูลสารสนเทศ อย่างน้อยสถานศึกษาละ ๑ คน ๓) ให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ – ๓ ทุกคน ลงทะเบียนเข้าใช้งานระบบ DEEP ๔) สถานศึกษาแจ้งชื่อผู้ดูแลระบบ นายทะเบียน ข้อมูลสารสนเทศ และรายชื่อผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาให้ สพป.ราชบุรี เขต ๒ ทราบ โดยแจ้งทาง Google form ผ่าน QR CODE

๑.๒) การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ถือเป็นแพลตฟอร์มที่ช่วยสร้างความเท่าเทียมของระบบการศึกษา สร้างความยืดหยุ่นในการเรียนการสอน มากขึ้น ซึ่งเป็นดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่มีหลักสูตรต่างๆ รองรับ โดยผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อเรียน ตามสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาได้ สามารถตอบโจทยความต้องการของนักเรียน คุณครู และผู้บริหาร สถานศึกษา ที่สำคัญจะเป็นการตอบโจทยสมรรถนะของบุคลากรทุกคน สามารถเข้ามาเรียนเพื่อการเพิ่ม ทักษะของตนเอง (Re-skill) เป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑.๓) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยใช้ระบบ (Digital Education Excellence Platform : DEEP) เช่น ใช้ในการบรรจุสื่อ ใบงาน และงานที่ได้รับมอบหมาย

ให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถติดตามงานที่กำลังดำเนินการ หรือประชุมออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้

๑.๔) สถานศึกษามีนโยบายในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนได้มีการเริ่มใช้ระบบ School Bright เป็นทั้งแพลตฟอร์มบน PC และสมาร์ตโฟน โดยเริ่มใช้งานด้านระบบงานวิชาการ การเรียนออนไลน์ ซึ่งมีการวางแผนสำหรับการใช้งานด้านการเงินการบัญชี ด้านข้อมูลบุคลากร และการซื้อขายสินค้าภายในสถานศึกษา

๑.๕) มีการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาในสังกัดมีการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาน้อย

๑.๖) สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ขับเคลื่อนนโยบายการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษา ง่ายต่อการรับข้อมูลดิจิทัล โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ Microsoft Team, Google Classroom, Zoom, Live และการอบรมครูผู้สอนในเรื่องของเทคนิควิธีการสอนแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ด้านครูผู้สอน

๑.๗) ครูสามารถใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์/ครูผู้สอนและผู้เรียนส่วนใหญ่เข้าถึงการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้ปกครองและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้มากที่สุด โดยสามารถติดตามงานและประเมินงานของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

๑.๘) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสมัครใช้ระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ประกอบการเก็บข้อมูลในการประเมินผลความสามารถและต้องได้รับการทดสอบด้านทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) การดำเนินงานขับเคลื่อนระบบ DEEP จากส่วนกลางขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งระบบยังอยู่ระหว่างการพัฒนา ปรับปรุง ยังไม่พร้อมให้บริการ รวมทั้งขั้นตอนการใช้งานยุ่งยากและซับซ้อน

๒.๒) การใช้ระบบออนไลน์ของสถานศึกษากับผู้เรียนยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร การขับเคลื่อนยังไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับเงื่อนไขในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ บางรายพบปัญหาในการใช้งานของสมาร์ตโฟนพร้อมอินเทอร์เน็ต รวมทั้งผู้ปกครองต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายสูง

๒.๓) ครูมีการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและผสมผสาน แต่ครูบางส่วนยังไม่มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการเข้าใช้ Digital Education Excellence Platform : DEEP ค่อนข้างยาก ประกอบกับครูและบุคลากรบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้

๒.๔) ขาดอุปกรณ์และระบบอินเทอร์เน็ตต่อความต้องการของระบบ DEEP และข้อจำกัดเกี่ยวกับความเสถียรของระบบสารสนเทศในการใช้ของผู้เรียน เพราะการเข้าถึงเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตของผู้เรียนยังไม่ครอบคลุม ซึ่งหากจะใช้ระบบ Digital Education Excellence Platform : DEEP เพื่อการเรียนรู้ต้องดำเนินการที่สถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่

๒.๕) ระยะเวลาของการประชุม/อบรมผ่านระบบออนไลน์เป็นช่วงเวลาที่ครูต้องจัดเตรียมการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้ครูหลายคนพลาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรมแบบถ่ายทอดสด เพราะถ้าเข้ารับการอบรมในช่วงการถ่ายทอดสดแล้วทำแบบทดสอบและเข้าร่วมการอบรมครบ ๘๐% จะได้รับเกียรติบัตร แต่หลังจากที่จบการอบรมยังไม่มีครูท่านใดได้รับเกียรติบัตร

๒.๖) ระบบการลงทะเบียนผู้ใช้งานมีความยุ่งยาก เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลข้าราชการครูและผู้เรียนจากฐานข้อมูล DMC ที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ทำให้การลงทะเบียนผู้ใช้งานขัดข้องหรือไม่สามารถลงทะเบียนได้ เนื่องจากต้องเทียบความถูกต้องกับฐานข้อมูลเดิมที่มีอยู่ในระบบ ผู้เรียนที่เป็นรหัส G และครูต่างชาติก็ไม่สามารถลงทะเบียนผู้ใช้งานได้

๒.๗) ผู้ใช้งานไม่เห็นประโยชน์จากการใช้งานระบบ DEEP มีความกังวลต่อภาระงานที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน เนื่องจากสถานศึกษามีระบบการสอนออนไลน์ของสถานศึกษาอยู่แล้ว และผู้เรียนบางส่วนอยู่ห่างไกลสัญญาณ ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต ไม่มีโทรศัพท์ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อออนไลน์ได้

๒.๘) รูปแบบของแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศ มีการออกแบบรูปแบบการใช้งานที่ยังไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) ประสานงานกับ Admin ระดับประเทศ เพื่อแก้ปัญหาให้กับสถานศึกษา

๓.๒) จัดการอบรมให้กับครูผู้ดูแลระบบ DEEP เพื่อสามารถจัดการบทเรียนผู้ใช้ในสถานศึกษาได้

๓.๓) เก็บรวบรวมประเด็นปัญหาแล้วแก้ไขเป็นระยะๆ พร้อมทั้งแจ้งผู้ใช้งานทราบเมื่อมีการปรับปรุงระบบ

๓.๔) ปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาให้สามารถติดต่อสื่อสาร และใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับและยืดหยุ่นแพลตฟอร์มให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

๓.๕) สร้างความเข้าใจและจัดอบรมให้ความรู้ครูอย่างต่อเนื่องในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนการสอน

๓.๖) ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการอบรม/ประชุมผ่านระบบออนไลน์จากคลิป์วิดีโอที่ทางบริษัท Google และ Microsoft ได้จัดทำไว้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำ Pre-test และ Post-test ให้กับผู้เข้ารับการอบรม/ประชุมผ่านระบบออนไลน์ โดยกำหนดเกณฑ์การเข้าร่วมการประชุม/อบรม เพื่อมอบเกียรติบัตรให้กับผู้เข้ารับการอบรม

๓.๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูด้านการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

๓.๘) จัดทำคู่มือการใช้งาน DEEP เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) กระทรวงศึกษาธิการควรนำหลักสูตรทั้งของสำนักทดสอบ สทศ./สสวท. มาอยู่ในระบบเดียวกันจะสะดวกต่อการเรียนรู้ของครู เนื่องจากระบบยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู อีกทั้งยังขาดบทเรียนที่สามารถเรียนแล้วได้ใบรับรอง

๔.๒) ระบบห้องประชุมคอนเฟอเรนซ์ Google Meet เป็นโปรแกรมที่ดีมาก แต่ควรมีการเพิ่มความสามารถของระบบห้องประชุมคอนเฟอเรนซ์ Google Meet ให้สามารถรองรับผู้ใช้งานได้อย่างน้อย ๒๐๐ – ๓๐๐ คน ต่อ ๑ ห้องประชุม ซึ่งปัจจุบันถูกจำกัดผู้ใช้งาน ๑๐๐ คน ต่อ ๑ ห้องประชุม

๔.๓) หน่วยงานต้นสังกัดควรคัดเลือกแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ให้ตรงกับตัวชี้วัดในหลักสูตร และจัดเก็บเป็นรายชั้น รายวิชา เพื่อให้ครูผู้สอนนำมาใช้งานได้ง่ายขึ้น

๔.๔) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีจุดศูนย์กลาง หรือ Hub ที่สร้างความปลอดภัยด้านเนื้อหา กำหนดเวลาการควบคุมที่พอเหมาะพอดีกับผู้ใช้

๔.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ

๔.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้กับครูและผู้บริหาร เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งาน

๔.๗) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำปฏิทินการดำเนินงานพัฒนาระบบและแจ้งแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้รับทราบในระยะต่อไป

๔.๘) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำช่องทางสื่อสาร ประชาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ มีข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจุบัน และมีผู้รับผิดชอบในการประสานงาน สามารถตอบคำถามได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) ระบบ Digital Education Excellence Platform : DEEP มีวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาครูและนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ใช้ระบบกลางเพียงระบบเดียวไม่ต้องใช้หลายระบบ หากอินเทอร์เน็ตครอบคลุมระบบนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนาครูผ่านระบบได้เป็นอย่างดี

๕.๒) ครูตระหนักถึงการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม มีนวัตกรรมการสอนออนไลน์และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปรับตัวสู่การจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกับนักเรียน มีความสะดวกรวดเร็วต่อการรายงานข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ส่งผลด้านการลดภาระงาน

๕.๓) Digital Education Excellence Platform : DEEP ถือเป็นทางเลือกให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและเข้าใจ

มากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการศึกษาที่สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรม Zoom และจัดทำคลิปวิดีโอให้เหมาะสมกับแบบเรียนและตัวชี้วัดที่สถานศึกษาดำเนินการใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๕.๔) สถานศึกษาขยายโอกาสในเมืองส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพผ่าน G-Suite หรือ Microsoft Team เนื่องจากผู้เรียนมีอุปกรณ์รองรับการจัดการเรียนการสอนแบบ Online ทำให้ผู้เรียนได้มีช่องทางการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น

๕.๕) สำนักงาน กศน. จัดทำสื่อการศึกษาออนไลน์ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรต่อเนื่องด้านอาชีพ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษา กศน. โดยสถานศึกษาสามารถสแกน QR Code หรือรับชมผ่านเว็บไซต์กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และ YouTube ช่อง pat tana channel สำหรับการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชันห้องสมุดมือถือ กศน.จังหวัดราชบุรี ข่าวสารความรู้ออนไลน์ กิจกรรมตอบคำถามออนไลน์ เป็นต้น

๔.๒ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการพัฒนาครูปฐมวัยและจัดทำแนวทาง นโยบายเพื่อนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย ดังนี้

(๑) อบรมเชิงปฏิบัติการโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย ด้วยระบบทางไกล

(๒) อบรมด้วยระบบทางไกลสำหรับครูปฐมวัย/ครูพี่เลี้ยงตามโครงการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสะเต็มศึกษาระดับปฐมวัย

(๓) จัดทำนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารและครูทุกคนในสังกัด และส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนระดับปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา พร้อมทั้งจะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

๑.๒) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีสถานศึกษาแกนนำในเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะสมอง (Executive Function : EF) จำนวน ๑๔ แห่ง โดยเป็นสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพื้นที่นวัตกรรมและขยายผลให้สถานศึกษาที่สนใจ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยรู้สึกมีคุณค่า มีความเชื่อมั่น และภูมิใจในตนเอง และเป็นเด็กที่คิดเป็นมีเหตุผลและรู้จักกำกับตนเอง

๑.๓) ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ทั้งแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก โดยคำนึงถึงบริบทของตัวเด็กและสังคมรอบตัว

๑.๔) สถานศึกษามีการประสานสร้างความรู้ความเข้าใจกับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนในการดูแล พัฒนาและจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) พบว่า สถานศึกษาในระดับชั้นปฐมวัย ดำเนินการเรียนการสอนในรูปแบบของการเรียน On Air การเรียน On line และการเรียน On hand โดยผสมผสานกัน ซึ่งการเรียนโดย On hand คุณครูได้แจกใบงานให้เด็กปฐมวัยครบทุกสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะแจ้งให้ผู้ปกครองนำใบงานมาส่งคุณครูในวันศุกร์และรับใบงานของอาทิตย์ต่อไป พร้อมรับอาหารเสริม (นม) ของสถานศึกษาเพื่อนำไปให้ผู้เรียน

๑.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และขยายการเข้าถึง การบริการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพด้วยการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยโดยจัดทำ ๑) โครงการประเมินพัฒนาการผู้เรียนที่จบหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยดำเนินการประเมินพัฒนาการผู้เรียนปฐมวัย ๒) โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย โดยดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ๓) โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย โดยดำเนินการพัฒนาครูด้านความรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก บุคลากรมีจำนวนจำกัด จึงส่งผลให้ครูปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นอัตราจ้าง ทำให้ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้การจัดประสบการณ์ตรงตามหลักสูตร ทุกปีงบประมาณ

๒.๒) สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ผ่านมา ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัยได้อย่างเต็มที่ และไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอน บางกิจกรรมได้ อาทิ เด็กอยู่บ้านต้องเรียนทางออนไลน์บางบ้านไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต หรือกล่องรับสัญญาณ DLTV อีกทั้งผู้ปกครองบางท่านไม่มีเวลาในการช่วยสอนหรือทำกิจกรรมออนไลน์กับเด็ก รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยได้ไม่ครบทุกด้าน เพราะเด็กปฐมวัยจะมีสมาธิในการดู On Air จากช่อง DLTV ได้ไม่นาน ฉะนั้นการทำใบงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองต้องคอยช่วยเหลือตลอดเวลา ซึ่งผู้ปกครองไม่ได้อยู่บ้านตลอดเวลา

๒.๓) การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้ากระชั้นชิด ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) มีการนิเทศติดตามครูผู้สอนปฐมวัยที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดประสบการณ์ตรงตามหลักสูตรและสามารถเป็นต้นแบบในการจัดประสบการณ์ให้กับครูที่เป็นอัตราจ้างและครูที่ไม่ได้จบเอกการศึกษาปฐมวัยและมีนโยบายให้ครูได้สอนในระดับชั้นอนุบาลต่อไป

๓.๒) นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินการ เช่น การประชุมออนไลน์ผ่าน แอปพลิเคชันต่างๆ ได้แก่ ZOOM , Google Meet เป็นต้น

๓.๓) จัดสรรสื่อเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย

๓.๔) การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ดูแลหลักแก่เด็กปฐมวัย ในชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม เช่น การให้ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น

๓.๕) สร้างเครือข่ายบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และแบ่งปันข้อมูลในการดูแลและพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยทันตามเวลาที่ กำหนด รวมทั้งผลักดันการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่อง

๔.๒) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือ ผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตาม นโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) สถานศึกษาจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย เป็นไปตามหลักสูตรและ มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน เช่น โครงการบ้าน นักวิทยาศาสตร์น้อย การเรียนการสอนแบบ Project approach ส่งเสริมให้มีความรู้พื้นฐานสมวัย กิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม มุ่งเน้นพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กด้านการอ่าน การเขียน พัฒนาการ ๔ ด้าน เอกลักษณ์และอัตลักษณ์สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน การจัดระบบ ดูแลอย่างปลอดภัยสูงสุด รั้วรอบขอบชิด ติดกล้องภายในทุกห้องทุกอาคาร สร้างความเชื่อมั่นให้กับ ผู้ปกครอง และผู้ปกครองให้การยอมรับกับโรงเรียนส่งบุตรหลานเข้าเรียนอย่างดี

๕.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นอย่างดี เกิด ประโยชน์แก่นักเรียน มีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีการเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัย มีการสร้างความเข้าใจและ ความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็ก และการคัดเลือกครูที่มีทัศนคติที่ถูกต้องก่อนนำเข้าสู่งานเพื่อ เป็นบุคลากรครูปฐมวัย

๕.๓) ครูมีนวัตกรรมการสอนออนไลน์และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปรับตัวสู่ การจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเสริม ทักษะประสบการณ์และพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านให้กับผู้เรียน สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัด การศึกษาปฐมวัย ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลปราณี สอนแบบ Project approach ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ แบบองค์รวมครบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาที่เด็ก ๆ สนใจ จัดกิจกรรมให้เด็กมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการร่วมกิจกรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย เช่น กิจกรรมการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย เช่น เด็กได้เรียนรู้การอ่าน การเขียน ผ่านกิจกรรมวรรณกรรมเป็นฐาน กิจกรรมวางทุกงานอ่านทุกคน มีการจัดวิชาภาษาอังกฤษและ ภาษาจีนเพิ่มเติม ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการคิด ในการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ตาม หน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นต้น

๕.๔) มีสถานศึกษาต้นแบบการสอนในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะสมอง (Executive Function : EF)

๕.๕) ครูดำเนินการจัดทำ YouTube หรือคลิปการสอนเด็ก เพื่อส่งให้เด็กปฐมวัย ได้เรียนรู้ เป็นการสร้างความสนใจให้เด็กได้สนุกร่วมกับผู้ปกครอง เช่น คุณครูสุทธาสนี ท้าวเวชสุวรรณ โรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม ได้สอนในเรื่องกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ คุณครูดวงใจ เหลืองสอาด โรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา” ได้สอนเรื่องการนับจำนวน เป็นต้น

๕.๖) สถานศึกษาต้นแบบที่มีความโดดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลราชบุรี และโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑ จัดการศึกษาแบบโครงการ (Project Approach) เช่น โครงการ บัว...ราชินีเหนือน้ำ โครงการฟักทองแก้มแดง โครงการมะพร้าว โครงการต้นไม้ที่รัก โครงการต้นเตยหอม โรงเรียนอนุบาลวัดเพลง อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑ จัดการศึกษาแบบมอนเตสซอรี และโรงเรียนบ้านหนองขาม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑ จัดการศึกษาแบบวอลดอร์ฟ

๕.๗) การสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง เพื่อร่วมกันคิด วางแผน และพัฒนาขับเคลื่อนงานการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

๔.๓ การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีมาตรการแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการ เรียนรวมในสถานศึกษาได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนด มาตรการ แนวทางและโครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการเรียนรวมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๒) หน่วยงานต้นสังกัด ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูในสถานศึกษาต้นแบบ และสถานศึกษาแกนนำการจัดการเรียนรวมให้มีความรู้ทักษะในการกระตุ้นให้เด็กพยายามช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดด้วยวิธีการจัดอบรมให้ความรู้ครูที่จัดการเรียนการสอน นิเทศ กำกับติดตาม พร้อมทั้งจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนพิการในสังกัด ซึ่งจะทำให้เด็กพึ่งตนเองและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตามความถนัดอย่างเต็มความสามารถ อีกทั้งส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติคนอื่นๆ เพื่อการเรียนรู้และการปรับตัวซึ่งกันและกัน รวมทั้งการยอมรับในความคิดเห็น ความแตกต่างและความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

๑.๓) หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรครูพี่เลี้ยงเด็กพิการให้กับสถานศึกษาที่มีความจำเป็นโดยเรียงลำดับจากความจำเป็นมากไปหาน้อยตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดสรรตำแหน่งมาให้

๑.๔) สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของคนพิการ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกับเด็กปกติ มีการคัดกรองนักเรียนพิการ และจัดทำแผนการพัฒนาเด็กพิการ แต่ละประเภทอย่างเหมาะสม และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการให้ความช่วยเหลือและส่งต่อ

๑.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดำเนินงานตามนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส มีผลการ

ดำเนินงานตามตัวชี้วัดจำนวนเด็กด้อยโอกาส/ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส ได้แก่ ๑) มีการดำเนินการกรอกข้อมูลต่างๆ ในระบบโปรแกรม SET ครบถ้วนตามระบบ ๒) มีการดำเนินการนิเทศติดตามช่วยเหลือและแนะนำวิธีการจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษเรียนรวมให้กับครูที่เลี้ยงเด็กพิการ เข้าดูแลและให้คำแนะนำผู้ปกครองในการพาผู้เรียนไปพบแพทย์ทุกสถานศึกษาที่มีพี่เลี้ยงเด็กพิการ

๑.๖) สำนักงาน กศน.จังหวัด ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีสภาพพิเศษแตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายทั่วไป และมีวิธีการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในรูปแบบของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ครูผู้สอนคนพิการได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เพื่อจัดกิจกรรมให้กับผู้พิการรายบุคคลได้ตรงตามลักษณะความสามารถที่จะเรียนรู้ได้

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) พี่เลี้ยงเด็กพิการไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการ การดูแลช่วยเหลือและการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็กพิการทั้ง ๙ ประเภท เนื่องจากไม่ได้จบตรงสาขาวิชาเอก และครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษบางแห่งยังไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP On line) ในระบบการบริหารจัดการข้อมูลสถานศึกษาเรียนรวม (โปรแกรม SET) ได้ทันช่วงเวลาและเป็นปัจจุบัน

๒.๒) ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการที่ สพฐ. จัดสรรมาให้ไม่เพียงพอ อีกทั้งครูพี่เลี้ยงเด็กพิการบางคนยังขาดความรู้ในการดูแลนักเรียนและบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

๒.๓) ครูที่ผ่านการอบรมการคัดกรองผู้เรียน มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนสถานศึกษาบ่อย และการเกษียณอายุ ทำให้ขาดบุคลากรที่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าว บางโรงเรียนไม่มีครูผู้ผ่านการคัดกรองบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยครูจากสถานศึกษาใกล้เคียงร่วมคัดกรอง

๒.๔) ขาดบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนพิการแต่ละประเภท รวมทั้งขาดทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนแต่ละคน ประกอบกับสถานศึกษาหลายแห่งขาดพี่เลี้ยงดูแลนักเรียนพิการและขาดการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากส่วนกลาง

๒.๕) ขาดงบประมาณในการติดตามผู้เรียนออกกลางคันที่ด้อยโอกาส เนื่องจากผู้เรียนมีปัญหาด้านครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง บิดามารดาทอดทิ้ง อาศัยอยู่กับญาติ และบิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานต่างถิ่น ทำให้เด็กนักเรียนต้องย้ายสถานศึกษาตาม

๒.๖) ผู้ปกครองขาดความพร้อมในการดูแลบุตรหลาน เช่น ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดู ไม่มีเวลาพาบุตรไปพบแพทย์ และไม่แจ้งความพิการให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

๒.๗) ขาดงบประมาณค่าพาหนะสำหรับครูผู้สอนคนพิการ ในการออกไปให้บริการสอนผู้พิการที่บ้าน

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP On line) ในระบบบริหารจัดการข้อมูลโรงเรียนเรียนรวม (โปรแกรม SET)

๓.๒) จัดอบรมให้ความรู้แก่พี่เลี้ยงเด็กพิการก่อนไปปฏิบัติงานที่สถานศึกษา โดยการแจ้งบทบาทหน้าที่และทำแนวทางการมอบหมายงานให้พี่เลี้ยงเด็กพิการเพื่อให้เข้าใจการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

๓.๓) นิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษาเรียนรวมของสถานศึกษาแกนนำ และสถานศึกษาทั่วไปโดยสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดตามมาตรฐานการจัดการเรียนรวมผ่านศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มสถานศึกษา รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้กับครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ สร้างกลุ่มไลน์ช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับจัดการเรียนการสอน ส่งตัวอย่างแบบคัดกรองของกระทรวง คู่มือการใช้งานโปรแกรม IEP Online พร้อมให้คำปรึกษาการเรียนรวมเชิงปฏิบัติการด้วยกระบวนการ Active Learning และการใช้กระบวนการ PLC เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน กิจกรรมการดูแลช่วยเหลือเด็กพิเศษและกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

๓.๔) จัดอบรมหลักสูตรการคัดกรองบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาให้กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้ได้รับความรู้ในงานที่เกี่ยวข้องและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยไม่มีผลกระทบหากมีครูโยกย้ายหรือเกษียณอายุราชการ

๓.๕) ผู้บริหารให้ความสำคัญ สร้างความตระหนัก สร้างเจตคติที่ดี ให้ขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาเรียนรวม รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ จัดการประชุมพบปะผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการช่วยเหลือดูแลบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษ

๓.๖) หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำแนวทางหรือคู่มือการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการในสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้ อบรมพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรวมแก่ผู้บริหารและคุณครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กพิเศษเรียนรวม

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรเน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (SBM) ตลอดจนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังให้ผู้บริหารทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูในสถานศึกษาต้นแบบและสถานศึกษาแกนนำทั่วไปที่จัดศึกษาเรียนรวมให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาสมรรถนะเด็กพิการแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดตามมาตรฐานการจัดการเรียนรวม

๔.๒) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอบรมหลักสูตรการคัดกรองบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาให้กับครูผู้สอน จัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนเฉพาะด้านตามประเภทคนพิการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาคัดเลือกบุคลากรครูที่มีวุฒิการศึกษาเฉพาะด้านที่ตรงกับประเภทของคนพิการทางการศึกษา

๔.๓) หน่วยงานต้นสังกัดระดับพื้นที่และสถานศึกษาควรมีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการลงพื้นที่เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือฟื้นฟูศักยภาพของคนพิการในพื้นที่

๔.๔) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรจัดสรรอัตรากำลังครูให้เพียงพอ เป็นไปตามเกณฑ์ของการศึกษาพิเศษ เช่น อัตราส่วนของครูต่อผู้เรียนกลุ่มบกพร่องทางสติปัญญา เท่ากับ ๑:๔ อัตราส่วนของครูต่อผู้เรียนกลุ่มออทิสติก เท่ากับ ๑:๓ เพื่อลดภาระงานของครูที่ต้องทำหน้าที่จัดการ เรียนการสอนผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่น และจัดสรรพี่เลี้ยงเด็กพิเศษให้เพียงพอ

๔.๕) หน่วยงานต้นสังกัดระดับพื้นที่ควรจัดประชุมชี้แจงให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเรียนรวมให้ครอบคลุมมากขึ้น

๔.๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการให้กับสถานศึกษาเรียนรวมทุกแห่ง เนื่องจากปัจจุบันเด็กพิการเข้ามาสู่สถานศึกษาปกติมากขึ้น และควรนำปัญหาอุปสรรคที่สำรวจไปแล้วไปวิเคราะห์ปัญหาและนำไปแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง

๔.๗) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ค่าพาหนะสำหรับครูผู้สอนในการออกไปให้บริการกับนักเรียน/นักศึกษาถึงที่บ้าน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) เน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตลอดจนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูในสถานศึกษาต้นแบบและสถานศึกษาแกนนำทั่วไปที่จัดการเรียนรวมให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาสมรรถนะเด็กพิการแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดตามมาตรฐานการจัดการเรียนรวมผ่านศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มสถานศึกษา

๕.๓) อบรมให้ความรู้กับครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ/สร้างกลุ่มไลน์/ช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับจัดการเรียนการสอน/ส่งตัวอย่างแบบคัดกรองของกระทรวง/คู่มือการใช้งาน โปรแกรม IEP Online พร้อมให้คำปรึกษาการเรียนรวมเชิงปฏิบัติการด้วยกระบวนการ Active Learning และการใช้กระบวนการ PLC เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน กิจกรรมการดูแลช่วยเหลือเด็กพิเศษและ กิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

๕.๔) ประสานความร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียนพิการ การแก้ไขปัญหาการเรียนพิการ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนพิการเรียนรวม ติดตามการดำเนินงานการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการและสรุปรายงานผลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการประเมินผลของการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยสนับสนุนให้เด็กพิการเรียนรวมของสถานศึกษาในสังกัดมีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพและได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเต็มตามศักยภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๕.๕) ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าร่วมการแข่งขัน/กิจกรรมต่างๆ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

๕.๖) การประสานงานระหว่างสถานศึกษากับจิตแพทย์ เพื่อให้คำแนะนำในการคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทนักเรียนพิการ การให้คำแนะนำการดูแลนักเรียนพิการเรียนรวมในสถานศึกษากับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง

๕.๗) การจัดสรรพี่เลี้ยงนักเรียนพิการเรียนรวมอย่างต่อเนื่องให้กับสถานศึกษาด้านแบบการเรียนรวม พร้อมทั้งคุณสมบัติพี่เลี้ยงนักเรียนพิการเรียนรวมให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เอื้อประโยชน์ต่อการใช้งานให้กับสถานศึกษาด้านแบบการเรียนรวมเพื่อนำไปใช้ในการจัดจ้าง

๕.๘) สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาพื้นฐานทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาประเภทนักเรียนพิการเรียนรวม

๘.๙) นิเทศติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาในการพัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอน พี่เลี้ยงนักเรียนพิการเรียนรวมให้มีความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และกำกับติดตามการรายงานผลความก้าวหน้าของผู้เรียน

๙.๑๐) ดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนพิการเรียนรวมให้ได้รับการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ส่งผลให้นักเรียนพิการเรียนรวมได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ

๙.๑๑) โรงเรียนวัดห้วยหมู อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สังกัด สพ.ราชบุรี เขต ๑ เป็นโรงเรียนต้นแบบที่มีความโดดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม มีผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เข้าเรียน จำนวน ๕๙ คน ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (MR) จำนวน ๑๘ คน ห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก จำนวน ๗ คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น (เลือนราง) ๑ คน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ที่สามารถเรียนรวมกับเด็กปกติได้ จำนวน ๓๓ คน

๙.๑๒) สถานศึกษาที่เป็นศูนย์ต้นแบบการจัดการศึกษาเรียนรวม ได้แก่ โรงเรียนวัดหุบกระโทง อำเภอบ้านโป่ง โรงเรียนวัดบ้านไร่ อำเภอดำเนินสะดวก โรงเรียนอนุบาลบางแพ อำเภอบางแพ และโรงเรียนอนุบาลโพธาราม อำเภوپोธาราม จังหวัดราชบุรี สังกัด สพ.ราชบุรี เขต ๒ มีการพัฒนานักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้และเด็กพิเศษได้เป็นอย่างดี สามารถส่งเข้าแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมจนได้รับรางวัลหลายกิจกรรม

๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๕.๑ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

โรงเรียนคุณภาพของชุมชน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาส ที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมารวมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชุมชน และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการลักษณะหนึ่งใน ๓ ลักษณะสำหรับจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของเขตตรวจราชการที่ ๓ ได้ดำเนินการดังนี้

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้เคียงที่จะเป็นเครือข่าย พร้อมทั้งคำขอจัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กับทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตามแนวทางเกณฑ์การคัดเลือกของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชนเพื่อดูสภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบทด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านภาคีเครือข่าย เช่น พื้นที่มีกี่ไร่ ใกล้เคียงโรงเรียน เครือข่ายกี่กิโลเมตร ใกล้เคียงชุมชน มีพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ใกล้เคียงโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนเจ้าหน้าที่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและงบรายหัว ฯลฯ

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัด กับทุกเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๙ โรงเรียน ดังนี้

(๑) จังหวัดกาญจนบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย (สพป.กาญจนบุรี เขต ๑) โรงเรียนวัดสระลงเรือ อำเภอยี่งอ (สพป.กาญจนบุรี เขต ๒) โรงเรียนบ้านวังสิงห์ อำเภอยี่งอ (สพป.กาญจนบุรี เขต ๓) และโรงเรียนอนุบาลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย (สพป.กาญจนบุรี เขต ๔)

(๒) จังหวัดราชบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี อำเภอมืองราชบุรี (สพป.ราชบุรี เขต ๑) และโรงเรียนวัดโพธิ์บัลลังก์ อำเภอบ้านโป่ง (สพป.ราชบุรี เขต ๒)

(๓) จังหวัดสุพรรณบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าเสาดี อำเภอมืองสุพรรณบุรี (สพป. สุพรรณบุรี เขต ๑) โรงเรียนบ้านสระกระโจม อำเภอดำเนินสะดวก (สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒) และโรงเรียนอนุบาลเดิมบางนางบวช (วัดท่าช้าง) อำเภอดำเนินนางบวช (สพป.สุพรรณบุรี เขต ๓)

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) โรงเรียนคุณภาพของชุมชนเป็นนโยบายใหม่ที่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการ

กระทรวงศึกษาธิการ คณะผู้ติดตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ยังไม่ได้ตกลงอย่างเป็นทางการ ขาดความชัดเจนในเรื่องของนโยบาย อีกทั้งปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ด้านงบประมาณ ด้านการกำหนดโรงเรียนคุณภาพของชุมชนบ่อยครั้ง ทำให้ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ (หน่วยงานและสถานศึกษา) ต้องปรับแก้แผนการดำเนินงานและแบบเสนอของงบประมาณหลายครั้ง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดใหม่

๒.๒) การดำเนินการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ซึ่งต้องมีการควรวรรวมสถานศึกษาขนาดเล็กนั้นค่อนข้างเป็นไปได้ยากลำบาก ด้วยปัจจัยประกอบหลายๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารของสถานศึกษาขนาดเล็กที่เกิดความกังวลว่าหากสถานศึกษาต้องมีการยุบรวมจริงๆ แล้วตนจะต้องทำอย่างไร อีกทั้งยังต้องการที่จะบริหารสถานศึกษาของตนเองเพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะชุมชนหรือผู้ปกครองบางคนที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนที่สถานศึกษาใกล้บ้าน

๒.๓) การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเข้าใจ ขาดความชัดเจนในนโยบายกับการปฏิบัติ ทำให้เกิดแรงต้านในกรณีชุมชนไม่ยอมให้มาเรียนรวม

๒.๔) นโยบายการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะมีการเพิ่มบุคลากรให้กับสถานศึกษา เป็นนโยบายที่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานในเรื่องโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๒.๕) ขาดความร่วมมือของผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่าย เนื่องจากเป็นการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน ระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนของนโยบายมีระยะเวลาที่จำกัด

๒.๖) สถานศึกษาหลักที่พิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ยังไม่มีความพร้อมตามเกณฑ์คุณลักษณะที่กำหนด สำหรับรองรับนโยบาย เช่น ด้านบุคลากร ด้านกายภาพ เป็นต้น

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) มีการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อจัดเตรียมข้อมูล ลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษา การเตรียมข้อมูลที่ต้องนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อลดภาระงานของสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการแบ่งปันข้อมูลผ่านเครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการบูรณาการข้อมูลที่ปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง

๓.๒) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสถานศึกษา ผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของโรงเรียนคุณภาพของชุมชนว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแน่นอน เมื่อสถานศึกษามีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร เทคโนโลยี และความปลอดภัย

๓.๓) กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชนให้ชัดเจน พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

๓.๔) ดำเนินการขับเคลื่อนโดยขอความร่วมมือให้ผู้บริหาร และครูทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชน ให้นำนโยบายการบริหารการศึกษาไปสื่อสาร สร้างความเข้าใจร่วมกัน

๓.๕) ใช้รูปแบบการดำเนินงานโดยคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ คณะผู้ติดตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรตกลงเกณฑ์การคัดเลือกตลอดจนนโยบายสู่การปฏิบัติให้ชัดเจน

๔.๒) กระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการประสานการทำงานกับกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งในจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรวบรวมและบูรณาการข้อมูลให้เป็นข้อมูลเดียวกันสามารถนำไปใช้พัฒนาได้จริง

๕.๒) ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการด้านข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

๕.๓) สถานศึกษาหลักที่ได้รับการคัดเลือกมีความตั้งใจที่จะพัฒนา วางแผนการพัฒนารูปแบบเป็นระบบ ประกอบกับหน่วยงาน องค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและพร้อมขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๕.๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาร่วมมือกันในการพัฒนา รวมถึงมีการให้ข้อเสนอแนะ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC

๕.๒ โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง หมายถึง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖) ที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นเครือข่ายโดยรอบนำนักเรียนมารวม กระจายนักเรียนจากโรงเรียนแข่งขันสูงเพื่อความเสมอภาค ความเท่าเทียม และรองรับการลดค่าใช้จ่าย เป็นทางเลือกให้ผู้ปกครองและชุมชนซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการลักษณะหนึ่งใน ๓ ลักษณะ สำหรับจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของเขตตรวจราชการที่ ๓ ได้ดำเนินการดังนี้

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาดำเนินการจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และร่วมกับสถานศึกษาพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาในสังกัดที่มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง พร้อมทั้งคำขอจัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษานำร่องและดำเนินการในลำดับต่อไป

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง เพื่อดูสภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบทด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านภาคีเครือข่าย เช่น โรงเรียนมีพื้นที่กี่ไร่ มีพื้นที่แหล่งเรียนรู้ พื้นที่เพียงพอต่อการสร้างสนามกีฬาแบบมาตรฐาน มีอาคารเรียนที่เพียงพอในการรองรับผู้เรียน ระยะทางใกล้สถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนเจ้าหน้าที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและงบรายหัว ฯลฯ)

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัด กับทุกเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ โรงเรียน ดังนี้

(๑) จังหวัดกาญจนบุรี พิจารณาคัดเลือกสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยวิทยาคม อำเภอด่านมะขามเตี้ย (สพม.กาญจนบุรี)

(๒) จังหวัดราชบุรี พิจารณาคัดเลือกสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนปากท่อพิทยาคม อำเภอปากท่อ (สพม.ราชบุรี) โดยได้จัดทำคำขอของงบประมาณที่โรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมในการเป็นโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง ประกอบด้วย ๑) โรงอาหาร แบบ ๑๐๑ล./๒๗ พิเศษ งบประมาณ ๑๓,๕๑๘,๐๐๐ บาท ๒) ห้องน้ำห้องส้วมนักเรียนชาย งบประมาณ ๕๒๕,๙๐๐ บาท ๓) ห้องน้ำห้องส้วมนักเรียนหญิง งบประมาณ ๖๖๕,๙๐๐ บาท ๔) สนามกีฬาอเนกประสงค์ งบประมาณ ๑,๓๐๗,๐๐๐ บาท ๕) รั้วมาตรฐานแบบทึบฐานรากไม่ตอกเข็ม งบประมาณ ๒๗๖,๐๐๐ บาท ๖) ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กบนผิวถนนเดิมกว้าง ๔ ม. งบประมาณ ๒๖๕,๐๐๐ บาท ๗) ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กบนผิวถนนเดิมกว้าง ๖ ม. งบประมาณ ๒๔๕,๙๐๐ บาท ๘) งานรื้อถอนอาคารโรงอาหารชั่วคราว งบประมาณ ๑๕๘,๒๐๐ บาท รวมงบประมาณที่เสนอขอปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖,๙๖๑,๙๐๐ บาท

(๓) จังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณาคัดเลือกสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนปอสุพรรณวิทยา อำเภอสองพี่น้อง (สพม.สุพรรณบุรี)

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชนขาดความเข้าใจ ขาดความแน่นชัดในนโยบายกับการปฏิบัติ

๒.๒) งบประมาณในการดำเนินการมีข้อจำกัด จึงไม่สามารถนำไปจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างตามที่ต้องการจะพัฒนาได้

๒.๓) ขาดความเข้าใจในการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นของโครงการ ทำให้ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ในการกำหนดสถานศึกษาเป้าหมาย

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาสี่มุมเมืองว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแน่นอน เมื่อสถานศึกษามีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร เทคโนโลยี และความปลอดภัย

๓.๒) กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนมัธยมศึกษาสี่มุมเมืองให้ชัดเจน ยกกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ชุมชนมีความเชื่อมั่น และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

๓.๓) ดำเนินการตามศักยภาพของงบประมาณที่จำกัด และวางแนวทางที่เอื้อต่อการจัดการเรียนต่อผู้เรียนตามบริบท

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ ต้องกำหนดนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) ความพร้อมของสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสี่มุมเมือง เนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่มีมีความพร้อมด้านกายภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ ด้านการส่งเสริมวิชาการและสมรรถนะด้านอาชีพ ด้านการส่งเสริมอัจฉริยภาพด้านกีฬา สามารถรองรับผู้เรียนที่ห่างไกลพักนอน นอกเหนือจากผู้เรียนที่มาจากชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนมีความพร้อมทั้งด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และด้านเครือข่ายที่เข้มแข็ง

๕.๒) ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาครูช่วยทางการศึกษาและภาคประชาชน

๕.๓) ได้รับความสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการตรวจ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์จากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๔) การสื่อสารการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษา มีหลากหลายช่องทาง เช่น line, Facebook, Smartphone, Fax, Instagram และ E-mail

๕.๕) การพัฒนาผู้บริหารด้านคุณสมบัติและสมรรถนะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ ครูได้รับความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการจัดการ ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามความต้องการ ความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการศึกษาระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และ

ชุมชน การสนับสนุนจากภาคเอกชนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สื่อการเรียนการสอน และระบบฐานข้อมูล เป็นต้น

๕.๓ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ) มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทั่วประเทศ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีโรงเรียนศูนย์กลางของชุมชนเป็นต้นแบบ สร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ นำไปสู่การร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) พัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทให้เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” มีความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านวิชาการ อาชีพ และการพัฒนาสุขภาพอนามัย สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนอย่างมีคุณภาพ เป็นศูนย์พัฒนาครูสำหรับโรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียง และมีกิจกรรมบริการชุมชน (๒) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท และ (๓) ส่งเสริมความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปสู่ความเข้มแข็งของโรงเรียนและรองรับการกระจายอำนาจ ซึ่งจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของเขตตรวจราชการที่ ๓ ได้ดำเนินการดังนี้

๑.๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

(๑) สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

(๒) สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและมีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต ทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ สามารถอยู่ในสังคมได้

(๓) สถานศึกษาฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เพิ่มภาษาจีนเป็นภาษาที่สาม

(๔) จัดอบรมและพัฒนาทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญและเอื้อต่อการสร้างทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพต่อผู้เรียนครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างหลากหลาย ได้แก่ การพัฒนาสมรรถนะเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนว PISA จัดอบรมครูผู้สอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยใช้สื่อเทคโนโลยี พัฒนาครูผู้สอนโดยจัดอบรมครูผู้สอนวิทยาศาสตร์และครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในเรื่องวิทยาการคำนวณ จัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนในเรื่อง STEM และจัดอบรมพัฒนาสมรรถนะการสอน Coding จัดอบรมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ ๓ ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง Active Learning

(๕) พัฒนาและส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินโครงการ ๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการคัดเลือกผลงานนวัตกรรม โครงการ ๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรมของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๖) ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ได้แก่ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาที่สถานศึกษาเลือก สะเต็มศึกษา (STEM Education) สร้างอาชีพ ลักษณะเฉพาะของการเป็นผู้ประกอบการ การสร้างสื่อและนวัตกรรมด้านการบริหารและด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นคลังความรู้ให้กับสถานศึกษา

๑.๒) พัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนา จัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

(๑) ขอสนับสนุนงบประมาณ (ค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง) และงบบุคลากร ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้แก่ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และปรับปรุงซ่อมแซม ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Rooftop On-Grid System) เป็นต้น

(๒) จัดสรรงบประมาณสำหรับค่า Internet ให้กับสถานศึกษา โดยสถานศึกษาได้ติดต่อจัดหา Internet เอง และมีใช้พร้อมทุกสถานศึกษา

(๓) สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ อาคารเรียน อาคารประกอบ โรงอาหาร โรงพลศึกษา สนามฟุตบอล ระบบคมนาคม เช่น บริการรถรับ-ส่ง นักเรียน (รถตู้หรือรถบัส) ถนน ไฟถนน ไฟจราจร ป้ายบอกทาง ทางเท้า ระบบไฟฟ้า ระบบพลังงานทางเลือก มีระบบประปา น้ำดื่ม ระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบบำบัดน้ำเสีย ท่อระบายน้ำ ระบบบำบัดขยะ โรงขยะ รีไซเคิลและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีเครือข่ายโทรศัพท์ เครือข่ายโทรศัพท์มือถือ สัญญาณโทรทัศน์ และสัญญาณวิทยุ เคเบิลทีวี สัญญาณอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์ที่รองรับระบบ และมีเครื่องคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์พกพา และอุปกรณ์อื่นๆ

(๔) ให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนและทักษะด้านอาชีพ ระบบข้อมูลสารสนเทศให้เชื่อมโยงเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงและเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ขององค์กร

๑.๓) บริหารจัดการบุคลากรครู และผู้บริหารโรงเรียนดีต้นแบบระดับตำบลอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จที่กำหนด ดังนี้

(๑) วางแผนอัตรากำลังของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และจัดทำข้อมูลในแต่ละปีที่ข้าราชการครูเกษียณอายุราชการ มีวิชาเอกใดบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนจัดสรรอัตรากำลังครูให้กับสถานศึกษาต่อไป

(๒) วางแผนการสรรหาครูให้สถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาเอกที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้พบโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เช่น จำนวนครูที่ครบชั้น ครบวิชาเอก ครูภาษาอังกฤษ/ภาษาจีน/ธุรการ และนักการภารโรง

(๓) ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและความร่วมมือให้กับผู้บริหารและครู เพื่อต่อยอดการพัฒนาทั้งด้านกายภาพ การบริหารจัดการ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

(๔) ส่งเสริมการเขียนแผนพัฒนาระดับสถานศึกษา เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA Online)

(๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน

(๗) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน

(๘) สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารและครูในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาประจำตำบลได้เข้าไปรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๔) จัดเครือข่ายกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการ เพื่อทำให้เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ได้มากที่สุด ดังนี้

(๑) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(๒) พัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑.๕) เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อระดมสรรพกำลัง ดังนี้

(๑) สถานศึกษาดำเนินการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานของกระทรวงต่างๆ ที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด สถานีตำรวจภูธร โรงงานต่างๆ ฯลฯ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ/บุคลากรในการให้ความรู้/บุคลากรช่วยจัดกิจกรรมในสถานศึกษา เช่น กิจกรรมครูแดร์ (D.A.R.E) กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ

(๒) สร้างเครือข่ายการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑.๖) ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการดังนี้

(๑) นิเทศ ติดตามการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

(๒) ดำเนินงานวิจัยโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

(๓) ถอดบทเรียนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่ประสบความสำเร็จ

(๔) สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) บุคลากรของสถานศึกษายังไม่มีความพร้อม บุคลากรบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน และขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

๒.๒) สถานศึกษาบางแห่งมีข้อจำกัดในการกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการ เช่น ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม มีพื้นที่จำกัดแต่ผู้เรียนมีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ได้

๒.๓) ผู้เรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและอยู่ในชุมชนที่มีความเสี่ยงในหลายๆ ด้าน ทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการพัฒนา

๒.๔) ครูมีภาระงานมากเกินไป ทั้งการสอนและการประเมินคุณภาพสถานศึกษา ในรูปแบบและมาตรฐานต่างๆ จากหน่วยงานภายนอก ทำให้ครูมีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนทั้งเรื่อง การเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์น้อยลง

๒.๕) ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ได้แก่ ความ สิ้นเปลืองงบประมาณและทรัพยากร ครูมีภาระเพิ่มขึ้น กิจกรรม/โครงการที่ดีต้องหยุดลงเมื่อ นโยบาย เปลี่ยน เป็นต้น

๒.๖) สถานศึกษายังขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ ครอบคลุมตามแผนพัฒนาของสถานศึกษา

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) ประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักให้กับผู้บริหาร สถานศึกษาทุกแห่ง

๓.๒) จัดทำปฏิทินการนิเทศ การวิเคราะห์ SWOT โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยจัดทำประเด็นรอบการ SWOT วิเคราะห์สังเคราะห์จากนโยบายของรัฐมนตรี เลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาให้ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน

๓.๓) ส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่ เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เช่น การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการ นำแผนสู่การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา

๓.๔) มีการนิเทศติดตามตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงพัฒนางานอย่าง ต่อเนื่อง

๓.๕) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรตรงตามความต้องการและจัดให้ มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) มาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของครู และผู้เรียน

๓.๖) กำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะวิชาการ ด้านทักษะชีวิต และทักษะอาชีพจากบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการยอมรับทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก

๓.๗) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้มีการแสดงถึงภาระงานตามนโยบายได้อย่าง หลากหลาย ตามบริบท และความต้องการของสถานศึกษา

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณ และ งบประมาณดำเนินงานให้สถานศึกษาอย่างเพียงพอ และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

๔.๒) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงและพื้นที่ควรสร้างความตระหนักให้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อช่วยกันดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องและจริงจัง

๔.๓) กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างต่อเนื่องและตลอดไป

๔.๔) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้มากขึ้น

๔.๕) หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๔.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน ทิศทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในสถานศึกษาทุกแห่ง

๔.๗) สถานศึกษาควรเน้นการสร้างให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการสร้างความภูมิใจให้กับทุกคนมากกว่ามุ่งเน้นที่การแข่งขัน เสริมเรื่องการบูรณาการด้านการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการทบทวนบทเรียนของผู้เรียน โดยเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม จะทำให้เป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) บุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ทุ่มเท และเสียสละ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านทักษะวิชาการ ด้านทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ

๕.๒) ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน ปัญหาอุปสรรค ปัจจัยเสริม โอกาส และความต้องการของสถานศึกษาเพื่อร่วมบูรณาการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๕.๓) สถานศึกษาเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ คู่การพัฒนาทักษะด้านการทำงานอาชีพ ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ทุกวันพระผู้เรียนทุกคนใส่ชุดขาว และมีกิจกรรมสวดมนต์ร่วมกันทั้งสถานศึกษา ส่งเสริมการสอนทักษะการประกอบอาชีพ เช่น การนวดไทย การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้เพื่อสร้างรายได้ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความชอบของตนเอง

๕.๔) สถานศึกษามีรูปแบบการดำเนินงานมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ การเสริมสร้าง การป้องกัน และการสร้างเครือข่าย

๕.๕) สถานศึกษาได้รับรางวัล โครงการ ๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรม ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนวัดราชบุรุษเจริญธรรม โรงเรียนวัดสีตาราม และโรงเรียนวัดบัวงาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต ๒

๕.๔ โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง

โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร พื้นที่สูง บนเกาะหรือการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้นักเรียนไม่สามารถมาเรียนในโรงเรียนอื่นได้

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone พร้อมทั้งคำขอจัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กับทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตามแนวทางเกณฑ์การคัดเลือกของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็นการติดตามการดำเนินงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone เพื่อดูสภาพจริงและร่วมกันศึกษาบริบท และความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัด กับทุกเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ โรงเรียน ดังนี้

(๑) จังหวัดกาญจนบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านองหลุ อำเภอสรีสวัสดิ์ (สพป.กาญจนบุรี เขต ๑) และโรงเรียนเพียงหลวง ๓ (บ้านเหมืองแร่ อีต่อง) ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี อำเภอทองผาภูมิ (สพป.กาญจนบุรี เขต ๓)

(๒) จังหวัดสุพรรณบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดกกเต็น อำเภอด่านช้าง (สพป.สุพรรณบุรี เขต ๓)

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) ผู้บริหารและครูเกษียณอายุราชการพร้อมกัน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบทุกชั้น

๒.๒) ปีการศึกษา ๒๕๖๓ มีสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แต่ไม่ได้รับจัดสรรอุปกรณ์ DLTV

๒.๓) ความไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน ครูสอนไม่ครบชั้น อุปกรณ์และสื่อที่ใช้การสอนยังด้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

๒.๔) การประชาสัมพันธ์นโยบายยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเข้าใจทำให้เกิดแรงต้านจากผู้ปกครองและชุมชน

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามประเมินผลสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด โดยมอบหมายรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ทุกคนที่ดูแลรับผิดชอบกลุ่มสถานศึกษาในพื้นที่เข้าไปช่วยเหลือและให้คำแนะนำ

๓.๒) ประสานให้สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชนให้เข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน กรณีสถานศึกษาที่มีการควมรวมโดยนำผู้เรียนไปเรียนร่วมกับสถานศึกษาหลักหรือการเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเสนอของบประมาณสนับสนุนค่าพาหนะรับ-ส่งนักเรียนสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ทั้งนี้การดำเนินงานต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๐

๓.๓) ดำเนินการควมรวมสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

๓.๔) ดำเนินการบรรจุ แต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ขาดแคลนอย่างเร่งด่วน

๓.๕) ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และโปรแกรมที่สื่อสารผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน

๓.๖) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ดำรงตนอยู่ได้ด้วยตนเองว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแน่นอน เมื่อสถานศึกษามีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร เทคโนโลยี และความปลอดภัย

๓.๗) กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาขนาดเล็กที่ดำรงตนอยู่ได้ด้วยตนเองให้ชัดเจน ยกกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ DLTV ให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์

๔.๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรงบประมาณกรณีพิเศษในการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้สถานศึกษาได้มีศักยภาพในการพัฒนาที่สูงขึ้น

๔.๓) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายและแนวทางให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่ อย่างไร)

๕.๑) มีการใช้สื่อจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และ (DLIT) และครูสามารถศึกษาการสอนหรือสอนย้อนหลังได้ โดยใช้บันทึกการสอนล่วงหน้า หรือย้อนหลังจากเว็บไซต์ <https://www.dltv.ac.th/>

๕.๒) สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างผลงานทักษะทางด้านอาชีพ ตามบริบทของแต่ละพื้นที่นั้นๆ ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ และเกิดประโยชน์ทางบวกสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้เรียนหรือเป็นอาชีพเสริมได้

๕.๓) สถานศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ใช้วิธีการบูรณาการในด้านการเรียนการสอนตามนโยบาย ทำให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

๕.๔) ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาควิชาเครือข่ายทางการศึกษาและภาคประชาชน

๕.๕) ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการตรวจ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ จากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๖) นิเทศ ติดตามข้อมูลการตรวจ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษา ด้วยช่องทางหลากหลาย เช่น line, Facebook, Smartphone, Fax, Instagram และ E-mail

บทที่ ๕

สรุปผลการตรวจราชการและติดตาม

การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับทราบและรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของหน่วยงาน/สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ ๓ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายของการตรวจราชการและติดตามฯ ได้แก่ หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ ๓ จำนวน ๓ จังหวัด คือ จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน ๓ แห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๙ แห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๓ แห่ง สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน ๔ แห่ง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด (กศน.จังหวัด) จำนวน ๓ แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด จำนวน ๓ แห่ง และสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายในการตรวจราชการฯ จำนวน ๙ แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๔ แห่ง

ขอบเขตเนื้อหาในการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เป็นนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. ๒๐/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการตรวจราชการตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. ด้านความมั่นคง
๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจราชการและติดตาม เป็นแบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสร้างขึ้น โดยแบบรายงานฯ ดังกล่าว สอบถามเกี่ยวกับผลการขับเคลื่อนนโยบาย ต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบาย จำแนกเป็นรายด้านและประเด็นการตรวจ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยสำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ ส่งแบบรายงานฯ ไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๒ และ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ พร้อมทั้งเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ <http://www.reo๓.moe.go.th/web> เพื่อให้

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในฐานะเลขานุการการตรวจราชการระดับจังหวัด นำไปจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับหน่วยงานการศึกษากลุ่มเป้าหมายในจังหวัด พร้อมทั้งรวบรวมและวิเคราะห์ผลเป็นภาพรวมของจังหวัด และจัดส่งให้สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยนำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ได้รับกลับคืนมาจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๓ ครบทุกจังหวัด มาดำเนินการตรวจสอบความ ครบถ้วนของแต่ละจังหวัด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการตรวจราชการและติดตาม

๑. ด้านความมั่นคง

๑.๑ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง ปลุกฝังความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด โดยน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ (๑) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม (๓) มีงานทำ-มีอาชีพ และ (๔) เป็นพลเมืองดี

๑.๒) หน่วยงานต้นสังกัดร่วมกับสถานศึกษาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนา

๑.๓) สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงตามอุดมการณ์ และหลักสูตรของลูกเสือ เนตรนารีและยุวกาชาด โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาธิปไตย ความสามัคคี ประองดอง การเสริมสร้างทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม และการบำเพ็ญประโยชน์

๑.๔) สถานศึกษาใช้กระบวนการ PLC ในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและใช้กระบวนการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๑.๕) สถานศึกษาได้ดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อาทิ ลูกเสือจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ โครงการลูกเสือรักษำป่า โดยมีเป้าหมายสำคัญที่มุ่งให้ผู้เรียนและเยาวชนได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ด้านครูผู้สอน

๑.๖) ครูผู้สอนใช้กระบวนการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง ความมีระเบียบวินัย ทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

ด้านผู้เรียน

๑.๗) ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม มีความเป็นพลเมืองดี มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ปัจจุบัน มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรทางลูกเสือ ขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด สถานศึกษาบางแห่งมีข้อจำกัดด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด และบางแห่งไม่ได้กำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานลูกเสือไว้อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

๒.๓) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) และพบผู้ติดเชื้อรายใหม่อย่างต่อเนื่องในหลายจังหวัด จึงทำให้การดำเนินการบางกิจกรรม/โครงการต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรม/กลุ่มเป้าหมายตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเลื่อนออกไปจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย

ด้านครูผู้สอน

๒.๔) สถานศึกษามีข้อจำกัดเกี่ยวกับบุคลากรด้านลูกเสือ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้รับผิดชอบบ่อย บางแห่งขาดบุคลากรด้านนี้หรือมีจำนวนจำกัด รวมทั้งครูผู้สอนขาดประสบการณ์

๒.๕) หลักสูตร/กิจกรรมทางลูกเสือไม่มีการพัฒนาให้มีความทันสมัย ไม่มีความโดดเด่นและไม่เป็นที่นิยม อีกทั้งขาดวิทยากรที่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรมลูกเสือและความชัดเจนในเรื่องระเบียบการปฏิบัติของลูกเสือหรือเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นลูกเสือ

ด้านผู้เรียน

๒.๖) ผู้เรียนขาดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี และยุวกาชาด ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญต่อการเรียนวิชานี้ค่อนข้างน้อย และเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อการเรียน

๒.๗) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – ๑๙) ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน อีกทั้งการเข้าค่ายพักแรมต้องเลื่อนกิจกรรมออกไปอย่างไม่มีกำหนด

๓) วิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม โดยใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย

๓.๒) มีการนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด ๓.๓) พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้

ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีความทันสมัยในการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และยุวกาชาด

ด้านครูผู้สอน

๓.๔) พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีความทันสมัยในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๓.๕) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อกำหนด กิจกรรมที่นำไปปฏิบัติให้เกิดตามนโยบายที่กำหนด

๓.๖) ดำเนินงานปรับเปลี่ยนกิจกรรมวิธีดำเนินงานตามปฏิทินของกิจกรรม/โครงการให้เป็นไปตามสถานการณ์ เช่น การใช้เทคโนโลยีออนไลน์ เป็นต้น

ด้านผู้เรียน

๓.๗) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีควบคู่ไปกับการแสดงทัศนคติของตนเอง โดยมีการติดตามผลพัฒนาการของผู้เรียนจากผู้ปกครองเพื่อประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน

๓.๘) จัดกิจกรรมแบบออนไลน์และการปฏิบัติจริงในระยะสั้นๆ ควบคู่กันไป หรือ เลื่อนการจัดกิจกรรมออกไปจนกว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะดีขึ้น

๓.๙) สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดบางแห่ง ปรับให้มีการแต่งกายด้วย เครื่องแบบจำลอง สลับกับเครื่องแบบลูกเสือ

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/พัฒนานโยบาย

(๑) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน พร้อมทั้งกำหนดระเบียบ/แนวทาง ปฏิบัติเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

(๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนวิทยากร และบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดโดยตรงไปทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงวิทยากร และวิทยากรร่วม

(๓) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการส่งเสริมกิจการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

(๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในกิจการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่าง ยั่งยืนและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

(๕) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ทางลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรมีการจัดทำแผนกิจกรรม ลูกเสือลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดให้สอดคล้องเหมาะสม ทันยุคสมัย และมีความเป็นสากล

(๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอและรวดเร็วกับการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในระดับจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

๔.๒) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานตามนโยบาย

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรทางลูกเสือเนตรนารี และยุวกาชาดอย่างสม่ำเสมอ

(๒) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดอำนาจหน้าที่ ขอบเขต กระบวนการทำงานของกิจการลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดของหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ให้ชัดเจน

(๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงศึกษาธิการและระดับจังหวัด ควรพัฒนาค่ายลูกเสือประจำจังหวัดให้มีความพร้อม เพื่อให้สามารถรองรับการจัดกิจกรรมต่างๆ ของผู้มารับบริการทั้งภาครัฐและเอกชน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรมในการดำเนินงานตามนโยบายซึ่งเกิดประโยชน์หรือมีผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน

(๑) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือมากยิ่งขึ้น ร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด โดยยึดหลัก “ลูกเสือเป็นมิตรกับทุกคนทั่วโลก”

(๒) สถานศึกษาได้ดำเนินงานจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสา และบำเพ็ญประโยชน์

(๓) ผู้เรียนมีลักษณะของผู้นำที่ดี เป็นผู้มีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่เหมาะสมกับความต้องการของสังคม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งการมีจิตอาสา เป็นต้น

(๔) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือดำเนินการตามนโยบาย ฝึกนักเรียนให้มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้ปกครองในขณะอยู่ที่บ้าน

(๕) การสร้างความตระหนักให้แก่ผู้เรียน การบูรณาการจัดกิจกรรมระหว่างสถานศึกษา วัด ชุมชน เครือข่ายตามโอกาสที่เหมาะสม การปรับและยืดหยุ่นแผนการจัดกิจกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

๕.๒) ต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย

(๑) โรงเรียนวัดโคกโคเฒ่า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สพฐ. จัดการเรียนการสอนลูกเสือ และเป็นสถานศึกษาต้นแบบลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) โรงเรียนอนุบาลยอดไม้งาม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สช. ได้รับรางวัลโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง สถานศึกษาได้รับรางวัล MOE AWARD สาขาส่งเสริมชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ผู้บริหารได้รับรางวัล MOE AWARD สาขาส่งเสริมชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และครูผู้สอนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการปฏิบัติตนเป็นต้นแบบให้ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

(๓) วิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สอศ. เป็นสถานศึกษาต้นแบบด้านคุณธรรมความเป็นพลเมือง ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการของกิจกรรมลูกเสือวิสามัญ ได้รับรางวัลลูกเสือช่อสะอาดจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๔) วิทยาลัยการอาชีพบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สอศ. มีผลงานดีเด่นที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ได้แก่ สถานศึกษาคุณธรรมต้นแบบ รางวัลศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาระดับชาติ ๕ ดาว รางวัลสถานศึกษาวิถีพุทธชั้นนำยอดเยี่ยม รางวัลเด็กและเยาวชนดีเด่นจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนักเรียนพระราชทานรางวัลชมเชย และสถานศึกษาอื่นๆ ในสังกัด ได้มีการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการลูกเสือ เพื่อเป็นการสร้างระเบียบวินัยในตนเองให้กับผู้เรียน และมีความตรงต่อเวลารู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเทศชาติ

(๕) สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี จัดกิจกรรมเกี่ยวกับอบรมด้านอาสาชุกวาทาต เพื่อเสริมสร้างความเป็นจิตอาสาให้กับเยาวชนผ่านรูปแบบการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ตามแบบอย่างที่ดี มีกิจกรรมภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนบริการชุมชนและฝึกปฏิบัติในชุมชน สามารถฝึกฝนให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาครอบครัวและชุมชนของตนเอง

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๒.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน โดยดำเนินการจัดทำกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๒) หน่วยงานต้นสังกัดให้การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๓) หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมสนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลด้านการให้ความรู้และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบนโยบายให้กับสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนในการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) คือ การเรียนรู้เน้นย้ำทำซ้ำเพื่อให้ทักษะที่นักเรียนเคยมีแต่อาจจะหลงลืมหรือเกิดความไม่แน่ใจในทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ผ่านมา เพื่อให้มีการเพิ่มพูนทักษะ

(Re-Skill) ทำซ้ำ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและมีทักษะการเรียนรู้ที่มั่นคงมากกว่าเดิม ส่วนการพัฒนาทักษะ (Up skill) ได้มีการชี้แจงให้กับคณะครูเพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะใหม่ในกระบวนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยการแสวงหาองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และมีการบูรณาการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในเชิงระบบภายในสถานศึกษา การเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skill) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการพัฒนาทักษะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่เป็นทักษะจำเป็น

๑.๕) สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๖) สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Coding) ในทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills)

๑.๗) สถานศึกษาได้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ทั้งในส่วนของสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ และเทคนิคการสอน

๑.๘) สถานศึกษาบางแห่งขับเคลื่อนนโยบายเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนทางด้านวิชาการ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเรียนเสริมนอกเหนือหลักสูตร และจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีน

๑.๙) สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก เพิ่มทักษะโดยการปฏิบัติจริง และเพิ่มการเรียนรู้ใหม่โดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาเข้าร่วมการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๑.๑๐) สถาบันการอาชีวศึกษาได้ขับเคลื่อนนโยบายและวางแผนดำเนินการมีการติดตามประเมินผลตามนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัยโดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และร่วมกับหน่วยงานภายนอกในการให้ความรู้ด้านอาชีพกับประชาชน บางแห่งให้ความรู้โดยสร้างห้องเรียนอาชีพให้แก่ผู้เรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ด้านครูผู้สอน

๑.๑๑) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และเลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้และเทคนิคที่หลากหลาย มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับช่วงวัย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรม มีการวัดและประเมินผลหลากหลายและเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรม

๑.๑๒) ครูจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ (Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการ

แข่งขัน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายตรงกับความต้องการเหมาะสม และการเพาะปลูกโดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการดูแลรักษา

ด้านผู้เรียน

๑.๑๓) ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วางแผน ฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ และมีปฏิสัมพันธ์ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

๑.๑๔) ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสาร มีทักษะทางด้านการใช้ระบบ ICT และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

๑.๑๕) ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ รู้จักการแก้ปัญหาและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมสำหรับวัยเรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) ระยะเวลาในการดำเนินงานตามกิจกรรมหรือโครงการกับงบประมาณที่ได้รับไม่สัมพันธ์กัน ทั้งเรื่องระยะเวลาและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด

๒.๒) สถานประกอบการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด และไม่เกิดความหลากหลายด้านอาชีพ

๒.๓) สถานศึกษาบางแห่งไม่มีไฟฟ้าใช้ สัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าไม่ถึง ทำให้การติดต่อสื่อสาร ICT และการพัฒนาเทคโนโลยีได้ไม่เต็มตามศักยภาพ

๒.๔) สถานศึกษาขนาดเล็กขาดบุคลากรในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้งวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

๒.๕) บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ นิเทศ ติดตาม มีไม่เพียงพอ **ด้านครูผู้สอน**

๒.๖) ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษาส่วนมากเกือบ ๑๐๐% ไม่ได้เรียนจบการศึกษาทางสายวิชาชีพ

๒.๗) ปัจจุบันมีปัญหาการแพร่ระบาดของโรค COVID-๑๙ การเข้าร่วมอบรมของครูผู้สอนจึงเป็นข้อจำกัด ทำให้อบรมเฉพาะออนไลน์เท่านั้น ซึ่งหากครูผู้สอนไม่เชื่อว่าก็จะไม่ได้รับการพัฒนา อีกทั้งการจัดกิจกรรมขาดความต่อเนื่อง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

๒.๘) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังคงยึดติดกับเนื้อหาความรู้มากกว่าทักษะกระบวนการ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาด้านทักษะ ประกอบกับผู้ปกครองไม่เข้าใจในความสำคัญของการมีทักษะ ยังเน้นการเรียนเพื่อสอบให้ได้เกรดที่ดีๆ เรียนพิเศษเพื่อให้มีเนื้อหามาก แต่มองข้ามเรื่องการสร้างทักษะการคิดและทักษะชีวิต ทำให้โรงเรียนต้องตอบสนองผู้ปกครองโดยเน้นเนื้อหาความรู้มากกว่ากระบวนการ

ด้านผู้เรียน

๒.๙) การพัฒนาทักษะความสามารถเฉพาะของผู้เรียนบางส่วนอาจจำเป็นต้องมีบุคลากรหรือวิทยากรให้ความรู้เฉพาะด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๑๐) ผู้เรียนบางคนอยู่นอกพื้นที่ไม่สามารถติดต่อได้ เนื่องจากต้องเดินทางไปกับผู้ปกครองในช่วงปิดภาคเรียน สถานการณ์ฉุกเฉินและประสบการณ์ของเด็กในพื้นที่ห่างตัวเมืองยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการเลี้ยงดู ทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะเข้าหาทักษะใหม่ๆ ในโลกที่เกิดขึ้น

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ติดต่อขอรับบริจาคแผงโซลาร์เซลล์ (Solar Cell) เพื่อให้มีระบบไฟฟ้าที่สามารถใช้กับระบบอุปกรณ์การเรียนรู้อุปกรณ์ของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียง ในส่วนของสัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายโทรศัพท์ ได้ติดต่อประสานงานไปยังบริษัทต่างๆ ให้มีการติดตั้งหรือขยายเครือข่ายเสาสัญญาณเพิ่มเติมในพื้นที่ที่เป็นจุดอับสัญญาณ

๓.๒) สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมและการบูรณาการการจัดกิจกรรมร่วมกับทุกภาคส่วน โดยสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้ทุกสถานศึกษา

๓.๓) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้กับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

๓.๔) มีการทำบันทึกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในระดับจังหวัด เพื่อให้การพัฒนากำลังแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น

๓.๕) เพิ่มอัตรากำลังครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่จบสายวิชาชีพอย่างน้อยโรงเรียนละ ๑ อัตรา และจัดสรรอัตราครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กให้ครบชั้นหรืออย่างน้อยมีครูผู้สอนสถานศึกษาละ ๔ คน รวมผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ๕ คน

๓.๖) สถานศึกษาเชิญบุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมชมรม เพื่อให้ผู้เรียนที่สนใจได้เข้าร่วมเรียนเพื่อพัฒนาทักษะของตน

๓.๗) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนิเทศภายใน เพื่อให้คำแนะนำกับครูผู้สอน

ด้านครูผู้สอน

๓.๘) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓.๙) ในช่วงของการเปิดภาคเรียนและเมื่อสถานการณ์ดีขึ้นได้จัดให้มีการเรียนการสอนชดเชยตามระยะเวลาที่จะดำเนินการได้ และปรับระบบการประเมินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

๓.๑๐) มีการขับเคลื่อนสถานศึกษาโดยการใช้งานผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการติดต่อข้อมูลข่าวสารในรูปแบบออนไลน์ ด้วยความร่วมมือของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ด้านผู้เรียน

๓.๑๑) ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความสามารถเฉพาะจากการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน ๓.๑๒) ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และเพิ่มทักษะด้านต่างๆ ด้วยการพัฒนาร่วมกันแบบหมู่คณะของบุคลากรในสถานศึกษา โดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือครุภัณฑ์ที่ช่วยให้มีไฟฟ้าใช้ในสถานศึกษา และอุปกรณ์รับสัญญาณทีวีให้ได้รับความสะดวกมากขึ้น

๔.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับครูผู้สอนในการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่ว่าจะด้วยการฝึกอบรมหรือการศึกษาดูงาน การสร้างวัฒนธรรมการสอนใหม่ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

๔.๓) สถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยการให้รางวัล การช่วยแสวงหาสถานที่ฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ให้กับครูผู้สอน เป็นต้น

๔.๔) สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับชุมชนและผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลายและอย่างต่อเนื่อง

๔.๕) สถานศึกษาควรจัดทำแพลตฟอร์มที่เป็นรูปแบบของการเรียนการสอนตามรายวิชาของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและประเมินตนเองได้ และตรงกับตัวชีวิตของหลักสูตร

๔.๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรทำความตกลงร่วมมือกันในการจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนต่อในสายอาชีวศึกษา

๔.๗) การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดการศึกษาถึงระดับปริญญาตรีทุกแห่ง

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) ความเข้าใจและความร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะ ไม่ใช่เพียงแค่มีความรู้และเกิดจากการวางแผนการเรียนการสอน การสอนเสริมทักษะ การติวเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขัน โดยครูเตรียมความพร้อม ความรู้ความสามารถของตนเองเสมอด้วยการเตรียมการสอนในรูปแบบใหม่ๆ จะทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

๕.๒) สถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำในศตวรรษที่ ๒๑ ครบทุกรูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนวัดกกเต็น โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง โรงเรียนบ้านห้วยหินดำ อำเภอด่านช้าง โรงเรียนวัดบางขวาง โรงเรียนบ้านหนองแขม อำเภอสามชุก สังกัด สพป. สุพรรณบุรี เขต ๓

๕.๓) วิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีการดำเนินโครงการที่เอื้อต่อการมีงานทำ โดยการสำรวจความต้องการของชุมชน พัฒนาฝีมือแรงงานตามความต้องการของชุมชนในอำเภอสองพี่น้อง สาขาที่เป็น Expert ของวิทยาลัยการอาชีพสองพี่น้อง คือ สาขาช่างยนต์

๕.๔) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานดีเด่นที่สามารถเป็นแบบอย่าง ได้ ด้วยรูปแบบและวิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดกิจกรรมการประกวดแข่งขันส่งเสริมทักษะอาชีพแก่ผู้เรียน มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ดังนี้ (๑) โรงเรียนวัดบ้านฆ้องน้อย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๒ ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแข่งขันโรงเรียนต้นแบบอาชีพตามวิถีชีวิตของเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ (กิจกรรมบริษัทสร้างการดี) (๒) โรงเรียนวัดหนองกบ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๒ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพแก่ผู้เรียน (๓) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ได้รับรางวัลในการแข่งขันทักษะวิชาชีพทั้งระดับอาชีวศึกษาจังหวัด ระดับภาค และระดับชาติ ได้รับรางวัลโครงการวันวิทยาศาสตร์และโครงการประกวดประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ (๔) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี มีผลิตภัณฑ์พรีเมียมที่ได้รับการคัดเลือกของศูนย์ฝึกอชีพชุมชนของสำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี กลุ่มทำเงินถิ่นแม่กลอง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากเปเปอร์แบรנד กศน.อำเภอบ้านโป่ง สบู่สับปะรด กศน.อำเภอบ้านคา ผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว กศน.อำเภอวัดเพลง

๒.๒ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดของผู้เรียน

๑.๒) สถานศึกษานำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ เช่น การจัดกิจกรรมแนะแนวทางด้านอาชีพ ให้ความรู้แก่ผู้เรียนทางด้านอาชีพ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเลือกอาชีพให้มีความเหมาะสม ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ความต้องการของตนเอง

๑.๓) สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา กิจกรรมชมรม กิจกรรมชุมนุม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมแสดงความสามารถพิเศษต่างๆ การศึกษาตามกลุ่มสนใจ/วิชาเลือก หลักสูตรระยะสั้น การอบรมเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมค่าย (Camp) เป็นต้น

๑.๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้จัดโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่ผู้เรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าฝึกอบรม ซึ่งบรรจุโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่ผู้เรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับของจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประชาสัมพันธ์การใช้โปรแกรมวัดความถนัดทางอาชีพสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูแนะแนวมีเครื่องมือช่วยในการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

๑.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวใน ๒ รูปแบบ คือ สถานศึกษาจัดเองเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และมีการทำ MOU กับสถาบันอาชีวศึกษา

๑.๗) สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ได้จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับสถานประกอบการ เพื่อจัดการศึกษาแบบทวิภาคี และในรูปแบบสหกิจศึกษา รวมทั้งจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาในทุกแผนกวิชาอย่างต่อเนื่องร่วมกับสถานศึกษาในเครือข่าย

ด้านผู้เรียน

๑.๘) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา โดยแบ่งกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพ

๑.๙) ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีสมรรถนะด้านอาชีพตามความสนใจ

๑.๑๐) ผู้เรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจ และมีเจตคติต่อการเรียนสายอาชีพ

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) การจัดการเรียนรู้และสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ นั้น สถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการใช้สอยประโยชน์นั้นไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดหาได้อย่างคล่องตัวหรือจัดซื้อให้ถูกต้องตามระเบียบค่อนข้างเป็นไปได้ยาก

๒.๒) สถานศึกษาบางแห่งมีความเข้าใจไม่ตรงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการเรียนรู้และสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ

๒.๓) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกเกิดความไม่สะดวก ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้และครูขาดทักษะการสอนเรื่องของอาชีพ ประกอบกับการเรียนบางเรื่องแต่ละกิจกรรมใช้เวลานาน

๒.๔) ครูผู้สอนของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ย้ายสถานที่ปฏิบัติงานบ่อยครั้ง ทำให้ครูผู้สอนไม่เพียงพอกับการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรูปแบบทวิศึกษา ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องและครูผู้สอนมีจำนวนชั่วโมงสอนมากเกินไป

๒.๕) การเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นในลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่สามารถจัดได้ตามความสนใจของผู้เรียนทั้งหมด เนื่องจากผู้เรียนมีความหลากหลาย

๒.๖) วิทยาลัยการอาชีพบางแห่งมีปัญหาอุปสรรคเรื่องการเดินทางมาเรียนของผู้เรียน และขาดงบประมาณในการปรับปรุงหอพักผู้เรียนที่ชำรุดทรุดโทรม

๓) วิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) จัดสรรงบประมาณให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาเกิดความคล่องตัว

๓.๒) มีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศในการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน

๓.๓) การจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการในรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในลักษณะหลักสูตรระยะสั้น และจัดอบรมตามความสนใจของผู้เรียน

๓.๔) จัดหลักสูตรแบบทวิศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร เทคโนโลยี และมีความต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของหลักสูตรที่กำหนด

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดควรชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และสร้างเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดต่อประสานงานวิทยากรในสาขาอาชีพอื่นๆ มาให้ความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพที่เกิดจากการเรียนรู้สู่ชุมชน

๔.๓) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงหอพักนักเรียน ของวิทยาลัยการอาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกและแก้ปัญหาในการเดินทางของผู้เรียน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีมาตรการ/แนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และมีช่องทางการสื่อสารระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอย่างหลากหลาย

๕.๒) มีการศึกษานอกสถานที่ การลงมือปฏิบัติจริง การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้รับ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

๕.๓) มีการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้แบบโครงงาน มีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีวินัย อดทน และเกิดการเรียนรู้เป็นขั้นเป็นตอน

๕.๔) การสร้างความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกับโรงเรียนเครือข่าย ด้วยการติดตามผู้เรียนร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๕.๕) มีการดูแลเอาใจใส่ นิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด ทันท่วงที และการเลือกสถานประกอบการที่ดี มีลักษณะงานตรงตามหลักสูตรเป็นกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายและวางแผนการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการให้ความรู้ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ลงมือปฏิบัติ และนิเทศ ติดตามและประเมินผลกับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๒) สถานศึกษามีการดำเนินการวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ชุมชน และเป็นไปตามเป้าหมายหลักสูตรของชาติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๓) สถานศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการด้านอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๔) สถานศึกษามีกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมความรู้จำเป็นเพื่อให้เกิดทักษะต่างๆ ๓Rs๘Cs มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ในรายวิชาต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิต

๑.๕) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ได้ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการสอนทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

๑.๖) ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับศึกษานิเทศก์ของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา พร้อมทั้งสรุปผลผู้เรียนรายบุคคล มีการนำผลประเมินคุณภาพของผู้เรียนไปพัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น

ด้านครูผู้สอน

๑.๗) ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมีการศึกษารูปแบบการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การใช้และผลิตสื่อ พัฒนานวัตกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการในห้องเรียนและการวิจัยทางการศึกษา

๑.๘) ครูผู้สอนได้รับความรู้ มีความสามารถและมีประสบการณ์อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

ด้านผู้เรียน

๑.๙) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้เอง โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ หลักการนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้กับผู้เรียน

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) งบประมาณและองค์ความรู้ที่สถานศึกษาจะนำมาพัฒนาผู้เรียนยังมีจำกัด รวมทั้งอุปกรณ์บางอย่างไม่พร้อมใช้งาน

๒.๒) ขาดครูผู้สอนประจำสาขาที่เป็นข้าราชการประจำและขาดงบประมาณในการจ้างครู

ด้านครูผู้สอน

๒.๓) ครูผู้สอนบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจในการบูรณาการจัดการเรียนการสอน และขาดความชำนาญในการเขียนแผนการสอน/การสอนแบบ Active Learning

๒.๔) ครูผู้สอนสอนแยกเป็นรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษา ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงในการนำไปใช้ รวมทั้งการควบคุมชั้นเรียนทำได้ยาก ทำให้ครูใช้เวลาในการสอนเกินเวลาที่กำหนด

๒.๕) ครูผู้สอนต้องเข้ารับการพัฒนาโดยการอบรมออนไลน์แทนการพัฒนาอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีผลต่อการนำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านผู้เรียน

๒.๖) ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน แก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่ขาดการมีส่วนร่วมไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ทำให้การเข้าร่วมสังคมของผู้เรียนลดน้อยลง ไม่ค่อยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับสังคมรอบข้าง

๒.๗) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กลายเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านสารสนเทศเพิ่มขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น แต่พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) สนับสนุนงบประมาณและขอรับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน

๓.๒) กำหนดตัวชี้วัดด้านการวัดและประเมินคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ชัดเจนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๓.๓) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมครู โดยใช้ระบบการประชุมทางไกลผ่านระบบ Video Conferences หรือเน้นการลงพื้นที่โดยตรงของศึกษานิเทศก์

๓.๔) จัดอบรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ PBL

ด้านครูผู้สอน

๓.๕) จัดอบรมการสอนแบบ Active Learning ตามแนว Coding โดยใช้กระบวนการ PLC และ Coaching ให้กับครูผู้สอน

๓.๖) มีการเตรียมการสอนที่ดี มีการวางแผนทั้งเรื่องสื่ออุปกรณ์และกิจกรรมที่จะจัดส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติให้ทันเวลา

๓.๗) ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นการรักษาระยะห่าง แต่ใช้วิธีการสื่อสารแบบกลุ่มเข้ามาแทน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเพิ่มเวลามาโรงเรียนชดเชยวันปิดเรียนให้มากขึ้น มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จัดตั้งชมรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมที่ตนชอบ

ด้านผู้เรียน

๓.๘) จัดกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น ซึ่งยังต้องส่งเสริมพัฒนาต่อไป

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงได้อย่างง่าย รวมทั้งอาคารสถานที่ ระบบเครือข่ายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างทั่วถึง

๔.๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลดอัตราส่วนของครูกับผู้เรียน เพื่อให้สามารถดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและทันเวลา

๔.๓) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมในศตวรรษที่ ๒๑

๔.๔) หน่วยงานต้นสังกัดระดับพื้นที่ควรจัดประชุมหรือตั้งผู้บริหารและครูผู้สอนสำหรับแนวทางในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะทักษะด้านการอ่านออกเขียนได้

๔.๕) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมและแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในสังคม และปรับหลักคิดและหลักปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพบุคลากร ผู้เรียน บุคลากร และประชาชนให้เป็นผู้ที่มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อการดำเนินชีวิตและการทำงานที่ประสบความสำเร็จและมีความสุข

๕.๒) สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเน้นเชิงรุก บุคลากรร่วมมือผลักดันให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ มีการวางแผน ความร่วมมือของผู้บริหารและครูในการแก้ปัญหาผู้เรียนในทักษะด้านการอ่านเขียน ส่งผลให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น เช่น โรงเรียนวิทยาศึกษา อำเภอเมืองสุพรรณบุรี สังกัด สช. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

๕.๓) สถานศึกษาสร้างเครือข่ายการเรียนรู้นอกสถานศึกษากับหน่วยงานต่างๆ

๕.๔) ครูผู้สอนและผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมีทักษะซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๕.๕) สถานศึกษาสังกัด สพม.สุพรรณบุรี มีนวัตกรรมที่สามารถนำเสนอต่อสาธารณชนได้ดังนี้ (๑) โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (๒) โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย อำเภอเดิมบางนางบวช นำเสนอการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ผ่านระบบเทคโนโลยีในแต่ละกลุ่มสาระ (๓) โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ๓ อำเภอด่านช้าง นำเสนอการเรียนการสอนที่เน้นทักษะอาชีพของผู้เรียน ระบบการเรียนการสอนออนไลน์

๕.๖) โรงเรียนอนุบาลยอดไม้งาม อำเภอเดิมบางนางบวช สังกัด สช. มีการขับเคลื่อนตามรูปแบบ Yotmaingam Model และครูได้รับรางวัล “ครูสุดดี”

๕.๗) โรงเรียนอนุบาลปราณี อำเภอด่านช้าง สังกัด สช. พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการสอน Active Learning ผ่านการอบรมพัฒนาและนิเทศกำกับติดตามด้วยกระบวนการ PLC PRANEE Coaching Model ตามขั้นตอนดังนี้ (๑) Participation (๒) Reaction (๓) Nice Planning (๔) Achievement (๕) Empowerment (๖) Exhibition

๕.๘) ผู้เรียนมีทักษะเทคโนโลยี สามารถสืบค้นข้อมูลทางเทคโนโลยีได้ และเกิดนวัตกรรมจากการเรียนรู้

๕.๙) ครูผู้สอนมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑๐) ครูผู้สอนมีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ การพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center : HCEC)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดบางแห่งมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทดสอบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ Human Capital Excellence Center : HCEC) ที่สถานศึกษาและมีคณะกรรมการดำเนินงานประจำศูนย์ HCEC โดยจัดการสอบวัดระดับภาษาอังกฤษครูผู้สอนภาษาอังกฤษและบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center HCEC) จังหวัด โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์ฯ

๑.๔) สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและภาษาอังกฤษให้กับครูและบุคลากร เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการสื่อสารของครูและผู้เรียน

๑.๕) สถานศึกษามีการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยการอบรมการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ และระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ – ๓ แบบ face to face และแบบ Online และมีการพัฒนาครูด้านทักษะภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐานสากล CEFR และใช้รูปแบบตามแนวการสอน Boot Camp

ด้านครูผู้สอน

๑.๖) ครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดที่ผ่านมา แต่ภาษาอังกฤษยังไม่ค่อยพัฒนาเนื่องจากเป็นเรื่องของทักษะและการฝึกฝนซ้ำ ซึ่งครูไม่ค่อยมีโอกาสมากนัก

๑.๗) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะประสบการณ์จริงในสถานประกอบการในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการผลิตสื่อดิจิทัล (Digital Content) และการจัดการเรียนการสอนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital Learning Platform) อย่างมีคุณภาพ

๑.๘) ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการคัดเลือกครูภาษาอังกฤษในโครงการ “ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อ English Discoveries เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของครูและนักเรียนสู่สากล ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษา (CEFR)”

๑.๙) สำนักงาน กศน.จังหวัดราชบุรี จัดโครงการพัฒนาบุคลากรด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาดังนี้ (๑) โครงการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล หลักสูตรการเข้าใจ Digital Literacy และหลักสูตร E – Commerce ให้กับครู กศน.ตำบล (๒) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการห้องเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนการสอนสำหรับครู กศน.อำเภอ และครูประจำกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานกับ Google Classroom ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน และพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการ

๒.๑) เนื่องจากเป็นการจัดตั้งศูนย์ครั้งแรก และเป็นการดำเนินงานในระยะที่ ๑ ซึ่งให้ดำเนินงานโดยเร่งด่วน ทำให้ศูนย์ HCEC มีเวลาเตรียมการน้อย การจัดหาอุปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ สำหรับการจัดสอบไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามกำหนด

๒.๒) การดำเนินการทดสอบ หน่วยงานส่วนกลางจะติดต่อกับศูนย์ HCEC ของสถานศึกษาโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ทราบข้อมูลบางเรื่องที่จะต้องดำเนินการติดต่อประสานงาน

๒.๓) การเข้าใช้ Human Capital Excellence Center : HCEC ครูขาดความเข้าใจในการใช้แพลตฟอร์ม Human Capital Excellence Center : HCEC และขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

๒.๔) การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษายังไม่ชัดเจน บุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาไม่เข้าใจความเป็นมา วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ของศูนย์ HCEC ซึ่งส่วนใหญ่ใช้การสื่อสารหรือสั่งการทางไลน์โดยตรงกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่เป็นผู้จัดการศูนย์ ERIC โดยไม่ได้ชี้แจงแก่ผู้รับผิดชอบในระดับเขตพื้นที่ก่อนจึงเกิดความสับสนในทางปฏิบัติ

๒.๕) การประสานงานระหว่างส่วนกลาง (สพฐ.) บริษัทผู้จัดสอบ (Provider) เขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์ HCEC ไม่เป็นระบบ โดยให้เขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์ HCEC ประสานกับเจ้าหน้าที่บริษัทผู้จัดสอบเอง ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจในบริบทของครูผู้สอนและการดำเนินงาน

๒.๖) การแจ้งกำหนดการสอบซ้ำมาก ส่งผลให้การปฏิบัติงานของศูนย์ HCEC ไม่สามารถดำเนินการได้ทัน อีกทั้งมีความซ้ำซ้อนในเรื่องช่วงเวลาดำเนินการของกิจกรรม/โครงการของศูนย์ในระดับสถานศึกษา

๒.๗) การจัดครูผู้สอนเข้าสอบนั้น สพฐ.ให้บริษัทที่จัดสอบสุ่มเลือกครูผู้สอนภาษาอังกฤษเข้ารับการทดสอบเองจากฐานข้อมูลเก่าที่ สพฐ. มี ซึ่งมีทั้งครูที่เกษียณแล้ว/ใกล้เกษียณอายุราชการ เจ็บป่วยร้ายแรง ย้ายสถานศึกษา/ย้ายเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว ทำให้ศึกษานิเทศก์ต้องพยายามประสานเปลี่ยนครูเข้าสอบใหม่เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน

๒.๘) การประสานงานในการทดสอบ Digital Literacy มีระยะเวลาเร่งด่วน ทำให้ครูบางคนไม่สามารถเข้ารับการทดสอบได้ ทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณ และผลการทดสอบของครูผู้สอนไม่ดีเท่าที่ควร

๒.๙) ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาศูนย์ HCEC อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศบ่อย ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

ด้านครูผู้สอน

๒.๑๐) ครูผู้สอนยังไม่มีภาวะกระตือรือร้นในการพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเอง ไม่เห็นความสำคัญและช่วยภาระงานสอน/งานประจำที่รับผิดชอบมาก ทำให้การใช้โอกาสฝึกฝนเพิ่มเติมความรู้ภาษาอังกฤษหรือพัฒนาตนเองในด้านนี้มีน้อยมาก

๒.๑๑) อุปกรณ์บางอย่างไม่เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และครูผู้สอนไม่ได้ใช้เป็นประจำและต่อเนื่องทำให้ขาดความชำนาญ อีกทั้งครูผู้สอนบางคนไม่สามารถใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานสอนออนไลน์ได้ ๒.๑๒) ครูผู้สอนบางคนเป็นครูบรรจุใหม่ ยังมีประสบการณ์น้อย ครูย้ายหรือเกษียณอายุราชการ ทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๓.๑) จัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนเป็นรายบุคคล พัฒนาและติดตามอย่างต่อเนื่อง และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร เพื่อนช่วยเพื่อน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำคลิปวิดีโอด้วย Application Line Master OBS iMovie และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน Zoom Google Classroom

๓.๒) ควรกำหนดเป้าหมายระยะสั้นในการพัฒนาภาษาอังกฤษให้ครูผู้สอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปที่ละก้าว และสร้างแรงจูงใจหรือขวัญกำลังใจสำหรับครูผู้สอนที่ทำได้ดี

๓.๓) ประกาศแนวนโยบายการทดสอบและการพัฒนาครูที่ชัดเจน จะได้วางแผนการดำเนินการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และมีเวลาในการเข้ารับการทดสอบสำหรับบุคลากรให้ครอบคลุมและทั่วถึง

๓.๔) ผู้รับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์ HCEC บทบาทหน้าที่และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยรูปแบบ/ช่องทาง/วิธีการที่หลากหลาย

๓.๕) ประสานงานด้านการจัดครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้ารับการทดสอบความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR ผ่านศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของทุกเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่บริการของศูนย์ HCEC ทั้งแบบเป็นทางการและส่วนตัว

๓.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิจารณาจัดครูเข้าสอบทดแทนครูที่เกษียณและใกล้เกษียณอายุราชการ เจ็บป่วยร้ายแรง ย้ายสถานศึกษา/เขตพื้นที่การศึกษา โดยประสานเป็นการส่วนตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลและความพร้อมในการเข้าสอบที่ชัดเจนมากที่สุด

๓.๗) จัดอบรมวิธีการใช้เทคโนโลยีใหม่ให้กับครูที่เริ่มเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน โดยรวมกลุ่มครูในการปฏิบัติงานหรือเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู หรือการแบ่งงานทำเป็นทีม

๓.๘) ผู้บริหารมีภาระนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) สพฐ. ควรมีหนังสือแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกเขต โดยตรง หรือจัดให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเจ้าหน้าที่ ศูนย์ HCEC เพื่อทราบวัตถุประสงค์ อำนวยหน้าที่ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเขตของตน

๔.๒) สพฐ. ควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการพัฒนาภาษาอังกฤษ ของครู และมีการติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๔.๓) สพฐ. ควรจัดให้มีช่องทางพัฒนาครูแบบออนไลน์มากขึ้น และนำทักษะ ดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเลื่อนวิทยฐานะ

๔.๔) สช. ควรจัดหาและจัดจ้างครูต่างชาติให้โรงเรียนเอกชน พร้อมทั้งจัดสรร งบประมาณในการจ้างครูต่างชาติ อย่างน้อยโรงเรียนละ ๑ คน

๔.๕) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือนักเรียนทั้งสองระบบอย่างเท่าเทียม กัน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

๔.๖) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดตั้งศูนย์ประเมินสมรรถนะบุคคลตาม มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ หรือศูนย์ทดสอบอื่นๆ ที่สอดคล้องกับสาขาวิชาในสถานศึกษาที่มีความเหมาะสม และเชี่ยวชาญเฉพาะ

๔.๗) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ หรือจัดให้มีการ อบรมโดยใช้วิทยากรภายนอก

๔.๘) หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยี ให้เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุน งบประมาณสำหรับพัฒนาครูผู้สอน

๔.๙) สพฐ. ควรมีการชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทาง การดำเนินงานและปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ครูผู้สอนจะได้มีเวลาเตรียม ความพร้อมในการเข้าสอบอย่างเต็มที่

๔.๑๐) การจัดครูเข้าสอบ ส่วนกลางควรกำหนดเพียงจำนวนโควตาผู้เข้าสอบที่ เหมาะสมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และให้เขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการพิจารณาจัดครูเข้ารับ การทดสอบเอง ซึ่งจะช่วยให้ได้ครูมีความพร้อมในการเข้าสอบมากยิ่งขึ้น

๔.๑๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีการกำกับติดตามผล การนำความรู้ไปใช้หลังจากได้รับการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูสามารถนำ เทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔.๑๒) ครูผู้สอนควรมีเวลาเตรียมการให้มากขึ้นทั้งด้านการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ด้านสถานที่ และด้านบุคลากร รวมทั้งเพิ่มอุปกรณ์การใช้งานให้มากขึ้น และส่งครูไปฝึกทักษะด้านภาษา เพิ่มเติมและกระจายให้ครบทุกคน

๔.๑๓) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาความรู้ทั้งด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล/ ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง และติดตามผลการดำเนินการพัฒนาตัวเอง รายงานผลปัญหาและอุปสรรคให้ ผู้บริหารทราบ

๔.๑๔) เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาควรได้รับใบรับรองผลการประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพที่ตรงตามระดับใบประกอบวิชาชีพ (License) จากหน่วยงานที่มีอำนาจในการรับรองมาตรฐานอาชีพ

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) การพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจแล้วนำไปประยุกต์ใช้หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน/โรงเรียนได้

๕.๒) การสร้างความรู้ความเข้าใจและชี้แจงให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓) โอกาสหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการผลักดันให้สถานศึกษา ครู และบุคลากรการศึกษา เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

๕.๔) การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อออนไลน์ และการสร้างข้อสอบออนไลน์ เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะในช่วงที่มีการปิดเรียน

๕.๕) การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน เป็นการสร้างเจตคติที่ดีเพื่อเป็นการนำไปสู่ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนของผู้เรียนต่อไป

๕.๖) ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีความรับผิดชอบจัดครูเข้าสอบทดแทนครูที่เกษียณแล้ว/ใกล้เกษียณอายุราชการ เจ็บป่วยร้ายแรง ย้ายสถานศึกษา/เขตพื้นที่การศึกษา

๕.๗) การสร้างความตระหนักให้แก่ครูผู้สอนในการเข้ารับการทดสอบในระบบสอบที่เป็นมาตรฐานสากล เพื่อจะได้ทราบพื้นฐานความรู้และสามารถวางแผนพัฒนาหรือยกระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเองได้อย่างมีเหมาะสมและมีคุณภาพ

๕.๘) บุคลากรในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดได้รับการพัฒนาศักยภาพอยู่เสมอทำให้ผู้เรียนนักศึกษาได้รับรู้สิ่งใหม่ๆ จากครูผู้สอน และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้นำ Digital Education Excellence Platform (DEEP) มาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ (๑) สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒ มีการนำร่องการใช้ Digital Education Excellence Platform (DEEP) เต็มรูปแบบในกลุ่มสถานศึกษา

ขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน ๒๗ โรงเรียน ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายของผลการดำเนินการ ออกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และผู้เรียน (๒) สพป.กาญจนบุรี เขต ๑ ได้ใช้ DEEP โดย การเปิดกลุ่มไลน์ในลักษณะ OPEN CHAT ใช้ชื่อว่า DEEP KAN๑ มีวิธีการในการขับเคลื่อนคือ ใช้ช่องทาง ไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเข้าร่วมประชุม/อบรมออนไลน์ในบทเรียน การเรียนการสอนออนไลน์ของบริษัท Google และ Microsoft (๓) สพป.ราชบุรี เขต ๒ ดำเนินการ ขับเคลื่อนการพัฒนาแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ Digital Education Excellence Platform หรือ DEEP ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ออนไลน์ สำหรับคนไทยทุกคน ผู้เรียนสามารถเรียนออนไลน์ได้ทุกที่ ทุกเวลา ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถ เรียนรู้พัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้สถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นได้เตรียมการจัดการเรียนการสอน

๑.๒) การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ถือเป็นแพลตฟอร์มที่ช่วยสร้างความเท่าเทียมของระบบการศึกษา สร้างความยืดหยุ่นในการเรียนการสอน มากขึ้น ซึ่งเป็นดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่มีหลักสูตรต่างๆ รองรับ

๑.๓) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยใช้ระบบ (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ทำให้ผู้เรียนสามารถติดตามงานที่กำลังดำเนินการ หรือ ประชุมออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้

๑.๔) สถานศึกษามีนโยบายในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และการ บริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนได้มีการเริ่มใช้ระบบ School Bright เป็นทั้งแพลตฟอร์มบน PC และสมาร์ตโฟน

๑.๕) มีการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียน การสอนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการ เรียนรู้พบว่า สถานศึกษาในสังกัดมีการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาบ่อย

๑.๖) สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขับเคลื่อนนโยบายการใช้แพลตฟอร์ม ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษา ง่ายต่อการรับข้อมูล ดิจิทัล และการอบรมครูผู้สอนในเรื่องของเทคนิควิธีการสอนแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ด้านครูผู้สอน

๑.๗) ครูสามารถใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์/ ครูผู้สอนและผู้เรียนส่วนใหญ่เข้าถึงการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

๑.๘) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสมัครใช้ระบบแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อ การเรียนรู้ประกอบการเก็บข้อมูลในการประเมินผลความสามารถและต้องได้รับการทดสอบด้านทักษะ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐาน CEFR

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) การดำเนินงานขับเคลื่อนระบบ DEEP จากส่วนกลางขาดความต่อเนื่อง อีกทั้งระบบยังอยู่ระหว่างการพัฒนา ปรับปรุง ยังไม่พร้อมให้บริการ รวมทั้งขั้นตอนการใช้งานยุ่งยากและซับซ้อน

๒.๒) การใช้ระบบออนไลน์ของสถานศึกษากับผู้เรียนยังไม่ครอบคลุมตลอดจนการขับเคลื่อนยังไม่ดีเท่าที่ควร ประกอบกับเงื่อนไขในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ บางรายพบปัญหาในการใช้งานของสมาร์ทโฟนพร้อมอินเทอร์เน็ต รวมทั้งผู้ปกครองต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายสูง

๒.๓) ครูมีการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและผสมผสาน แต่ครูบางส่วนยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียน การสอน อีกทั้งยังมีการเข้าใช้ Digital Education Excellence Platform : DEEP ค่อนข้างยาก ประกอบกับครูและบุคลากรบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้

๒.๔) ขาดอุปกรณ์และระบบอินเทอร์เน็ตต่อความต้องการของระบบ DEEP และข้อจำกัดเกี่ยวกับความเสถียรของระบบสารสนเทศในการใช้ของผู้เรียน เพราะการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้เรียนยังไม่ครอบคลุม ซึ่งหากจะใช้ระบบ Digital Education Excellence Platform : DEEP เพื่อการเรียนรู้ต้องดำเนินการที่สถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่

๒.๕) ระยะเวลาของการประชุม/อบรมผ่านระบบออนไลน์เป็นช่วงเวลาที่ครูต้องจัดเตรียมการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้ครูหลายคนพลาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรมแบบถ่ายทอดสด

๒.๖) ระบบการลงทะเบียนผู้ใช้งานมีความยุ่งยาก เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลข้าราชการครูและผู้เรียนจากฐานข้อมูล DMC ที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ผู้เรียนที่เป็นรหัส G และครูต่างชาติก็ไม่สามารถลงทะเบียนผู้ใช้งานได้

๒.๗) ผู้ใช้งานไม่เห็นประโยชน์จากการใช้งานระบบ DEEP มีความกังวลต่อภาระงานที่เกิดขึ้นจากการใช้งานเนื่องจากสถานศึกษามีระบบการสอนออนไลน์ของสถานศึกษาอยู่แล้ว และผู้เรียนบางส่วนอยู่ห่างไกลสัญญาณ ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต ไม่มีโทรศัพท์ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อออนไลน์ได้

๒.๘) รูปแบบของแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีการออกแบบรูปแบบการใช้งานที่ยังไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา

๓) วิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) ประสานงานกับ Admin ระดับประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับสถานศึกษา

๓.๒) จัดอบรมให้กับครูผู้ดูแลระบบ DEEP เพื่อสามารถจัดการบทเรียนผู้ใช้ในสถานศึกษาได้

๓.๓) เก็บรวบรวมประเด็นปัญหาแล้วแก้ไขเป็นระยะๆ พร้อมทั้งแจ้งผู้ใช้งานทราบเมื่อมีการปรับปรุงระบบ

๓.๔) ปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาให้สามารถติดต่อสื่อสาร และใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับและยืดหยุ่นแพลตฟอร์มให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

๓.๕) สร้างความเข้าใจและจัดอบรมให้ความรู้ครูอย่างต่อเนื่องในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนการสอน

๓.๖) ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการอบรม/ประชุมผ่านระบบออนไลน์จากคลิป์วิดีโอที่ทางบริษัท Google และ Microsoft ได้จัดทำไว้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำ Pre-test และ Post-test ให้กับผู้เข้ารับการอบรม/ประชุมผ่านระบบออนไลน์

๓.๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาครูด้านการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

๓.๘) จัดทำคู่มือการใช้งาน DEEP เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) กระทรวงศึกษาธิการควรนำหลักสูตรทั้งของสำนักทดสอบ สทศ./สสวท. มาอยู่ในระบบเดียวกันจะสะดวกต่อการเรียนรู้ของครู เนื่องจากระบบยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู

๔.๒) ระบบห้องประชุมคอนเฟอร์เรนซ์ Google Meet เป็นโปรแกรมที่ดีมาก แต่ควรมีการเพิ่มความสามารถของระบบห้องประชุมคอนเฟอร์เรนซ์ Google Meet ให้สามารถรองรับผู้ใช้งานได้อย่างน้อย ๒๐๐ – ๓๐๐ คน ต่อ ๑ ห้องประชุม ซึ่งปัจจุบันถูกจำกัดผู้ใช้งาน ๑๐๐ คน ต่อ ๑ ห้องประชุม

๔.๓) หน่วยงานต้นสังกัดควรคัดเลือกแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ให้ตรงกับตัวชีวิตในหลักสูตร และจัดเก็บเป็นรายชั้น รายวิชา เพื่อให้ครูผู้สอนนำมาใช้งานได้ง่ายขึ้น

๔.๔) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีจุดศูนย์กลาง หรือ Hub ที่สร้างความปลอดภัยด้านเนื้อหา กำหนดเวลาการควบคุมที่พอเหมาะพอดีกับผู้ใช้

๔.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ

๔.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านการศึกษาให้กับครูและผู้บริหารเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งาน

๔.๗) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำปฏิทินการดำเนินงานพัฒนาระบบและแจ้งแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้รับทราบในระยะต่อไป

๔.๘) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำช่องทางสื่อสาร ประชาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ มีข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจุบัน และมีผู้รับผิดชอบในการประสานงาน สามารถตอบคำถามได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) ระบบ Digital Education Excellence Platform : DEEP มีวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาครูและนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ใช้ระบบกลางเพียงระบบเดียวไม่ต้องใช้หลายระบบ หากอินเทอร์เน็ตครอบคลุมระบบนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนาครูผ่านระบบได้เป็นอย่างดี

๕.๒) ครูตระหนักถึงการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม มีนวัตกรรมการสอนออนไลน์และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปรับตัวสู่การจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนกับผู้เรียน

๕.๓) Digital Education Excellence Platform : DEEP ถือเป็นทางเลือกให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๕.๔) สถานศึกษาขยายโอกาสในเมืองส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพผ่าน G-Suite หรือ Microsoft Team เนื่องจากผู้เรียนมีอุปกรณ์รองรับการจัดการเรียนการสอนแบบ Online ทำให้ผู้เรียนได้มีช่องทางการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น

๕.๕) สำนักงาน กศน. จัดทำสื่อการศึกษาออนไลน์ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรต่อเนื่องด้านอาชีพ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษา กศน. โดยสถานศึกษาสามารถสแกน QR Code หรือรับชมผ่านเว็บไซต์กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และ YouTube ช่อง pat tana channel

๔.๒ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีการพัฒนาครูปฐมวัยและจัดทำแนวทาง นโยบายเพื่อนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัย ดังนี้

(๑) อบรมเชิงปฏิบัติการโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย ด้วยระบบทางไกล

(๒) อบรมด้วยระบบทางไกลสำหรับครูปฐมวัย/ครูพี่เลี้ยงตามโครงการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพด้วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสะเต็มศึกษาระดับปฐมวัย

(๓) จัดทำนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารและครูทุกคนในสังกัด

๑.๒) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีสถานศึกษาแกนนำในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะสมอง (Executive Function : EF) จำนวน ๑๔ แห่ง โดยเป็นสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพื้นที่นวัตกรรมและขยายผลให้สถานศึกษาที่สนใจ

๑.๓) ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย ส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก โดยคำนึงถึงบริบทของตัวเด็กและสังคมรอบตัว

๑.๔) สถานศึกษามีการประสานสร้างความรู้ความเข้าใจกับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนในการดูแล พัฒนาและจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) พบว่า สถานศึกษาในระดับชั้นปฐมวัย ดำเนินการเรียนการสอนในรูปแบบของการเรียน On Air การเรียน On line และการเรียน On hand โดยผสมผสานกัน

๑.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และขยายการเข้าถึงการบริการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพด้วยการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย โดยจัดทำ (๑) โครงการประเมินพัฒนาการผู้เรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (๒) โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย โดยดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (๓) โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย โดยดำเนินการพัฒนาครูด้านความรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก บุคลากรมีจำนวนจำกัด จึงส่งผลให้ครูปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นอัตราจ้าง ทำให้ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้การจัดประสบการณ์ตรงตามหลักสูตรทุกปีงบประมาณ

๒.๒) สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ผ่านมา ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัยได้อย่างเต็มที่ และไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนบางกิจกรรมได้ อาทิ เด็กอยู่บ้านต้องเรียนทางออนไลน์บางบ้านไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต หรือกล่องรับสัญญาณ DLTV อีกทั้งผู้ปกครองบางท่านไม่มีเวลาในการช่วยสอนหรือทำกิจกรรมออนไลน์กับเด็ก รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยได้ไม่ครบทุกด้าน เพราะเด็กปฐมวัยจะมีสมาธิในการดู On Air จากช่อง DLTV ได้ไม่นาน ฉะนั้นการทำใบงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองต้องคอยช่วยเหลือตลอดเวลา แต่ผู้ปกครองไม่ได้อยู่บ้านตลอดเวลา

๒.๓) การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้ากระชั้นชิด ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) มีการนิเทศติดตามครูผู้สอนปฐมวัยที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดประสบการณ์ตรงตามหลักสูตรและสามารถเป็นต้นแบบในการจัดประสบการณ์ให้กับครูที่เป็นอัตราจ้างและครูที่ไม่ได้จบเอกการศึกษาปฐมวัยและมีนโยบายให้ครูได้สอนในระดับชั้นอนุบาลต่อไป

๓.๒) นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินการ เช่น การประชุมออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ได้แก่ ZOOM , Google Meet เป็นต้น

๓.๓) จัดสรรสื่อเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย

๓.๔) การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ดูแลหลักแก่เด็กปฐมวัย ในชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม เช่น การให้ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น

๓.๕) สร้างเครือข่ายบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และแบ่งปันข้อมูลในการดูแลและพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยทันตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งผลักดันการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่อง

๔.๒) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

๕) **ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)**

๕.๑) สถานศึกษาจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย เป็นไปตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน เช่น โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย การเรียนการสอนแบบ Project approach เป็นต้น สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง และผู้ปกครองให้การยอมรับกับโรงเรียนส่งบุตรหลานเข้าเรียนอย่างดี

๕.๒) ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นอย่างดี เกิดประโยชน์แก่นักเรียน มีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีการเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัย มีการสร้างความเข้าใจและความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็ก และการคัดเลือกครูที่มีทัศนคติที่ถูกต้องก่อนนำเข้าสู่งานเพื่อเป็นบุคลากรครูปฐมวัย

๕.๓) ครูมีนวัตกรรมการสอนออนไลน์และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปรับตัวสู่การจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเสริมทักษะประสบการณ์และพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านให้กับผู้เรียน สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลปราณี สอนแบบ Project approach ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการแบบองค์รวมครบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาที่เด็กๆ สนใจ จัดกิจกรรมให้เด็กมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการร่วมกิจกรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย เช่น กิจกรรมการทดลองมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย เช่น เด็กได้เรียนรู้การอ่านการเขียน ผ่านกิจกรรมวรรณกรรมเป็นฐาน กิจกรรมวางทุกงานอ่านทุกคน มีการจัดวิชาภาษาอังกฤษและภาษาจีนเพิ่มเติม ส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการคิด ในการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นต้น

๕.๔) มีสถานศึกษาด้านแบบการสอนในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะสมอง (Executive Function : EF)

๕.๕) ครูดำเนินการจัดทำ YouTube หรือคลิปการสอนเด็ก เพื่อส่งให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ เป็นการสร้างความสนใจให้เด็กได้สนุกร่วมกับผู้ปกครอง เช่น คุณครู สุทธาสินี ท้าวเวชสุวรรณ

โรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม ได้สอนในเรื่องกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ คุณครูดวงใจ เหลืองสอาด โรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา” ได้สอนเรื่องการนับจำนวน เป็นต้น

๕.๖) สถานศึกษาต้นแบบที่มีความโดดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลราชบุรี และโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑ จัดการศึกษาแบบโครงการ (Project Approach) เช่น โครงการ บัว...ราชินีเหนือน้ำ โครงการฟักทองแก้มแดง โครงการมะพร้าว โครงการต้นไม้ที่รัก โครงการต้นเตยหอม โรงเรียนอนุบาลวัดเพลง อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑ จัดการศึกษาแบบมอนเตสซอรี และโรงเรียนบ้านหนองขาม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑ จัดการศึกษาแบบวอลดอร์ฟ

๕.๗) การสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง เพื่อร่วมกันคิด วางแผน และพัฒนาขับเคลื่อนงานการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

๔.๓ การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานต้นสังกัดมีมาตรการแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กพิการเรียนรวมในสถานศึกษาได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดมาตรการ แนวทางและโครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการเรียนรวมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๒) หน่วยงานต้นสังกัด ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูในสถานศึกษาต้นแบบและสถานศึกษาแกนนำการจัดการเรียนรวมให้มีความรู้ทักษะในการกระตุ้นให้เด็กพยายามช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดด้วยวิธีการจัดอบรมให้ความรู้ครูที่จัดการเรียนการสอน นิเทศ กำกับติดตาม พร้อมทั้งจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนพิการในสังกัด ซึ่งจะทำให้เด็กพึ่งตนเองและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว

๑.๓) หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรครูพี่เลี้ยงเด็กพิการให้กับสถานศึกษาที่มีความจำเป็นโดยเรียงลำดับจากความจำเป็นมากไปหาน้อยตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรตำแหน่งมาให้

๑.๔) สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของคนพิการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกับเด็กปกติ มีการคัดกรองนักเรียนพิการ และจัดทำแผนการพัฒนาเด็กพิการแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการให้ความช่วยเหลือและส่งต่อ

๑.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำเนินงานตามนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดจำนวนเด็กด้อยโอกาส/ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส ได้แก่ ๑) มีการดำเนินการกรอกข้อมูลต่างๆ ในระบบโปรแกรม SET ๒) มีการดำเนินการนิเทศติดตามช่วยเหลือและแนะนำวิธีการจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษเรียนรวมให้กับครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ

๑.๖) สำนักงาน กศน.จังหวัด ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีสภาพพิเศษแตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายทั่วไป และมีวิธีการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในรูปแบบของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ครูผู้สอนคนพิการได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) พี่เลี้ยงเด็กพิการไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการ การดูแลช่วยเหลือและการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็กพิการทั้ง ๙ ประเภท เนื่องจากไม่ได้จบตรงสาขาวิชาเอก และครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษบางแห่งยังไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP On line) ในระบบการบริหารจัดการข้อมูลสถานศึกษาเรียนรวม (โปรแกรม SET) ได้ทันช่วงเวลาและเป็นปัจจุบัน

๒.๒) ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการที่ สพฐ. จัดสรรมาให้ไม่เพียงพอ อีกทั้งครูพี่เลี้ยงเด็กพิการบางคนยังขาดความรู้ในการดูแลนักเรียนและบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

๒.๓) ครูที่ผ่านการอบรมการคัดกรองผู้เรียน มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนบ่อย และการเกษียณอายุ ทำให้ขาดบุคลากรที่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าว บางโรงเรียนไม่มีครูผู้ผ่านการคัดกรองบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยครูจากสถานศึกษาใกล้เคียงร่วมคัดกรอง

๒.๔) ขาดบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนพิการแต่ละประเภท รวมทั้งขาดทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนแต่ละคน

๒.๕) ขาดงบประมาณในการติดตามผู้เรียนออกกลางคันที่ด้อยโอกาส เนื่องจากผู้เรียนมีปัญหาด้านครอบครัว ทำให้เด็กนักเรียนต้องย้ายสถานศึกษาตาม

๒.๖) ผู้ปกครองขาดความพร้อมในการดูแลบุตรหลาน เช่น ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดู ไม่มีเวลาพาบุตรไปพบแพทย์ และไม่แจ้งความพิการให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

๒.๗) ขาดงบประมาณค่าพาหนะสำหรับครูผู้สอนคนพิการ ในการออกไปให้บริการสอนผู้พิการที่บ้าน

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP On line) ในระบบบริหารจัดการข้อมูลโรงเรียนเรียนรวม (โปรแกรม SET)

๓.๒) จัดอบรมให้ความรู้แก่พี่เลี้ยงเด็กพิการก่อนไปปฏิบัติงานที่สถานศึกษา โดยการแจ้งบทบาทหน้าที่และทำแนวทางการมอบหมายงานให้พี่เลี้ยงเด็กพิการเพื่อให้เข้าใจการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

๓.๓) นิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษาเรียนรวมของสถานศึกษาแกนนำ และสถานศึกษาทั่วไปโดยสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดตามมาตรฐานการจัดการเรียนรวมผ่านศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มสถานศึกษา รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้กับครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ

๓.๔) จัดอบรมหลักสูตรการคัดกรองบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา ให้กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้ได้รับความรู้ในงานที่เกี่ยวข้องและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยไม่มีผลกระทบหากมีครูโยกย้ายหรือเกษียณอายุราชการ

๓.๕) ผู้บริหารให้ความสำคัญ สร้างความตระหนัก สร้างเจตคติที่ดี ให้ขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษารวม รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ จัดการประชุมพบปะผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการช่วยเหลือดูแลบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษ

๓.๖) หน่วยงานต้นสังกัดจัดทำแนวทางหรือคู่มือการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการในสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้ อบรมพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรวมแก่ผู้บริหารและคุณครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กพิเศษเรียนรวม

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรเน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (SBM) ตลอดจนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอบรมหลักสูตรการคัดกรองบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาให้กับครูผู้สอน จัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนเฉพาะด้านตามประเภทคนพิการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และพิจารณาคัดเลือกบุคลากรครูที่มีวุฒิการศึกษาเฉพาะด้านที่ตรงกับประเภทของคนพิการทางการศึกษา

๔.๓) หน่วยงานต้นสังกัดระดับพื้นที่และสถานศึกษาควรมีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการลงพื้นที่เพื่อให้การดูแลและช่วยเหลือฟื้นฟูศักยภาพของคนพิการในพื้นที่

๔.๔) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรจัดสรรอัตรากำลังครูให้เพียงพอเป็นไปตามเกณฑ์ของการศึกษาพิเศษ เช่น อัตราส่วนของครูต่อผู้เรียนกลุ่มบกพร่องทางสติปัญญา เท่ากับ ๑:๔ อัตราส่วนของครูต่อผู้เรียนกลุ่มออทิสติก เท่ากับ ๑:๓ เพื่อลดภาระงานของครูที่ต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่น และจัดสรรพี่เลี้ยงเด็กพิเศษให้เพียงพอ

๔.๕) หน่วยงานต้นสังกัดระดับพื้นที่ควรจัดประชุมชี้แจงให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเรียนรวมให้ครอบคลุมมากขึ้น

๔.๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการให้กับสถานศึกษาเรียนรวมทุกแห่ง เนื่องจากปัจจุบันเด็กพิการเข้ามาสู่สถานศึกษาปกติมากขึ้น และควรนำปัญหาอุปสรรคที่สำรวจไปแล้วไปวิเคราะห์ปัญหาและนำไปแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง

๔.๗) หน่วยงานต้นสังกัดระดับกระทรวงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณค่าพาหนะสำหรับครูผู้สอนในการออกไปให้บริการกับนักเรียน/นักศึกษาถึงที่บ้าน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) เน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการอย่างยั่งยืน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตลอดจนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูในสถานศึกษาต้นแบบและสถานศึกษาแกนนำทั่วไปที่จัดศึกษาเรียนรวมให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาสมรรถนะเด็กพิการแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๕.๓) อบรมให้ความรู้กับครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ พร้อมให้คำปรึกษาการเรียนรวมเชิงปฏิบัติการด้วยกระบวนการ Active Learning และการใช้กระบวนการ PLC เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน กิจกรรมการดูแลช่วยเหลือเด็กพิเศษและกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

๕.๔) ประสานความร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียนพิการ การแก้ไขปัญหานักเรียนพิการ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนพิการเรียนรวม ติดตามการดำเนินงานการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการและสรุปรายงานผลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๕.๕) ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าร่วมการแข่งขัน/กิจกรรมต่างๆ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

๕.๖) การประสานงานระหว่างสถานศึกษากับจิตแพทย์ เพื่อให้คำแนะนำในการคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทนักเรียนพิการ การให้คำแนะนำการดูแลนักเรียนพิการเรียนรวมในสถานศึกษากับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง

๕.๗) การจัดสรรพี่เลี้ยงนักเรียนพิการเรียนรวมอย่างต่อเนื่องให้กับสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรวม พร้อมทั้งคุณสมบัติพี่เลี้ยงนักเรียนพิการเรียนรวมให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เอื้อประโยชน์ต่อการใช้งานให้กับสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรวมเพื่อนำไปใช้ในการจัดจ้าง

๕.๘) สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาพื้นฐานทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาประเภทนักเรียนพิการเรียนรวม

๕.๙) นิเทศติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาในการพัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอน พี่เลี้ยงนักเรียนพิการเรียนรวมให้มีความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และกำกับติดตามการรายงานผลความก้าวหน้าของผู้เรียน

๕.๑๐) ดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนพิการเรียนรวมให้ได้รับการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ส่งผลให้นักเรียนพิการเรียนรวมได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ

๕.๑๑) โรงเรียนวัดห้วยหมู อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑ เป็นโรงเรียนต้นแบบที่มีความโดดเด่นและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม มี

รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ (กรณีปกติ) รอบที่ ๑ เขตตรวจราชการที่ ๓

ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เข้าเรียน จำนวน ๕๙ คน ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (MR) จำนวน ๑๘ คน ห้องเรียนคู่ขนานบุคคลออทิสติก จำนวน ๗ คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น (เลือนราง) ๑ คน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ที่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ จำนวน ๓๓ คน

๕.๑๒) สถานศึกษาที่เป็นศูนย์ต้นแบบการจัดการศึกษาเรียนรวม ได้แก่ โรงเรียนวัดหุบกระเทียม อำเภอบ้านโป่ง โรงเรียนวัดบ้านไร่ อำเภอดำเนินสะดวก โรงเรียนอนุบาลบางแพ อำเภอบางแพ และโรงเรียนอนุบาลโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๒ มีการพัฒนานักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้และเด็กพิเศษได้เป็นอย่างดี สามารถส่งเข้าแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมจนได้รับรางวัลหลายกิจกรรม

๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๕.๑ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

โรงเรียนคุณภาพของชุมชนหมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาส ที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมารวมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชุมชน และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการลักษณะหนึ่งใน ๓ ลักษณะสำหรับจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของเขตตรวจราชการที่ ๓ ได้ดำเนินการดังนี้

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้เคียงที่จะเป็นเครือข่าย พร้อมทั้งคำขอจัดตั้งงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กับทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตามแนวทางเกณฑ์การคัดเลือกของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชนเพื่อดูสภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบทด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านภาคีเครือข่าย เช่น พื้นที่มีกี่ไร่ ใกล้เคียงโรงเรียนเครือข่ายกี่กิโลเมตร ใกล้แหล่งชุมชนมีพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ใกล้โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนเจ้าหน้าที่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและงบรายหัว ฯลฯ

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัดกับทุกเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องโรงเรียนคุณภาพของชุมชนที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๙ โรงเรียน ดังนี้ (๑) จังหวัดกาญจนบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย อำเภอด่านมะขามเตี้ย (สพป.กาญจนบุรี เขต ๑) โรงเรียนวัดสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา (สพป.กาญจนบุรี เขต ๒) โรงเรียนบ้านวังสิงห์ อำเภอไทรโยค (สพป.กาญจนบุรี เขต ๓) และโรงเรียนอนุบาลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย (สพป.กาญจนบุรี เขต ๔) (๒) จังหวัดราชบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี อำเภอเมืองราชบุรี (สพป.ราชบุรี เขต ๑) และโรงเรียนวัดโพธิ์ปลั่ง อำเภอบ้านโป่ง (สพป.ราชบุรี เขต ๒) (๓) จังหวัดสุพรรณบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าเสด็จ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี (สพป.สุพรรณบุรี เขต ๑) โรงเรียนบ้านสระกระโจม อำเภออู่ทอง (สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒) และโรงเรียนอนุบาลเดิมบางนางบวช (วัดท่าช้าง) อำเภอเดิมบางนางบวช (สพป.สุพรรณบุรี เขต ๓)

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) โรงเรียนคุณภาพของชุมชนเป็นนโยบายใหม่ที่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ คณะผู้ติดตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสำนักนโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ยังไม่ได้ตกลงอย่างเป็นทางการ ขาดความชัดเจนในเรื่องของนโยบาย อีกทั้งปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ด้านงบประมาณ ด้านการกำหนดโรงเรียนคุณภาพของชุมชนบ่อยครั้ง ทำให้ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ (หน่วยงานและสถานศึกษา) ต้องปรับแก้แผนการดำเนินงานและแบบเสนอของบประมาณหลายครั้ง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดใหม่

๒.๒) การดำเนินการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ซึ่งต้องมีการรวบรวมสถานศึกษาขนาดเล็กนั้นค่อนข้างเป็นไปได้ยากลำบาก ด้วยปัจจัยประกอบหลายๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารของสถานศึกษาขนาดเล็กที่เกิดความกังวลว่าหากสถานศึกษาต้องมีการยุบรวมจริงๆ แล้วตนจะต้องทำอย่างไร อีกทั้งยังต้องการที่จะบริหารสถานศึกษาของตนเองเพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะชุมชนหรือผู้ปกครองบางคนที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนที่สถานศึกษาใกล้บ้าน

๒.๓) การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเข้าใจ ขาดความชัดเจนในนโยบายกับการปฏิบัติ ทำให้เกิดแรงต้านในกรณีชุมชนไม่ยอมให้มาเรียนรวม

๒.๔) นโยบายการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะมีการเพิ่มบุคลากรให้กับสถานศึกษา เป็นนโยบายที่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานในเรื่องโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๒.๕) ขาดความร่วมมือของผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่าย เนื่องจากเป็นการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน ระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนของนโยบายมีระยะเวลาที่จำกัด

๒.๖) สถานศึกษาหลักที่พิจารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน ยังไม่มีความพร้อมตามเกณฑ์คุณลักษณะที่กำหนด สำหรับรองรับนโยบาย เช่น ด้านบุคลากร ด้านกายภาพ เป็นต้น

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) มีการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อจัดเตรียมข้อมูลลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษา การเตรียมข้อมูลที่ต้องนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อลดภาระงานของสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการแบ่งปันข้อมูลผ่านเครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการบูรณาการข้อมูลที่ปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง

๓.๒) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสถานศึกษา ผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของโรงเรียนคุณภาพของชุมชนว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแน่นอน เมื่อสถานศึกษามีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร เทคโนโลยี และความปลอดภัย

๓.๓) กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชนให้ชัดเจน พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

๓.๔) ดำเนินการขับเคลื่อนโดยขอความร่วมมือให้ผู้บริหาร และครูทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชน ให้นำนโยบายการบริหารการศึกษาไปสื่อสาร สร้างความเข้าใจร่วมกัน

๓.๕) ใช้รูปแบบการดำเนินงานโดยคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ คณะผู้ติดตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรตกลงเกณฑ์การคัดเลือกลดจนวนนโยบายสู่การปฏิบัติให้ชัดเจน

๔.๒) กระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการประสานการทำงานกับกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งในจังหวัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรวบรวมและบูรณาการข้อมูลให้เป็นข้อมูลเดียวกันสามารถนำไปใช้พัฒนาได้จริง

๕.๒) ใช้เทคโนโลยี ในการบริหารจัดการด้านข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

๕.๓) สถานศึกษาหลักที่ได้รับการคัดเลือกมีความตั้งใจที่จะพัฒนาวางแผนการพัฒนารูปแบบเป็นระบบ ประกอบกับหน่วยงาน องค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและพร้อมขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๕.๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาร่วมมือกันในการพัฒนา รวมถึงมีการให้ข้อเสนอแนะ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC

๕.๒ โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมืองหมายถึง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ระดับมัธยมศึกษา ปีที่ ๑-๖) ที่พิจารณาจากแผนที่และสภาพภูมิศาสตร์ที่มีความพร้อมและเหมาะสม โดยมีโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาที่เป็นเครือข่ายโดยรอบนำนักเรียนมารวม กระจายนักเรียนจากโรงเรียนแข่งขันสูง เพื่อความเสมอภาค ความเท่าเทียม และรองรับการลดค่าใช้จ่าย เป็นทางเลือกให้ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการลักษณะหนึ่งใน ๓ ลักษณะ สำหรับ จังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของเขตตรวจราชการที่ ๓ ได้ดำเนินการดังนี้

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาดำเนินการจัดทำข้อมูล สถานศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และร่วมกับสถานศึกษาพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาใน สังกัดที่มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อดำเนินการตามแนวทางการพัฒนา โรงเรียนคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง พร้อมทั้งคำขอจัดตั้ง งบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือก สถานศึกษานำร่องและดำเนินการในลำดับต่อไป

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็น โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมืองเพื่อดูสภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบทด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านภาคีเครือข่าย เช่น โรงเรียนมีพื้นที่กี่ไร่ มีพื้นที่แหล่งเรียนรู้ พื้นที่เพียงพอต่อการสร้างสนามกีฬาแบบมาตรฐาน มีอาคารเรียนที่เพียงพอในการรองรับผู้เรียน ระยะทาง ใกล้สถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนเจ้าหน้าที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบลงทุนและงบบุคลากร เป็นต้น

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัด กับทุกเขตพื้นที่ การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และ สรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องโรงเรียน มัธยมดีสี่มุมเมือง ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ โรงเรียน ดังนี้ (๑) จังหวัดกาญจนบุรี พิจารณาคัดเลือกสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนด่าน มะขามเตี้ยวิทยาคม อำเภอด่านมะขามเตี้ย (สพม.กาญจนบุรี) (๒) จังหวัดราชบุรี พิจารณาคัดเลือก

สถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนปากท่อพิทยาคม อำเภอปากท่อ (สพม.ราชบุรี) โดยได้จัดทำค่าของงบประมาณที่โรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อเป็นการสร้างความพร้อมในการเป็นโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง ประกอบด้วย ๑) โรงอาหาร แบบ ๑๐๑๑./๒๗ พิเศษ งบประมาณ ๑๓,๕๑๘,๐๐๐ บาท ๒) ห้องน้ำห้องส้วมนักเรียนชาย งบประมาณ ๕๒๕,๙๐๐ บาท ๓) ห้องน้ำห้องส้วมนักเรียนหญิง งบประมาณ ๖๖๕,๙๐๐ บาท ๔) สนามกีฬาอเนกประสงค์ งบประมาณ ๑,๓๐๗,๐๐๐ บาท ๕) รั้วมาตรฐานแบบทึบฐานรากไม่ตอกเข็ม งบประมาณ ๒๗๖,๐๐๐ บาท ๖) ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กบนผิวถนนเดิมกว้าง ๔ ม. งบประมาณ ๒๖๕,๐๐๐ บาท ๗) ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กบนผิวถนนเดิมกว้าง ๖ ม. งบประมาณ ๒๔๕,๙๐๐ บาท ๘) งานรื้อถอนอาคารโรงอาหารชั่วคราว งบประมาณ ๑๕๘,๒๐๐ บาท รวมงบประมาณที่เสนอขอปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖,๙๖๑,๙๐๐ บาท (๓) จังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณาคัดเลือกสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา อำเภอสองพี่น้อง (สพม.สุพรรณบุรี)

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชนขาดความเข้าใจ ขาดความแน่ชัดในนโยบายกับการปฏิบัติ

๒.๒) งบประมาณในการดำเนินการมีข้อจำกัด จึงไม่สามารถนำไปจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างตามที่ต้องการจะพัฒนาได้

๒.๓) ขาดความเข้าใจในการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นของโครงการ ทำให้ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ในการกำหนดสถานศึกษาเป้าหมาย

๓) วิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมืองว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแน่นอน เมื่อสถานศึกษามีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร เทคโนโลยี และความปลอดภัย

๓.๒) หนดแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมืองให้ชัดเจน ยกกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ชุมชนมีความเชื่อมั่น และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

๓.๓) ดำเนินการตามศักยภาพของงบประมาณที่จำกัด และวางแนวทางที่เอื้อต่อการจัดการเรียนต่อผู้เรียนตามบริบท

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ ต้องกำหนดนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) ความพร้อมของสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง เนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านกายภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ ด้านการส่งเสริม

วิชาการและสมรรถนะด้านอาชีพ ด้านการส่งเสริมอัจฉริยภาพด้านกีฬา สามารถรองรับผู้เรียนที่ห่างไกล พักนอน นอกเหนือจากผู้เรียนที่มาจากชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนมีความพร้อมทั้งด้านผู้บริหาร ครู และ บุคลากรทางการศึกษา และด้านเครือข่ายที่เข้มแข็ง

๕.๒) ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาเครือข่ายทางการศึกษาและภาคประชาชน

๕.๓) ได้รับความจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการตรวจ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์จากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๔) การสื่อสารการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมี หลากหลายช่องทาง เช่น line, Facebook, Smartphone, Fax, Instagram และ E-mail

๕.๕) การพัฒนาผู้บริหารด้านคุณสมบัติและสมรรถนะความเป็นผู้นำและการ บริหารจัดการ ครูได้รับความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการจัดการ ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตาม ความต้องการ ความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการศึกษาระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และ ชุมชน การสนับสนุนจากภาคเอกชนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สื่อการเรียนการสอน และระบบฐานข้อมูล เป็นต้น

๕.๓ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ) มุ่งเน้น การพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทั่วประเทศ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้าน การจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีโรงเรียนศูนย์กลางของชุมชนเป็นต้นแบบ สร้างความเชื่อมั่นด้าน คุณภาพ นำไปสู่การร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้ อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) พัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทให้เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” มีความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านวิชาการ อาชีพ และการพัฒนาสุขภาพอนามัย สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนอย่างมีคุณภาพ เป็นศูนย์พัฒนาครูสำหรับโรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียง และมีกิจกรรมบริการชุมชน (๒) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท และ (๓) ส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปสู่ความเข้มแข็งของโรงเรียนและรองรับการกระจายอำนาจ ซึ่งจังหวัดในพื้นที่ รับผิดชอบของเขตตรวจราชการที่ ๓ ได้ดำเนินการดังนี้

๑.๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ (๑) การ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา (๒) จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและมีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อให้ ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต ทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ สามารถอยู่ในสังคมได้ (๓) ฝึกทักษะด้าน ภาษาต่างประเทศ เพิ่มภาษาจีนเป็นภาษาที่สาม (๔) พัฒนาทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียน เป็นสำคัญและเอื้อต่อการสร้างทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพต่อผู้เรียนครูผู้สอน เพื่อยกระดับคุณภาพ

การศึกษาอย่างหลากหลาย (๕) พัฒนาและส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินโครงการ ๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรม (๖) ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนในด้านต่างๆ

๑.๒) พัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนา จัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

๑.๓) บริหารจัดการบุคลากรครู และผู้บริหารโรงเรียนดีต้นแบบระดับตำบลอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จที่กำหนด ได้แก่ (๑) วางแผนอัตรากำลังของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๒) ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและความร่วมมือให้กับผู้บริหารและครู (๓) ส่งเสริมการเขียนแผนพัฒนาระดับสถานศึกษา (๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA Online) (๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๔) จัดเครือข่ายกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อความร่วมมือ และช่วยเหลือกันทางวิชาการ เพื่อทำให้เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ได้มากที่สุด ได้แก่ (๑) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานในท้องถิ่น (๒) พัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑.๕) เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อระดมสรรพกำลัง ได้แก่ (๑) ประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานของกระทรวงต่างๆ ที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ/บุคลากรในการให้ความรู้/บุคลากรช่วยจัดกิจกรรมในสถานศึกษา (๒) สร้างเครือข่ายการพัฒนา

๑.๖) ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ (๑) นิเทศ ติดตามการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๒) ดำเนินงานวิจัยโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (๓) ถอดบทเรียนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่ประสบความสำเร็จ (๔) สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) บุคลากรของสถานศึกษายังไม่มีความพร้อม บุคลากรบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน และขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๒.๒) สถานศึกษาบางแห่งมีข้อจำกัดในการกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการ

๒.๓) ผู้เรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและอยู่ในชุมชนที่มีความเสี่ยงในหลายๆ ด้าน ทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการพัฒนา

๒.๔) ครูมีภาระงานมากเกินไป ทั้งการสอนและการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในรูปแบบและมาตรฐานต่างๆ จากหน่วยงานภายนอก

๒.๕) ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ได้แก่ ความสิ้นเปลืองงบประมาณและทรัพยากร ครูมีภาระเพิ่มขึ้น กิจกรรม/โครงการที่ดีต้องหยุดลงเมื่อนโยบายเปลี่ยน เป็นต้น

๒.๖) สถานศึกษายังขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมตามแผนพัฒนาของสถานศึกษา

๓) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

- ๓.๑) ประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักให้กับผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่ง
- ๓.๒) จัดทำปฏิทินการนิเทศ การวิเคราะห์ SWOT โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยจัดทำประเด็นกรอบการ SWOT
- ๓.๓) ส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา
- ๓.๔) มีการนิเทศติดตามตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๕) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรตรงตามความต้องการและจัดให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) มาใช้ในการพัฒนางานและการเรียนรู้ของครูและนักเรียน
- ๓.๖) กำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะวิชาการ ด้านทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ
- ๓.๗) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้มีการแสดงถึงภาระงานตามนโยบายได้อย่างหลากหลาย ตามบริบท และความต้องการของสถานศึกษา

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

- ๔.๑) หน่วยงานต้นสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณ และขุดบดำเนินงานให้สถานศึกษาอย่างเพียงพอ และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา
- ๔.๒) หน่วยงานต้นสังกัดทั้งระดับกระทรวงและพื้นที่ควรสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อช่วยกันดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องและจริงจัง
- ๔.๓) กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างต่อเนื่องและตลอดไป
- ๔.๔) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้มากขึ้น
- ๔.๕) หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- ๔.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน ทิศทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในสถานศึกษาทุกแห่ง
- ๔.๗) สถานศึกษาควรเน้นการสร้างให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความภูมิใจให้กับทุกคนมากกว่ามุ่งเน้นที่การแข่งขัน

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

- ๕.๑) บุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ พุ่มเท และเสียสละ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านทักษะวิชาการ ด้านทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ

๕.๒) ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน ปัญหาอุปสรรค ปัจจัยเสริม โอกาส และความต้องการของสถานศึกษาเพื่อ ร่วมบูรณาการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๕.๓) สถานศึกษาเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ คู่การพัฒนาทักษะด้านการ งานอาชีพ ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และส่งเสริมการสอนทักษะการประกอบอาชีพเพื่อสร้าง รายได้ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความชอบของตนเอง

๕.๔) สถานศึกษามีรูปแบบการดำเนินงานมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ การ เสริมสร้าง การป้องกัน และการสร้างเครือข่าย และ

๕.๕) สถานศึกษาได้รับรางวัล โครงการ ๑ โรงเรียน ๑ นวัตกรรม ของโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนวัดราชบุรุษเจริญธรรม โรงเรียนวัดสีตาราม และโรงเรียนวัดบัวงาม อำเภอ ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต ๒

๕.๔ โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองหรือ Stand Alone หมายถึง โรงเรียน ประถมศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร พื้นที่สูง บนเกาะหรือการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้นักเรียนไม่สามารถมาเรียนในโรงเรียนอื่นได้

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่จะเป็น โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone พร้อมทั้งคำขอจัดตั้งงบประมาณในการ พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone

๑.๒) ประชุมชี้แจงการบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กับทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตามแนวทางเกณฑ์การคัดเลือก ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อ จารณาคัดเลือกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone

๑.๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการคัดเลือกให้เป็น การติดตามการดำเนินงานโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone เพื่อดูสภาพจริง และร่วมกันศึกษาบริบท และความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

๑.๔) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลติดตามการบูรณาการด้านการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และจัดทำแผนบูรณาการการศึกษาจังหวัดกับทุกเขตพื้นที่ การศึกษา

๑.๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการสะท้อนข้อมูล (After Action Review : AAR) และ สรุปผลการติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา การบูรณาการด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด

ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เขตตรวจราชการที่ ๓ มีสถานศึกษานำร่องขนาดเล็ก ที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง หรือ Stand Alone ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ โรงเรียนดังนี้ (๑) จังหวัดกาญจนบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนบ้านองหล อำเภอสรีสวัสดิ์ (สพป.กาญจนบุรี เขต ๑) และโรงเรียนเพียงหลวง ๓ (บ้านเหมืองแร่อีต่อง) ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี อำเภอทองผาภูมิ (สพป.กาญจนบุรี เขต ๓) และ (๒) จังหวัดสุพรรณบุรี มีสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดกกเต็น อำเภอด่านช้าง (สพป.สุพรรณบุรี เขต ๓)

๒) ข้อค้นพบ/ปัญหาอุปสรรค

๒.๑) ผู้บริหารและครูเกษียณอายุราชการพร้อมกัน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบทุกชั้น

๒.๒) ปีการศึกษา ๒๕๖๓ มีสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แต่ไม่ได้รับจัดสรรอุปกรณ์ DLTV

๒.๓) ความไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน ครูสอนไม่ครบชั้น อุปกรณ์และสื่อที่ใช้การสอนยังด้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ และ ๒.๔) การประชาสัมพันธ์นโยบายยังไม่ทั่วถึง ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความเข้าใจ ทำให้เกิดแรงต้านจากผู้ปกครองและชุมชน

๓) วิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๓.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามประเมินผลสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด ลงพื้นที่เข้าไปช่วยเหลือและให้คำแนะนำ

๓.๒) ประสานให้สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชนให้เข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน กรณีสถานศึกษาที่มีการควมรวมโดยนำผู้เรียนไปเรียนร่วมกับสถานศึกษาหลักหรือการเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓.๓) ดำเนินการควมรวมสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

๓.๔) ดำเนินการบรรจุ แต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ขาดแคลนอย่างเร่งด่วน

๓.๕) ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และโปรแกรมที่สื่อสารผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน

๓.๖) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ดำรงตนอยู่ได้ด้วยตนเองว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแน่นอน เมื่อสถานศึกษามีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร เทคโนโลยี และความปลอดภัย

๓.๗) กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาขนาดเล็กที่ดำรงตนอยู่ได้ด้วยตนเองให้ชัดเจน ยกกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔.๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ DLTV ให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ยังขาดแคลนอุปกรณ์

๔.๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดสรรงบประมาณกรณีพิเศษในการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้สถานศึกษาได้มีศักยภาพในการพัฒนาที่สูงขึ้น

๔.๓) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายและแนวทางให้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียนอย่างไรบ้าง มีต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายหรือไม่อย่างไร)

๕.๑) มีการใช้สื่อจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และ (DLIT) และครูสามารถศึกษาก่อนสอนหรือสอนย้อนหลังได้

๕.๒) สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างผลงานทักษะทางด้านอาชีพตามบริบทของแต่ละพื้นที่นั้นๆ

๕.๓) สถานศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการบูรณาการในด้านการเรียนการสอนตามนโยบาย ทำให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

๕.๔) ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาควิชาการศึกษาศึกษาและภาคประชาชน

๕.๕) ได้รับความจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการตรวจ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ จากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ ๕.๖) นิเทศ ติดตาม ข้อมูลการตรวจ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยช่องทางหลากหลาย เช่น line, Facebook, Smartphone, Fax, Instagram และ E-mail

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). คู่มือการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC). ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (๒๕๕๓). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับปรับปรุง). (๒๕๖๒). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖**. เข้าถึงเมื่อ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เข้าถึงได้จาก <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/>

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (๒๕๖๐). **เอกสารประกอบการปฏิบัติงานการจัดการศึกษา ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)**. เข้าถึงเมื่อ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เข้าถึงได้จาก <http://bsq๒.vec.go.th/document>

สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๔๘). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘**. เข้าถึงเมื่อ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เข้าถึงได้จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/inspector/download/article/article_๒๐๑๗๐๕๐๘๑๕๒๖๑๗.pdf

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๑). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (๒๕๖๔). **สถานศึกษาในสังกัด สศศ**. เข้าถึงเมื่อ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก <http://special.obec.go.th/>

สุวิมล ทองจำรัส. (๒๕๖๑). ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE ๒๐๑๘” (วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) ณ บัณฑิตวิทยาลัย อาคาร ๒๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ: ๖๐๓ - ๖๑๐.

อนุศักดิ์ แสนวิเศษ และเสาวภา แสนวิเศษ. (๒๕๖๔). “กระทรวงศึกษาธิการเข้าถึงการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส.” เข้าถึงเมื่อ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔. เข้าถึงได้จาก <https://www.timenewsth.com/general/๑๓๗๓๒/>

ภาคผนวก

**แบบรายงานนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔**

.....

การตรวจราชการกรณีปกติ

๑. ด้านความมั่นคง

๑.๑ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง และมีคุณธรรม
ความเป็นพลเมือง ปลุกฝังความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการลูกเสือ และยุวกาชาด

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

.....

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

.....

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

.....

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือ
ผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตาม
นโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

.....

๒. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๒.๑ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยการเพิ่มพูนทักษะ (Re-skill) พัฒนาทักษะ
(Up skill) และการเรียนรู้ทักษะใหม่ (New skills) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

.....

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

.....

๓) วิธีการแก้ไข้ปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๒.๒ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพคู่การสร้าองขนาดให้ผู้เรียนมีอาชีพและม้งานทำ

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

๓) วิธีการแก้ไข้ปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๒.๓ การจัดการศึกษาแบบทวิภาคี

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

.....

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

.....

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

.....

๓. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

.....

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

.....

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

.....

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

.....

๓.๒ การพัฒนาครูให้มีทักษะความรู้และความชำนาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ
ภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน (Human Capital Excellence Center : HCEC)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

.....
.....

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

.....
.....

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

.....
.....

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....
.....

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือ
ผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตาม
นโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

.....
.....

๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๔.๑ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
ด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP)

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

.....
.....

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

.....
.....

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

.....
.....

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

.....
.....

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๔.๒ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๔.๓ การเข้าถึงทางการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๕. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๕.๑ การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๕.๒ โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๕.๓ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

๕.๔ โรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

๒) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

๓) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

๔) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรดระบุ)

๕) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

.....
.....

*****

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นางเกศทิพย์ ศุภวานิช
นายรังสรรค์ อ้วนวิจิตร

ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
รองศึกษาธิการภาค รักษาการในตำแหน่ง
ศึกษาธิการภาค ๓

คณะทำงาน

นางวีรดา ชูสีกราน
นายศักดิ์ชาย บุญสุวรรณ
นายสุกิจ บัวแพง
นางดรุณี นิลมานนท์
นายองอาจ อินทนิ
นายคทาเทพ สนวนขำนิ

ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ศธ. ๓
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
(ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวง ศธ.)
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ศธ. ๓
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ ศธ. ๓
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ ศธ. ๓
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ ศธ. ๓

สรุปผลและเขียนรายงาน

นางวีรดา ชูสีกราน
นายสุกิจ บัวแพง

ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล
ศธ. ๓
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ ศธ. ๓

สำนักงานศึกษาธิการภาค ๓
๗ ถนนโกรเพชร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดราชบุรี ๗๐๐๐๐
โทร. ๐ ๓๒๓๒ ๓๓๘๕ โทรสาร ๐ ๓๒๓๓ ๗๓๔๓
[HTTP://WWW.REO3.MOE.GO.TH/WEB](http://www.reo3.moe.go.th/web)

